

bentes, utuntur, potiuntur et gaudent, acuti, potiri et gaudere potuerunt et poterunt quomodolibet in futurum, auctoritate et tenore praedictis, similiter perpetuo erigimus et instituimus.

Clausulae.

§ 5. Decernentes easdem praesentes litteras nullo unquam tempore, ex quavis causa, etiam ex eo quod illa dicta ecclesia Sancti Salvatoris pastoris solatio destituta, nec ei curatore deputato, vel alias interesse habentibus minime votatis, de subreptionis vel obreptionis vitio aut intentionis nostrae vel alio quovis defectu notari vel impugnari, aut in ius vel controversiam vocari, aut contra illas restitutionem in integrum, reductionem ad terminos iuris aut quodvis aliud gratiae vel iustitiae remedium impetrari posse, causasque vel causas, propter quas praemissa concessa fuerunt, minime verificari, aut ob id viribus carere, minusque sub quibusvis similibus vel dissimilibus gratiarum revocationibus, limitationibus, suspensionibus aut aliis contrariis dispositionibus, etiam eis in toto vel in parte derogantibus vel obviantibus, etiam a nobis et dicta Sede quomodolibet pro tempore emanatis nullatenus comprehendit; sed semper validas et ab illis prorsus exceptas, et quoties illae emanabunt, aut sub eis quovis modo comprehendit videntur, toties in pristinum et eum, in quo, antequam illae emanarent, statum, erant restitutas et plenarie reintegratas ac denuo concessas esse et censeri; et ad hoc, ut sub illis non comprehendantur, vim validi et efficacis contractus inter nos et dictam Sedem ac Sebastianum et pro tempore existentem regem praedictum in ius et stipulati, obtinere, et omni tempore suos plenarios et integros effectus sortiri; sicque per quoscumque iudices et commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici auditores ac S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudi-

candi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et diffiniri debere; irritum quoque et inane, si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 6. Non obstantibus praemissis et quibusvis apostolicis ac in provincialibus et synodalibus conciliis editis, specialibus vel generalibus, constitutionibus et ordinationibus; nec non dictae ecclesiae Sancti Salvatoris, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, ac fundatione, erectione et institutione; privilegiis quoque et indultis et litteris apostolicis eidem ecclesiae Sancti Salvatoris et illius praesuli pro tempore existenti ac praedictis capitulo et aliis personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus et insolitis, clausulis, necnon irritantibus et aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu proprio et ex certa scientia, ac de apostolicae potestatis plenitudine, ac etiam consistorialiter vel alias quomodolibet concessis, approbatis et innovatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua mentio facienda esset, eorum tenores ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omissis, et forma in illis tradita observata, inserti forent praesentibus, pro sufficienter expressis ac insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§ 7. Volumus autem, statuimus et ordinamus quod clerus et populus alique incolae et habitatores, tam sub per praesentes erecta Fluvii Ianuarii quam de cetero earundem praesentium vigore erigendis vicariis seu administrationibus praedictis comprehensi et comprehendendi, in his quae sunt ordinis, ut prae-

Derogatio contrariorum.

In his quae sunt ordinis ab episcopo S. Salvatoris iurisdictione provinciali praefata declaratur non esse exemplum.

fertur, ad praedictum episcopum Sancti Salvatoris pro tempore existentem, habitis tamen a suis vicariis seu administratoribus ad id litteris dimissorialibus, recurrere teneantur. Quodque Fluvii Ianuarii et alii praesentium vigore pro tempore deputati vicarii seu administratores, ratione personarum suarum duntaxat, visitationi, correctioni, superioritati et iurisdictioni praedicti episcopi Sancti Salvatoris pro tempore existentis subsint; et a sententiis diffinitivis tantum, aut vim diffinitivarum habentibus, et quarum gravamen per appellationem a diffinitiva reparari nequeat, per episcopos, vicarios seu administratores aut eorum officiales pro tempore latis, appellationes ad eundem episcopum Sancti Salvatoris pro tempore existentem interponi, ipsarumque appellationum causae per eum cognosci, decidi et sine debito, prout iuris erit, terminari possint.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die XIX Iulii MDLXXV, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 19 Iulii 1575, pontif. anno IV.

XLVIII.

Tollit censuras et poenas in litteris Pii V contentas contra agitanes tauros in Hispaniarum regnis, quoad laicos et milites, dummodo in sacris non sint, et agitationes taurorum diebus festis non fiant.

Gregorius Papa XIII, ad futuram rei memoriam.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit carissimus in Christo filius noster Philippus Hispaniarum rex catholicus quod, licet felicitis recordationis Pius Papa V, prae-

Causa constitutionis.

decessor noster, periculis fidelium occurrere volens, per suam constitutionem, omnibus principibus christianis ceterisque personis in ea expressis, sub excommunicationis et anathematis et aliis censuris ac poenis prohibuit ne in eorum locis spectacula, ubi taurorum aliarumque ferarum et bestiarum agitationes exercerentur, fieri permitterent, aut illis quomodolibet interessent, prout in eadem constitutione latius continetur; nihilominus idem Philippus rex, regnorum suorum Hispaniarum utilitate motus, quae ex agitatione taurorum huiusmodi provenire solita erat, nobis humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

§ 2. Nos, ipsius Philippi regis nobis in hac parte humiliter porrectis supplicationibus inclinati, excommunicationis, anathematis et interdicti aliarumque ecclesiasticarum sententiarum et censurarum in ipsius Pii praedecessoris constitutione contentas poenas, in eisdem Hispaniarum regnis, quoad laicos ac fratres milites tantum quarumcumque militiarum, etiam praeceptorias et beneficia ipsarum militiarum pro tempore obtinentes, dummodo dicti fratres milites sacris ordinibus initiati non fuerint, et agitationes taurorum festis diebus non fiant, auctoritate apostolica, tenore praesentium, tollimus et amovemus; praemissisque aliis in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Proviso tamen per eos, ad quos spectabit, ut exinde alicuius mors, quoad fieri poterit, sequi non possit.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXV Augusti MDLXXV, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 25 Augusti 1575, pontif. anno IV.

Poenas a Pio V in taurorum agitatores latis abrogat.

Ex Regest. in Secret. Brevium.

Bull. Rom. Vol. VIII.

17

XLIX.

*Reintegratio licentiarum et facultatum fratrum et militum hospitalium et militiarum, tam S. Iacobi de Spatha, quam de Calatrava, et etiam de Alcantara, testandi et disponendi de eorum bonis.*¹

Gregorius Papa XIII, ad futuram rei memoriam.

Romani Pontificis providentiae et benignitatis proprium est, ubi aequitas suadet ac catholicorum vota exposcunt, quae generaliter a praedecessoribus suis statuta sunt, moderari, illaque interdum tollere, quae facultatem testandi et disponendi de bonis, quae sub regulari habitu militiarum degentes personae possident, adiungunt.

§ 1. Licet enim felicis recordationis Pius V, praedecessor noster, per suam perpetuam constitutionem, inter alia, omnes et quascumque licentias et facultates testandi et alias quomodolibet disponendi, et ad certam quantumvis modicam summam et quantitatem, de rebus, fructibus et bonis immobilibus, mobilibus et semoventibus, inter alios, ad magistros, priores, praeceptores, milites, fratres et personas militiarum et hospitalium videlicet Sancti Iacobi de Spatha, de Calatrava et Alcantara militiarum Hispaniarum, ratione praeceptoriarum, hospitalium et beneficiorum ecclesiasticorum, etiam saecularium, et aliorum Ordinis regularium, ac pensionum, fructuum quorumcumque provenientius, necnon facta usque tunc, non tamen effectum sortita, vigore licentiarum et facultatum praedictarum testamenta et alias dispositiones huiusmodi, etiam si per easdem licentias et facultates disponeretur quod dimidia vel alia pars rerum et honorum

¹ Vide de eiusmodi militiis in Adriani VI constitutione IV, *Dum intra*, tom. VI, pag. 13. 2 Vide Pii V const. CXII, *Sacrosanctum*, tomo VII, pag. 709.

praedictorum militiis, hospitalibus, domibus et locis, unde illa provenirent, vel aliis piis locis relinquerentur, revocaverit et aboleverit, decernens testamenta, donationes et alias dispositiones, quas, praetextu privilegiorum, facultatum, dispensationum et indultorum praedictorum sic revocatorum, ac contra dictarum litterarum tenorem per quoscumque, etiam apostolica auctoritate, fieri, vel factas prosequi contigerit, tamquam subreptitiae extortas, nullius prorsus roboris vel momenti esse, nec per eas ius aut titulum, etiam coloratum, cuiquam acquiri posse, et alias prout in eiusdem praedecessoris litteris latius explicatur.

§ 2. Nihilominus carissimus in Christo filius noster Philippus Hispaniarum rex catholicus, Sancti Iacobi de Spatha, de Calatrava et de Alcantara militiarum perpetuus administrator, apostolica auctoritate deputatus, animadvertens plerosque ex militibus militiarum praedictarum profide catholica tuenda et conservanda arma induere, et ei rei plerumque perpetuam operam (ut veros Christi athletas decet) navare; alios vero gravibus negociis pertractandis esse distentos, et eorundem militiarum stabilimentis aut etiam apostolicis indultis, libere uxores ducere posse, et in habitu militari, quamdam religiosorum imaginem referre, nihilque hominibus, praesertim militibus praedictis, gratius evenire posse intelligens quam ut libera eis sit de bonis, quae viventes possident, tam in ultima voluntate (quando amplius velle non possunt) quam alias, disponendi tributa potestas, propterea nobis humiliter supplicari fecit ut ex consueta Sedis Apostolicae benignitate opportune circa praemissa providere dignaremur.

§ 3. Nos igitur commodis militum militiarum praedictarum, quibus idem Philippus rex praest, consulere, ac Phi-

Philippus Hispaniarum rex, huic Pontifici exponit revocationem hanc dictis militibus damnosam esse, et supplicat pro opportuna provisione.

Qui Pontifex dat facultatem testandi.

lippi regis voluntati hac in parte satisfacere volentes, constitutionisque praedictae seriem, ac si de verbo ad verbum insereretur praesentibus, pro expressa habentes, illam necnon omnem illius effectum, quoad hoc ut Sancti Iacobi de Spatha et de Calatrava et de Alcantara prioribus, praeceptoribus et aliis ipsarum militiarum obtinentibus beneficia, et quovis nomine nuncupatis militibus, quaecumque licentiae et facultates testandi et alias quomodolibet disponendi de rebus, fructibus et bonis mobilibus, immobilibus et semoventibus, ut praefertur, suffragentur, eademque licentiae et facultates in posterum valeant, ac perpetuam roboris firmitatem obtineant, suosque effectus plene sortiantur penitus et omnino, apostolica auctoritate, tenore praesentium, tollimus et abolemus.

§ 4. Necnon testamenta et alias dispositiones, in vim licentiarum, facultatum et consuetudinum praedictarum iam condita, disposita et ordinata, quae, praedicta edita constitutione, iuxta testatoris vel disponentis voluntatem effectum minime sortiri potuerunt, et quorum causa adhuc integra est, et medio hoc tempore nihil novi acciderit adversus eiusdem constitutionis dispositionem, omniaque et singula, quae in ea continentur, in eum, in quo, antequam a dicto Pio praedecessore constitutio praedicta edita fuisset, quomodolibet erant, statum restituimus et repominimus et plenarie reintegramus; suosque plenarios et integros effectus, impedimenti omnibus sublatis quae ex dicta constitutione provenerunt, sortiri debere volumus, statuimus et ordinamus; omnesque et singulas earundem trium militiarum militibus praesentibus et futuris testandi et alias disponendi de bonis praedictis concessas facultates et consuetudines, potiori pro cautela, approbamus et firma-

mus, illisque perpetuae et inviolabilis firmitatis robur adiicimus.

§ 5. Sicque, in praemissis omnibus et singulis, per quoscumque iudices ordinarios earundem militiarum et delegatos et quoscumque alios, etiam causarum Palatii Apostolici auditores et sanctae Romanae Ecclesiae cardinales (sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate), ubique indicari et definiri debere; irritumque et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari decernimus.

§ 6. Non obstantibus praemissis aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, tam per dictum quam per quoscumque alios Romanos Pontifices praedecessores nostros ac nos, sub quibuscumque tenoribus ac formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus et insolitis, clausulis, irritantibusque et aliis decretis, etiam motu proprio et certa scientia ac de apostolicae potestatis plenitudine concessis, etiam iteratis vicibus approbatis; quibus omnibus, etiam si de eis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et individua mentio aut quaevis alia expressio habenda esset, illorum tenores praesentibus pro expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, contrariis quibuscumque.

§ 7. Volumus autem quod praesentium transumptis etc.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die VI octobris MDLXXV, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 6 octobris 1575, pontif. anno IV.

Clausula sub-
lata.

Derogatio con-
trariarum.

Transumptum
idem.

Pius V facultatem testandi militum S. Iacobi de Spatha, de Calatrava et de Alcantara revocavit 2.

Testamentaque eorundem, quorum causa integra est, plenarium effectum sortiri decernit.

L.

Quod praelati Ordinis fratrum Sanctissimae Trinitatis Redemptionis Captivorum benedicere possint vasa, vestimenta et ornamenta ecclesiastica ¹.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Exposcit pastoralis officii cura nobis ex alto commissa, ut singulorum christifidelium, praesertim sub suavi Religionis iugo Altissimo famulantium, votis rationi non contradicentibus favorabiliter annuamus.

Causa huius concessionis.

§ 1. Sane pro parte dilecti fratris Francisci Bochet, in theologia magistri, Parisiensis, Ordinis Sanctissimae Trinitatis Redemptionis Captivorum vicarii generalis, in Romana Curia residentis, nobis nuper exhibita petitio continebat quod, licet dilecti provinciales, vicarii et ministri praedicti Ordinis in Hispaniarum regnis consistentes, qui triennales dumtaxat existunt, casulas, tunicas, albas et mappas et alia vestimenta et ornamenta ac etiam vasa ecclesiastica ad divinum officium peragendum necessaria ac solita et consueta benedicendi a Sede Apostolica licentiam habeant; nihilominus provinciales, vicarii et ministri Ordinis praedicti in Galliis, Flandria ac provincia Provinciae, aliisque Galliarum regnis et dominiis consistentes, qui ad vitam eligi et deputari consueverunt, eadem licentia hactenus minime usi sunt, nec in futurum, absque speciali indulto nostro, uti possunt; cuperet idem Franciscus sibi ac provincialibus et aliis vicariis et ministris eiusdem Ordinis, in Galliis, Flandria et provincia Provinciae huiusmodi aliisque Galliarum regnis et dominiis nunc et pro tempore existentibus, licentiam praedictam per nos concedi. Quare

¹ De hoc Ordine vide in Innocentii III constit. XVII, *Operante*, tom. III, pag. 133.

nobis humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

§ 2. Nos igitur, honestis eiusdem Francisci postulatis grato concurrentes affectu, ipsumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, ac licentiae huiusmodi et litterarum desuper expeditarum tenores praesentibus pro sufficienter expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, eidem Francisco ac aliis vicariis generalibus, provincialibus et ministris dicti Ordinis, in Galliis, Flandria et provincia Provinciae huiusmodi, aliisque Galliarum regnis et dominiis nunc et pro tempore existentibus, casulas, tunicas, albas, zonas, mappas, corporalia et alia quaecumque ornamenta ac vasa ecclesiastica (illis tamen exceptis quibus sanctum chrisma applicandum est) benedicendi, iuxta tenorem licentiae vicariis, ministris et aliis praedictis regnorum Hispaniarum concessae tantum, licentiam, apostolica auctoritate, tenore praesentium, perpetuo concedimus et indulgemus; illamque ad eosdem Galliae, Flandriae Provinciaeque huiusmodi ac aliorum Galliarum dominiorum et regnorum vicarios, provinciales et alios praedictos, nunc et pro tempore existentes, etiam perpetuo, extendimus et ampliamus; ipsosque, ut de cetero illa uti, frui et gaudere libere et licite valeant, in omnibus et per omnia, perinde ac si illis principaliter eadem licentia, apostolica auctoritate, concessa fuisset, decernimus.

§ 3. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon o-

Concessio facultatis de qua in rubrica.

Derogatio constitutionum.

mnibus illis quae in litteris eiusdem licentiae expressa sunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die VII octobris MDLXXV, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 7 octobris 1575, pontif. anno IV.

LI.

Professio orthodoxae fidei a Graecis emittenda ¹.

Sanctissimus dominus noster dominus Gregorius,
etc.

Forma professionis fidei.

Ego N. firma fide credo et profiteor omnia et singula quae continentur in Symbolo fidei, quo sancta Romana Ecclesia utitur, videlicet.

Artic. 1.

§ 1. Credo in unum Deum Patrem omnipotentem, factorem coeli et terrae, visibilium omnium et invisibilium. Et in unum Dominum Iesum Christum, Filium Dei unigenitum. Et ex patre natum ante omnia saecula. Deum de Deo, lumen de lumine: Deum verum de Deo vero. Genitum non factum, consubstantialem Patri: per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de coelis. Et incarnatus est de Spiritu Sancto, ex Maria Virgine, et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis, sub Pontio Pilato passus et sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum Scripturas. Et ascendit in coelum; sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare vivos et mortuos; cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum et vivificantem; qui ex Patre Filioque procedit. Qui cum Patre et Filio simul adoratur et conglorificatur,

¹ De materia Graecorum vide in Innocentii IV const. xxxv, *Sub catholicae*, tom. III, pag. 580.

qui loquutus est per prophetas. Et unam sanctam catholicam et apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi saeculi. Amen.

Artic. II.

§ 2. Credo etiam, suscipio atque profiteor ea omnia, quae sacra oecumenica synodus Florentina super unione Occidentalis et Orientalis Ecclesiae definivit et declaravit, videlicet quod Spiritus Sanctus a Patre et Filio aeternaliter est, et essentiam suam suumque esse subsistens habet ex Patre simul et Filio, et ex utroque aeternaliter, tamquam ab uno principio et unica spiratione, procedit. Cum id quod sancti doctores Patres dicunt, ex Patre per Filium procedere Spiritum Sanctum, ad hanc intelligentiam tendat, ut per hoc significetur Filium quoque esse, secundum Graecos quidem, causam, secundum Latinos vero, principium subsistentiae Spiritus Sancti, sicut et Patrem. Cumque omnia quae Patris sunt, ipse Pater unigenito Filio suo gignendo dederit, praeter esse Patrem; hoc ipsum quod Spiritus Sanctus procedit ex Filio, ipse Filius a Patre aeternaliter habet, a quo aeternaliter etiam genitus est. Illamque verborum illorum *Filioque* explicationem, veritatis declarandae gratia, et imminente tunc necessitate, licite ac rationabiliter Symbolo fuisse appositam.

Artic. III.

§ 3. Item, in azyino sive fermentato pane triticeo corpus Christi veraciter confici. Sacerdotesque in altero ipsum Domini corpus conficere debere, unumquemque scilicet iuxta suae Ecclesiae, sive Occidentalis sive Orientalis consuetudinem.

Artic. IV.

§ 4. Item, si vere poenitentes in Dei caritate decesserint, antequam dignis poenitentiae fructibus de commissis satisfacerint et omissis, eorum animas poenis purgatorii post mortem purgari, et ut a poenis huiusmodi releventur, prodesse

eis fidelium vivorum suffragia, missarum scilicet sacrificia, orationes et elemosynas et alia pietatis officia, quae a fidelibus pro aliis fidelibus fieri consueverunt secundum Ecclesiae instituta. Illorumque animas, qui, post Baptisma susceptum, nullam omnino peccati maculam incurserunt, illas etiam, quae post contractam peccati maculam, vel in suis corporibus, vel iisdem exutae corporibus, prout superius dictum est, sunt purgatae, in coelum mox recipi, et intueri clare ipsum Deum trinum et unum sicuti est, meritum tamen diversitate alium alio perfectius; illorum autem animas, qui in actuali mortali peccato vel solo originali decedunt, mox in infernum descendere, poenis tamen disparibus puniendas.

Artic. v. § 5. Item, sanctam Apostolicam Sedem et Romanum Pontificem in universum orbem tenere primatum, et ipsum Pontificem Romanum successorem esse beati Petri principis apostolorum, et verum Christi vicarium totiusque Ecclesiae caput et omnium christianorum patrem ac doctorem existere, et ipsi in beato Petro pascendi, regendi et gubernandi universalem Ecclesiam a Domino nostro Iesu Christo plenam potestatem traditam esse, quemadmodum etiam in actis oecumenicorum conciliorum et in sacris canonibus continetur.

Artic. vi. § 6. Insuper profiteor ac recipio alia omnia, quae ex decretis sacrae oecumenicae generalis synodi Tridentinae, sacrosancta Romana et Apostolica Ecclesia, etiam ultra contenta in supradicto fidei Symbolo, profitenda ac recipienda proposuit atque praescripsit, ut sequitur.

Artic. vii. § 7. Apostolicas et ecclesiasticas traditiones reliquasque eiusdem Ecclesiae observationes et constitutiones firmissime admitto et amplector.

Artic. viii. § 8. Item, sacram Scripturam, iuxta eum sensum quem tenuit et tenet sancta

mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu et interpretatione sacrarum Scripturarum, admitto; nec eam umquam, nisi iuxta unanimum consensum Patrum, accipiam et interpretabor.

Artic. ix. § 9. Profiteor quoque septem esse vere et proprie sacramenta novae legis a Iesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Poenitentiam, Extremam Unctionem, Ordinem et Matrimonium: illaque gratiam conferre, et ex his Baptismum, Confirmationem et Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse.

Artic. x. § 10. Receptos quoque et approbatos Ecclesiae catholicae ritus in supradictorum omnium sacramentorum solemnem administrationem, recipio et admitto.

Artic. xi. § 11. Omnia et singula, quae de peccato originali et de iustificatione in sacrosancta Tridentina synodo definita et declarata fuerunt, amplector et recipio.

Artic. xii. § 12. Profiteor pariter in missa offerri Deo verum, proprium et propitiatorium sacrificium pro vivis et defunctis, atque in sanctissimo Eucharistiae sacramento esse vere, realiter et substantialiter Corpus et Sanguinem, una cum anima et divinitate, D. N. Iesu Christi: fierique conversionem totius substantiae panis in Corpus, et totius substantiae vini in Sanguinem, quam conversionem catholica Ecclesia trasubstantiationem appellat.

Artic. xiii. § 13. Fateor etiam sub altera tantum specie totum atque integrum Christum verumque sacramentum sumi.

Artic. xiv. § 14. Constantiter teneo purgatorium esse animasque ibi detentas fidelium suffragiis iuvari. Similiter et sanctos una cum Christo regnantes, venerandos atque invocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas.

Artic. xv. § 15. Firmissime assero imagines Christi ac Deiparae semper Virginis necnon aliorum sanctorum habendas et retinendas esse, atque eis debitum honorem ac venerationem impartendam.

Artic. xvi. § 16. Indulgentiarum etiam potestatem a Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum christiano populo maxime salutarem esse affirmo.

Artic. xvii. § 17. Sanctam catholicam et Apostolicam Romanam Ecclesiam omnium ecclesiarum matrem et magistram agnosco, Romanoque Pontifici. B. Petri apostolorum principis successori ac Iesu Christi vicario, veram obedientiam spondeo ac iuro.

Artic. xviii. § 18. Cetera item omnia a sacris canonibus et oecumenicis conciliis, ac praecipue a sacrosancta Tridentina synodo, tradita, definita et declarata indubitanter recipio atque profiteor; simulque contraria omnia et schismata atque haereses quascumque ab Ecclesia damnatas et reiectas et anathematizatas ego pariter damno, reiicio, anathematizo et abiuro.

Iterata sponsio. § 19. Hanc veram catholicam fidem, extra quam nemo salvus esse potest, quam in praesenti sponte profiteor et veraciter teneo, eandem integram et inviolatam usque ad extremum vitae spiritum constantissime, Deo adiuvante, retinere et confiteri, atque a meis subditis vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri et praedicari, quantum in me erit, curaturum, ego idem N. spondeo

§ 20. Voveo ac iuro. Sic me Deus adiuvet et haec sancta Dei Evangelia.

LII.

Quod liceat fratribus et monialibus Ordinis Beatae Mariae de Monte Carmelo bona etiam stabilia, pro necessitate vel utilitate monasteriorum, alienare.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Ex incumbenti nobis apostolicae servitutis officio, ad ea libenter animum no-

1 Alia, quae hunc Ordinem respiciunt, indicavi tibi in Honorii III constit. LXXVIII. *Uti videndi*, tom. III. pag. 415.

strum convertimus, per quae religiosam vitam ducentibus personis, quae assiduos labores pro fide catholica constanter tuenda et defendenda sustinent, inter quas familia fratrum Ordinis gloriosissimae Dei Genitricis semperque virginis Mariae de Monte Carmelo iure enumerari potest, commodis et utilitati opportune consulatur.

§ 1. Exponi siquidem nobis nuper fecerunt fratres dicti Ordinis quod saepe numero accidit ut pro aliqua urgente necessitate vel utilitate monasteriorum, domorum et locorum dicti Ordinis, tam virorum quam mulierum, illorum bona alienare vel permutare expediret, ac quandoque contingit ut conditio semel oblata, si praetermittatur, maximam afferat iacturam, praeterquam quod difficile admodum existit, pro singulis faciendis permutationibus et aliis contractibus, ad Sedem Apostolicam recurrere, ac id non sine fratrum ipsius Ordinis molestia fieri potest. Quare iidem fratres nobis humiliter supplicare fecerunt ut in praemissis providere de benignitate apostolica digneremur.

§ 2. Nos, ipsos fratres et eorum quemlibet a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, eisdem fratribus ut ex nunc de cetero, perpetuis futuris temporibus, fratres et moniales dicti totius Ordinis Carmelitarum, omnium et quorumcumque monasteriorum domorum et locorum eiusdem Ordinis, ubilibet nunc et pro tempore consistentium, libere et licite possint et valeant quaecumque bona stabilia et immobilia seu quasi

Ordo Carmelitarum supplicat Papae pro provisione alienandi sua bona, occurrente aliqua necessitate vel utilitate.

Hic idem Pontifex dat Ordini facultatem alienandi bona, etiam stabilia, si ne aliqua Sedis Apost. vel alterius licentia,

stabilia, cuiuscumque qualitatis et quantitatis et valoris, et in quocumque loco existentia, eorumdem monasteriorum, domorum et locorum, vendere, alienare et permutare pro precio, pactis, modis et formis hinc inde conveniendis, licentiam et facultatem apostolica auctoritate, tenore praesentium concedimus; proviso tamen quod praemissa omnia fiant pro commoditate vel utilitate ipsorum monasteriorum, domorum et locorum, et quod consensus duarum partium ex tribus partibus fratrum vel monialium ipsius monasterii, domus vel loci, cuius dicta bona erunt, accedat et interveniat, absque alia a nobis vel successoribus nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus aut Sede Apostolica vel illius de latere legatis seu nunciis aut etiam locorum ordinariis petenda vel obtinenda licentia seu confirmatione.

Dummodo alienationes fiant pro commoditate vel utilitate monasteriorum, et accedat consensus duarum ex tribus partibus fratrum vel monialium loci, et consensus vel ratificatio generalis.

§ 3. Ita tamen quod, loco consensus Sedis Apostolicae, dilectus filius prior generalis dicti Ordinis nunc et pro tempore existens, et diligenter examinata et revidenter utili comprobata, habeat, prout sibi ex nunc perpetuo concedimus, potestatem ratificandi huiusmodi permutationes et alienationes ac contractus; sicque, ubi talis ordo non fuit servatus, concessio, venditio, alienatio ac contractus desuper aliter facti, nulli et invalidi nulliusque roboris ac momenti existant, et donec praedictus prior generalis modo praedicto non ratificaverit, possessio remaneat et remanere intelligatur penes ipsos fratres seu moniales dicti monasterii seu domus aut loci permutantis et alienantis, ac ita in praemissis perpetuo declaramus et decernimus. Et nihilominus, ex nunc prout ex tunc et e contra, postquam permutationes alienationesque necnon contractus, servatis enarratis, pro tempore facti

1 Imo requiritur quod fiat investimentum, ut hic infra ad finem.

et per dictum priorem generalem ratificati fuerint, ut praefertur, seu consensus eiusdem prioris generalis intervenerit, easdem permutationes et alienationes ac contractus et deinde sequuta quaecumque, necnon instrumenta et scripturas desuper pro tempore confecta, approbamus et confirmamus ac perpetuae firmitatis robur obtinere debere statuimus.

§ 4. Decernentes, quod ad utilitatem seu commoditatem monasteriorum, domorum et locorum praedictorum, assertionem duarum partium ex tribus partibus fratrum vel monialium illius loci, cuius bona erunt, postquam ratificatio facta fuit, illas et illa necnon praesentes et in eis contenta, validas et efficaces, ac valida et efficacia in perpetuo fore, necnon ab omnibus observari debere; ipisque et cum eis contrahentes praedictos super praemissis et inde sequutis quibuscumque, per quoscumque, quavis auctoritate, quomodolibet molestari vel impedi non posse; necnon irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 5. Quocirca venerabili fratri episcopo Maceratensi, et dilectis filiis causarum Curiae Camerae Apostolicae generali auditori, et Cancellariae Apostolicae regenti, nunc et pro tempore existentibus, per praesentes committimus et mandamus quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit et quoties pro parte eorumdem fratrum Carmelitarum vel monialium aut alicuius eorum super his fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque et eorum cuilibet in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant easdem praesentes et in eis contenta quaecumque ab omnibus, quos illa

Utilitas autem et necessitas probata sit assertionem duarum partium fratrum vel monialium alienantium 1.

Executores huius concessionis deputati.

1 Ad hoc, vide quod hic infra sequitur ad finem.

concernunt, integre et inviolabiliter observari. Non permittentes eos aut eorum aliquem desuper contra earumdem praesentium tenorem quomodolibet indebite molestari; contradictores quoslibet et rebelles per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo; legitimisque super his habendis servatis processibus, sententias, censuras et poenas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Clausulas contrariorum derogatorias appellat;

§ 6. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papae octavi de una, et in concilio generali edita de duabus diaetis, dummodo ultra tres diaetas quis vigore praesentium ad iudicium non trahatur, et pia memoriae Symmachi ac Pauli Papae secundi, praedecessorum nostrorum, de rebus Ecclesiae non alienandis, vel alienatis recuperandis, ac aliis constitutionibus et ordinationibus apostolicis; necnon quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, monasteriorum, domorum et Ordinis praedictorum statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis quibusvis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus et insolitis, clausulis, et irritantibus ac aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu proprio ac alias quomodolibet, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiam si de illis ac totis eorum tenoribus specialis, specifica, individua et expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum praesentibus insererentur, pro expressis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat, specialiter et

expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque; seu si aliquibus, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§ 7. Volumus autem quod, si ad alienationem bonorum stabilium, ex causa maioris utilitatis aut alia ratione suadente, deveniendum erit, alienationes bonorum ad monasteria et domus eiusdem Ordinis spectantium non antea fiant, quam cum reperta fuerint bona eisdem monasteriis et domibus utiliora, in quibus pretium rerum huiusmodi alienatarum unico contractu, realiter et cum effectu, investiatur vel convertatur; alias alienatio ipsa sit ipso iure nulla.

§ 8. Volumus autem quod praesentium transumptis, manu alicuius notarii publici subscriptis et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, etiam impressis, eadem prorsus fides, in iudicio et extra, adhibeatur, quae ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die tertia februarii MDLXXVI, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 3 februarii 1576, pontif. anno IV.

LIII.

Facultas ordinario Hispalensi in perpetuum ut tamquam loci ordinarius in casibus ad iurisdictionem ordinariam pertinentibus; in aliis vero Officium Inquisitionis concernentibus, adhibitis inquisitoribus. Hispalensibus, absolvere possit ab omnibus peccatis, etiam haeresis etc., ac in pristinum restituere; necnon

Alienationes non antea fieri permittit, quam reperit sit investimentum utilius Ordini;

Transumptis credi iubet.

sacerdotibus captivis licentiam baptizandi pueros a matribus oblatos, dare possit etc. ¹.

Venerabili fratri archiepiscopo Hispalensi
Gregorius Papa XIII.

Venerabilis frater, salutem et ap. benedictionem.

Exordium. Officii nostri partes exequimur cum poenitentibus, qui, misera infidelium servitute oppressi, a fide catholica desciverunt, illico pietatis ianuam reseramus.

Causa edendae constitutionis. § 1. Nuper siquidem exponi nobis fecit charissimus in Christo filius noster Philippus Hispaniarum rex catholicus, quod, postquam plerique forsitan utriusque sexus christiani, diversis temporibus in Maurorum et Turcarum potestatem reducti, idem catholicam deseruerunt et ab illa apostatarunt, nonnulli etiam masculi se circumcidi passi fuerunt, habitumque infidelium publice gestando, ut Mauros et infideles se gesserunt; aliqui autem se Mauros esse asseverarunt; nonnulli ex eis, tacti dolore cordis intrinsecus, eorum peccati poenituisse, divinamque misericordiam in eo implorasse; inter quos aliqui ad christianos sacerdotes eis in locis in eadem captivitate retentos, pro absolutionis beneficio obtinendo, ac ut sanctae Romanae Ecclesiae et illius gremio reconcilientur, recurrerunt; alii autem publice se christianos esse profitentes, Maurorum habitu palam derelicto, nunquam intentionis eorum fuisse infidelium sectam sequi dixerunt; id vero quod eo usque ab eis extrinsecus demonstratum fuerit, causa petiendae libertatis factum fuisse dixerunt, ut aliquando ad christianorum loca accedere, et se in libertatem revocare possent; quorum sermone infideles indignati, ut ferreis manubiis et compedibus revinctos, in tetros detrudunt carceres pessimeque afficiunt; demum aliqui in infir-

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

mitate et articulo mortis constituti, corde christianos se fuisse et esse affirmant, neque umquam animo a fide catholica avertisse aut de ea male sensisse dicunt.

§ 2. Omnes igitur praedicti poenitentes in captivitate redempti, per praedictos sacerdotes sanctae matri Ecclesiae, extra quam nulla salus, reconciliari, et ab excessibus et delictis ab eis commissis, de quibus corde contrito et ore eisdem sacerdotibus confessi fuerunt, per confessionis et poenitentiae sacramentum absoluti, et ad sanctissimae Eucharistiae et aliorum Ecclesiae sacramentorum participationem restitui instanter postulant; his accedit quod nonnullae mulieres, quae animo et corde Christi fidem colere dicunt, natos suos eisdem sacerdotibus baptizandos offerunt, curantque eosdem natos ab eisdem sacerdotibus baptismatis aqua, more Romanae Ecclesiae, ablui. Quare dictus Philippus rex nobis humiliter supplicari fecit ut in praemissis ac aliis casibus similibus, qui iam acciderunt, vel in posterum, donec vixerit, evenire poterunt, eorum captivorum animarum saluti prospiciendo, ex consueta Sedis Apostolicae benignitate opportune providere dignaremur.

§ 3. Nos igitur, huiusmodi supplicationibus inclinati, ac etiam eorundem captivorum miseriae et infirmitati more pii patris compatiendum esse censes, fraternitati tuae, de cuius prudentia et probitate plurimum in domino confidimus, et cuius eximiam fidem atque integritatem optime cognitam habemus, ut tamquam loci ordinarius, quoad casus tam expressos quam qui postmodum evenerint, ad ordinarii iurisdictionem spectantes et pertinentes; quo vero ad casus qui Officium S. Inquisitionis respiciunt, adhibitis praesentibus et qui pro tempore fuerint inquisitoribus eiusdem archiepiscopatus, eosdem, qui tam praedictos errores, exces-

Apostatae poenitentes a quibus absolventur.

Facultates concessae ordinario Hispalensi pro lapsis a fide.

sus et crimina commiserint, quam in alios, fidem catholicam corde vel facto deserendo vel alias quomodolibet ab illa pro tempore apostatando, inciderint, se humiliter et pura mente, cordeque sincero et contrito, ac cum certo proposito ab illis et aliis similibus in posterum abstinendi et alias integre peccata sua fidelibus sacerdotibus, si eorum copiam habere potuerint, confessi fuerint, ab eisdem erroribus, criminibus et excessibus, etiamsi in illos semel vel bis aut etiam pluries relapsi fuerint, et propterea notam requirerent magis specialem; necnon a quibusvis excommunicationis, etiam maioris, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, tam a iure communi quam per quascumque apostolicas, provinciales et synodales constitutiones, ac ab homine, contra quoscumque talia vel similia excessus, errores et crimina, etiam praedictis graviora, committentes, inflictis et illatis seu inferri comminatis, per te vel alios, quos ad id tu quodcumque expedire cognoveris, semel vel pluries ac quoties tibi quomodolibet opportunum fore videbitur, deputandos, iniuncta eis pro modo culpae salutari poenitentia, pro qualitate factorum, arbitrio tuo, ac quoad casus, qui Officium Inquisitionis concernunt, inquisitorum praedictorum adhibito consilio, absolvendi, sanctaeque matri Ecclesiae reconciliandi, et ad illius gremium constituendi; ac quascumque poenas propter eadem delicta incursas remittendi; omnemque inhabilitatis et infamiae maculam sive notam per eos eorumque filios et descendentes quomodolibet contractam absolvendi; eosque in pristinum et eum, in quo; antequam praemissa committerent, erant, statum restituendi, reponendi et plenarie reintegrandi; ac eisdem sacerdotibus captivis per te, quando tibi visum fuerit, in genere vel in specie subdelegandis, ut ubi

non fuerint proprii sacerdotes, pueros a matribus oblatos iuxta Ecclesiae ritum et morem baptizandi, habita tamen prius promissione a matribus infantum eos in fide catholica educandi et quamprimum fieri poterit in ecclesia sistendi, ut ibi caeremoniae et ritus ab eadem Ecclesia in Baptismo ordinati suppleantur, amplam et liberam, apostolica auctoritate, tenore praesentium, facultatem concedimus et impartimur.

§ 4. Necnon tibi, quando et quoties, ut praefertur, expediens esse iudicaveris, ut non solum in praedictos casus et eventus, tamquam loci ordinarius in casibus ordinariae iurisdictionis, quam etiam in aliis, qui pro tempore occurrerint, ad Sanctissimae Inquisitionis Officium praedictum pertinentibus, adhibitis dicti archiepiscopatus inquisitoribus, ut praefertur, de opportuno tam absolutionis quam alio remedio eisdem captivis, pro eorum animae salute, providere, ceteraque omnia et singula, tam in praemissis quam aliis casibus, qui evenient, necessaria et opportuna facere et exequi, et ad ea facienda et exequenda quoscumque quandocumque subdelegare libere et licite valeas, auctoritate et tenore praedictis, indulgemus.

§ 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis ac in provincialibus et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis; legibus Regni, pragmaticisque sanctionibus in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiam si, pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et expressa, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores praesentibus pro expressis habentibus.

Pro aliis casibus.

Derogatio contrariorum.

tes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 6. Ceterum, quia difficile foret praesentes litteras ad singula quaeque loca, tibi necesse fuerit, deferri, volumus et apostolica auctoritate decernimus quod transumpto praesentium litterarum, sigillo alicuius praelati ecclesiastici munito, et manu notarii publici subscripto, eadem fides, tam in iudicio quam extra illud, ubique locorum adhibeatur, quae ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die xxviii februarii MDLXXVI, pontificatus nostri anno iv.

Dat. die 28 febr. 1576, pontif. anno iv.

LIV.

Iurisdictio et facultates praefecti annonae Urbis et totius Status Ecclesiastici.

Gregorius Papa XIII, motu proprio, etc.

Exordium.

Inter ceteras pastoralis officii nostri curas, quibus assidue premimur, libenti illam fovemus animo, per quam in Statu nostro Ecclesiastico annona et abunde inveniri et communi haberi precio possit, nostrique ex hoc subditi, quoad fieri possit, subleventur.

Deputatio Andree Spinolae praefecti annonae, cum facultatibus et privilegiis consuetis, et maxime infrascriptis.

§ 1. Quare, cupientes insignem probitate et experientia virum, qui, prout res exposulat ipsa, nos adire quotidie, cuncta ad annonam huiusmodi pertinentia collaturus, commode possit, de dilectorum tamen filiorum Camerae nostrae Apostolicae clericorum praesidentium numero iuxta antiquam hactenus observatam consuetudinem, praeficere; ac de fide, probitate, integritate, prudentia et multiplici rerum gerendarum experientia dilecti filii An-

dreae Spinolae, in utraque Signatura nostra referendarii dictaeque Camerae clerici praesidentis, nobis aflatim perspetis, plurimum in Domino confisi, sperantesque ea, quae eius curae demandaverimus, omni cum laude gesturum et executurum fore; motu simili etc., eundem Andream, frumentariae annonae almae Urbis et reliqui Status nostri Ecclesiastici generalem praefectum, ad nostrum et dictae Sedis beneplacitum, cum honoribus, oneribus, facultatibus et auctoritatibus, iurisdictione, privilegiis, exemptionibus et praerogativis solitis et consuetis, ac dilecto filio nostro Caesari Brumano, tunc eiusdem Camerae clerico praesidenti et dictae annonae nuper praefecto, et quibusvis aliis ad huiusmodi praefecturae officium annonae hactenus deputatis quomodolibet in hunc usque diem concessis, apostolica auctoritate, harum serie, approbantes et ratificantes, omnia et quaecumque per eum hactenus gesta, facta et ordinata hucusque, de novo constituimus, facimus et deputamus.

§ 2. Dantes illi in praemissis omnibus et singulis plenam facultatem et auctoritatem, tam in praefata alma Urbe quam quibusvis aliis nobis et S. R. E. mediate vel immediate subiectis provinciis, civitatibus, oppidis et locis, frumenta ac legumina, cuiusvis generis seu speciei, annotandi et describendi, seu annotari et describi faciendi; ac universas et singulas utriusque sexus personas, cuiusvis status, gradus, ordinis, dignitatis et praeminentiae existentes, eidem S. R. E. mediate vel immediate subiectas, tam ecclesiasticas quam saeculares, etiam si personae saeculares huiusmodi ducali, marchionali et comitis vel alia maiori, ecclesiasticae vero, episcopali, archiepiscopali, patriarchali¹ vel alia maiori dignitate seu dignitatibus praefulgeant, ac etiam si cardinalatus fungantur honore, vel etiam maiores

¹ Cherub. addit *primatiali* (R. T.).

Facultas cogendi quoscumque ad notificandum eorum frumenta et legumina.

existant, ad veram frumentorum et leguminum, quae ipsos tempore desuper publicandorum edictorum seu bannimentorum habere continget, quantitatem, etiam in scriptis medio iuramento denunciandum; quarum denunciationum notulam etiam ad dilect. filium Aloysium cardinalem Cornelium, necnon et pro tempore camerarium nostrum, deferri volumus, sub censuris ecclesiasticis ac pecuniariis, necnon manifestae rebellionis laesaeque maiestatis, ac dominiorum et aliorum bonorum suorum confiscationis, aliisque eius arbitrio imponendis et applicandis, ceterisque poenis, etiam quibusvis eidem Andreae videbitur, etiam per publicum edictum in locis sibi benevisis affigendum vel alias publicandum, monendi et requirendi.

Et prohibendi ne illa asportentur de loco ad locum sine eius licentia.

§ 3. Eisque ne frumenta et legumina huiusmodi extra dictum Statum Ecclesiasticum, neque de loco ad locum, etiam loca eiusdem Status, sine eiusdem Andreae licentia asportare ullo modo audeant, sub similibus poenis inhibendi; inobedientes seu contravenientes quoslibet in censuras et poenas praedictas incidisse et incurrisse declarandi, aggravandi et reaggravandi, invocato etiam auxilio brachii saecularis; necnon executiones quaslibet, tam reales quam personales, fieri mandandi.

Fraudesque desuper committentes coercendi.

§ 4. Praeterea quoscumque in praemissis fraudes committentes vel alias noxios et delinquentes mulctandi, ac quibusvis etiam ultimi supplicii vel aliis corporis afflictivis poenis condemnandi; et seu ipsos ac praedictos inobedientes seu non parentes a quibusvis censuris et mulctis, ac, ut praefertur, afflictivis, etiam ultimi supplicii, poenis absolvendi et liberandi, desuperque cum eis concordandi et accordandi, componendi et transigendi, ac quascumque sibi benevisas concordias, compositiones et transactiones faciendi.

§ 5. Item, quascumque frumentorum et leguminum huiusmodi quantitates co-

gendi; ac emptionis et mutui vel alio quovis titulo pro precii et modis, de quibus sibi videbitur, acquirendi: propterea quae quasvis pecuniarum summas mutuo vel aliter capiendi; ac super praemissis omnibus et singulis cum quibusvis mercatoribus et aliis personis quibuslibet conventiones et partitas quascumque, etiam cum quorumvis donativo, cum mutuantes donandorum¹ promissione et donatione, faciendi; ac desuper contractus et instrumenta quaelibet, cum pactis, conditionibus, capitulis et clausulis sibi benevisis celebrandi et ineundi; ac pro illorum observatione praefatam Camerae et omnia illius bona, praesentia et futura, in quavis, etiam pleniori ipsius Camerae forma, obligandi.

§ 6. Necnon quoscumque commissarios, officiales et ministros opportunos aut alias sibi benevisos deputandi; et hactenus quomodolibet deputatos revocandi et removendi, prout nos harum serie quoscumque commissarios, officiales et ministros super huiusmodi frumentorum negotio hactenus, etiam per nos, quomodolibet deputatos revocamus et removemus; eorumque provisiones et salaria declarandi; eisque illas et illa, ac aliis, quibus opus fuerit, quasvis pecuniarum summas et quantitates, ex frumentorum et leguminum huiusmodi venditione conventionibusque seu partitis ineundis vel alias huiusmodi rei frumentariae negotio quomodolibet provenientes, solvi et exbursari mandandi; omnesque et singulos quarumvis civitatum annonae praefectorum a nobis hactenus quomodolibet deputatorum ministros, quovis nomine nuncupatos, quos circa huiusmodi annonae negotium se quomodolibet ingressisse constabit, ad sibi seu a se deputandis de a se gestis et administratis rationes et computa reddendi, et reliqua, si quae sint, restituendi, per similes censuras et poenas aliaque iuris et facti remedia opportuna

Frumenta quae et legumina undique cogendi et emendi pro pretiis sibi benevisis.

Ministros desuper deputandi cum salariis ab eo declarandis.

¹ Dandorum, Cherub. (R. T.).

cogendi et compellendi, cogique et compelli faciendi.

Ceteraque omnia necessaria et opportuna faciendi.

§ 7. Ac denique cetera omnia et singula ad huiusmodi rei frumentariae negocium quomodolibet pertinentia gerendi, exercendi et exequendi; ac edicendi seu edici et proclamari faciendi necessaria et opportuna, quaeque omnes clerici praesidentes Camerae huiusmodi, dum simul coadunati et congregati ipsam Camerae faciunt et repraesentant, facere, gerere, exercere et exequi, ac edicere seu edici et proclamari facere possit et valeat; unumque vel plures loco sui cum simili vel limitata potestate substituendi et eius arbitrio removendi.

Officiales Status et alii omnes obediant praefecto.

§ 8. Mandantes propterea dilectis filiis camerario et thesaurario generali nostris necnon clericis praesidentibus dictae Camerae ceterisque ad quos spectat et in futurum spectabit, ut has nostras in praefata Camera admittant, et in illius libris describi et registrari faciant, desuperque patentes litteras et alias scripturas opportunas expediant et expediri mandent, auctoritate nostra et Sedis Apostolicae; et legatis de latere eorumque vicelegatis, ac tam dictae Urbis quam aliarum provinciarum, civitatum et locorum nobis et S. R. E. mediate vel immediate subiectorum quorumcumque gubernatoribus, locatentibus, praetoribus, vicariis et aliis quovis nomine nuncupatis officialibus et iustitiae ministris, necnon communitatibus et universitatibus, eorumque magistratibus et personis publicis et privatis, in virtute sanctae obedientiae et sub indignationis nostrae poena, etiam strictius inhibendo, ne eundem Andream aut eius pro tempore ministros, in praemissis vel aliis ad dictum rei frumentariae negocium pertinentibus, ullo modo vel contemptu¹ impediunt vel remorentur aut molestent; immo eius et eorum nomine requisiti, illi et illis desuper opportune faveant et assistant, eius-

¹ Legimus cum Cherub. obtentu (R. T.).

que et eorum mandata, edicta seu proclamationes aut alias ordinationes exequi mandent et faciant realiter et cum effectu.

§ 9. Non obstantibus praemissis ac quibusvis constitutionibus et ordinationibus, etiam apostolicis; necnon statutis et reformationibus, etiam iuramento etc. roboratis; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, etiam eisdem personis et earundem Urbis, civitatum, provinciarum, oppidor. et locorum populis, communitatibus seu universitatibus, necnon tam ecclesiasticis quam saecularibus ceterisque supra designatis et aliis quibusvis personis, etiam super extractione frumentorum et leguminum, etiam per Sedem Apostolicam et Camerae praefatam, in genere vel in specie, tam ex causa onerosa, ac sub quibuscumque tenoribus et formis ac alias quomodolibet concessis et concedendis; quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis etc., eorum tenores etc., illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse harum serie latissime derogamus, illaque adversus praemissa nullatenus suffragari posse seu debere decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§ 10. Decernentes praesentium nostrarum solam signaturam sufficere, et ubique, in iudicio et extra, in Romana Curia et extra, plenam fidem facere, regula contraria non obstante; seu, si eidem Andreae videbitur, desuper litteras, etiam per breve nostrum, etiam cum omnium et singulorum praemissorum pleniori specificatione et expressione, ac quarumcumque scripturarum desuper necessariarum ad verbum, si videbitur, insertione, aliisque clausulis et cautelis necessariis et opportunis, adeo quod contraria quaecumque prorsus tollantur et non obstant, simul vel separatim, expediri posse.

Clausula derogatoria.

Sola signatura sufficit.

Fides transumptorum.

Papae subscriptio.

§ 11. Ipsarumque praesentium et etiam dictarum litterarum transumptis, etiam impressis, manu notarii publici subscriptis et sigillo alicuius curiae ecclesiasticae seu personae in dignitate ecclesiastica constitutae, munitis, eandem prorsus fidem adhiberi, quae eisdem praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Placet, motu proprio. U.

Die VII maii MDLXXVI admissa fuit in Camera Apost., et per RR. PP. DD. clericos registrari mandata, quam ego not. infra-scriptus in lib. Divers., fol. 39, registravi.

LV.

*Quod religiosi et personae Societatis Iesu ad publicas processiones accedere non cogantur*¹.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Quaecumque sacrarum Religionum instituta offendere, et illarum personarum functiones et salutaria ministeria retardare noscuntur, nostrum nos incitat officium de medio remove.

Haec Societas ex eius instituto non cogitur ad publicas processiones.

§ 1. Sane, licet, sicut accepimus, dilecti filii praepositus generalis et alii presbyteri religiosi Societatis Iesu, ab illius primaeva erectione, a Sede hac Apostolica iuxta divinae vocationis directionem emanata et per nos etiam confirmata, ad divinum officium privatim tantum et non in communi seu in choro recitandum teneantur; ac, propter ipsius Societatis tam multa collegia et seminaria, quae specialem postulant instituti religiosi modum, necnon ministeriorum illius amplitudinem ac difficultatem et in ecclesia Dei utilitatem, ex antiqua consuetudine iam inde ab huiusmodi erectione recepta, observatum, decretoque etiam generalis eorum

¹ Alia de hac Societate vide in constit. xxxi Pauli III, Regimini, tom. VI, pag. 303.

congregationis desuper edito, ne ad publicas supplicationes seu processiones quibusvis ex illius personis accederet, nisi ubi propter haereticorum vel gentilium conversionem aut alias expediens esse pro tempore existens generalis ipsius Societatis praepositus iudicaret, ordinatum fuerit.

§ 2. Nihilominus nonnulli locorum ordinarii, forsitan concilii Tridentini auctoritate et decreto moti, dictos presbyteros ad supplicationes praedictas procedere nuper coegerunt, non sine illorum functionum ac ministeriorum retardatione.

§ 3. Nos igitur, qui praefatos presbyteros et religiosos dictae Societatis a studiis, lectionibus, praedicationibus, confessionibus audiendis et aliis verbi Dei ministeriis ac pietatis operibus, quibus continue laudabiliter incubuerunt et incumbere non desistunt, quavis ex causa, distrahi nolumus; considerantes in Ecclesia Dei non deesse alios Ordines Religionum, qui vel ex instituto, vel absque propriarum functionum impedimento, supplicationibus huiusmodi interesse, aliaque publica divina officia exercere sancte continenterque valeant, in praemissis opportune providere, ipsosque praepositum, presbyteros et eorum singulos specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, motu proprio, non ad dictorum praepositi et presbyterorum vel aliorum pro eis nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de mera nostra deliberatione, praepositum ac omnes et singulos presbyteros ac religiosos et personas alias omnes dictae Societatis, ubique locorum existentes, ab interessentia supplica-

Ordinari tamen cogebant vigore concilii Trident., sess. xxv, cap. xiii.

Hic modo Pontifex, iustis de causis, eam eximit ab huiusmodi supplicationibus publicis.

tionum seu precum aut processionum huiusmodi, apostolica auctoritate, tenore praesentium, perpetuo eximius et liberamus.

§ 4. Districtius inhibentes quibusvis locorum ordinariis, etiam patriarchali vel archiepiscopali dignitate, ac etiam cardinalatus et legationis Sedis Apostolicae honore praefulgentibus, et aliis personis, quacumque auctoritate fulgentibus, ne modernos et pro tempore existentes praepositum et alios presbyteros et religiosos Societatis huiusmodi ad processiones praefatis interessendum, quavis occasione, causa seu quovis praetextu, ingenio vel colore, directe vel indirecte, mediate vel immediate, cogere, aut eos desuper praemissis molestare, perturbare vel inquietare, seu molestari, perturbari aut inquietari facere audeant vel praesumant seu permittant.

§ 5. Quocirca venerabilibus fratribus patriarchis, archiepiscopis et episcopis ac dilectis filiis eorum vicariis in spiritualibus aut officialibus generalibus, et Curiae causarum Camerae Apostolicae generali auditori, necnon abbatibus, prioribus praepositis, decanis, archidiaconis, canonicis et capitulis ac aliis, ad quos id quomodolibet spectat et spectabit, per easdem praesentes mandamus quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum praepositi, presbyterorum et religiosorum Societatis huiusmodi vel alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant eos praemissis omnibus et singulis pacifice frui et gaudere, non permittentes eos desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet et rebelles per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas aliaque

opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo; legitimisque super his habendis servatis processibus, sententias, censuras et poenas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§ 6. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papae VIII, praedecessoris nostri, de una, et concilii generalis de duabus diaetis, dummodo non ultra tres diaetas quis vigore praesentium ad iudicium trahatur, et aliis apostolicis, necnon in generalibus, provincialibus et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§ 7. Volumus autem quod earumdem praesentium transumptis etc.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XVI iulii MDLXXVI, pontificatus nostri anno v.

Dat. die 16 iulii 1576, pontif. anno v.

LVI.

Quod confessores, in vim privilegiorum Cruciatæ sanctæ eligendi, neminem ab incursu et lapsu in hæresim absolvere possint.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Officii nostri partes sedulo praestare tenemur, ne gratiae et privilegia a Sede Apostolica ad animarum salutem emanata, in illarum detrimentum interpretentur aut extendantur.

§ 1. Nuper siquidem accepimus nonnullos curiosa et subtili magis quam vera

interpretatione praetendere, in vim privilegiorum Cruciatæ sanctæ ab eadem Sede concessorum eligendi confessores, qui a nonnullis criminibus et excessibus absolvi possint, a lapsu et incursu in hæresim absolvi facultatem et auctoritatem saltem in foro conscientiae habere.

§ 2. Nos autem, omnem dubitandi occasionem in praemissis removendam esse existimantes, ne circa id ullo tempore hæsitari contingat, motu proprio et ex certa nostra scientia, felicis recordationis Pii Papae V, praedecessoris nostri, ac nostrae intentionis nunquam fuisse vel esse, dictis confessoribus aliquo modo absolvi ab incursu et lapsu in hæresim, quod crimen, uti ceteris gravissimum, speciali nota est dignum, facultatem concedere, nec illam per dictum praedecessorem et nos unquam concessam fuisse vel esse censi; aut ipsis confessoribus dictorum privilegiorum auctoritate electis absolutionem impartiri licuisse neque in posterum licere; aut absolutiones, iam forsitan eo casu sub datorum privilegiorum praetextu per confessores impensas nemini suffragari potuisse sive posse, auctoritate apostolica, tenore praesentium, decernimus et declaramus.

§ 3. Et ut christifideles supradictae declarationis commodius notitiam habere possint, licentiam et facultatem concedimus commissario generali dictae Cruciatæ illam de latino sermone in vulgari, iuxta linguam provinciae ubi publicatio ipsius Cruciatæ faciendæ erit, redactam, una cum facultatibus dictae Cruciatæ et per modum exceptionis, in suo loco, sive in totum sive ad partem imprimi posse facere, in contrarium facientibus quibuscumque non obstantibus.

§ 4. Ceterum, quia difficile foret praesentes litteras ad singula quaeque loca, in quibus de eis fides faciendæ erit, deferri,

Bull. Rom. Vol. VIII.

volumus et dicta auctoritate decernimus quod illarum transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii apostolici subscriptis, et sigillo dicti commissarii seu alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXII septembris, millesimo quingentesimo septuagesimo sexto, pontificatus nostri anno v.

Dat. die 22 sept. 1576, pontif. anno v.

LVII.

De confraternitate Recommendatorum B. Mariae Virginis, Consalonis postea nuncupata, Romae, anno MCCLXIV, a nonnullis patribus Romanis instituta; ac de modo orandi, sive corona a S. Bonaventura eius confratribus praescripta, indulgentiarumque elargitione.

Gregorius Papa XIII universalis christifidelibus praesentes litteras inspecturis salutem et apostolicam benedictionem.

Pastoris aeterni, Qui non vult mortem sed conversionem peccatoris, vices, licet immeriti, gerentes in terris, christifideles singulos, praesertim piis sodalitatibus, ad caritatis et misericordiae opera exercenda, sub gloriosissimæ Virginis Mariae nomine et vexillo institutis, adscriptos, ad devotionis sinceritatem erga Salvatorem et Dominum nostrum Iesum Christum, Cui, pro ipsis ab aeterna morte redimendis in ara crucis immolato, nulla condigna reverentia nullusque satis congruus honor ulla ratione posset umquam exhiberi, per amplius augendum, frequentesque et efficaces orationes sibi, tam pro eorum quam aliorum christifidelium, etiam defunctorum, animarum salute, devote ef-

Nulli igitur eam
desuper mole-
stant.

Derogatio con-
trariorum.

Declaratio,
de qua in rub.

Executorum
et defensorum
Societatis de-
putatio.

Transumptorum
fides.

Facultas com-
missarii Crucia-
tæ illam in
vulgari idioma-
te redigendi
etc.

Exordium.

Exordium.

fundendum, esca spiritualium alimentorum, indulgentiis videlicet et peccatorum remissionibus, libenter invitamus, ut exinde, suorum abolita macula delictorum, promissae redemptionis fructum facilius consequi, et ad sempiternae gloriae beatitudinem feliciter pervenire mereantur.

§ 1. Cum itaque, sicut accepimus, superioribus temporibus, videlicet de anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo quarto, in alma Urbe nostra admodum insignis societas Regulae Recommendationum eiusdem B. Mariae Virginis primo, et deinde Confalonis nuncupata, per nonnullos patritios Romanos et alios eximios ac egregios viros, ex revelatione ipsius B. Mariae Virginis, ut pie creditur, canonicè instituta, ac insignibus et praeclaris privilegiis, indulgentiis aliisque peccatorum remissionibus per diversos Romanos Pontifices praedecessores nostros decorata.

§ 2. Et inter cetera, pro illius felici directione, et animarum dilectorum filiorum ipsius societatis confratrum tunc et pro tempore existentium salute, eorumque devotionis incremento, et divini nominis ac eiusdem Beatae Mariae Virginis honore et gloria, per sanctum Bonaventuram, tunc in humanis agentem et Ordinis fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum professorem, pie statuta et ordinata, eisdem confratribus certa, facilis, commoda et omnibus pervia orandi et Altissimo preces effundendi ratio et forma, corona nuncupata, praescripta fuerit, videlicet quod ipsi confratres, loco horarum canonicarum, viginti quinq[ue] Orationem Dominicam et toties salutationem Angelicam, cum versu incipiente *Gloria Patri*, in fine psalmorum recitari solito, necnon septies Orationem Salutationemque huiusmodi cum versiculo Defunctorum nuncupato, qui incipit *Requiem aeternam*, et eius responsorio recitare tenerentur.

§ 3. Ipsi autem confratribus sub huiusmodi forma pie orantibus varias indulgentias et peccatorum remissiones concessas fuisse, multorum fide dignorum testimonia a suis maioribus quasi per manus tradita et accepta comprobent. Ceterum, propter diuturni temporis huiusmodi lapsum illiusque varias calamitates ac iniurias, de concessionibus indulgentiarum et remissionum huiusmodi, aliter quam ut praefertur, non constet.

§ 4. Nos, cupientes ut ipsa societas, cuius confratres praedicti, ut etiam accepimus, in virginibus pauperibus nuptui singulis annis tradendis, missis et aliis divinis officiis in eorum oratorio celebrandis, aliisque piis operibus, non sine summo religionis et caritatis christianae fervore intenti, laudabiles effectus producere non cessant, et ad quam dilectus filius noster Alexander tituli Sanctae Mariae in Via presbyter cardinalis Sfortia nuncupatus, viceprotector, et Angelus Capranica, ac Hortensius Frangipanis, necnon Ioannes Dominicus Guelphus, et Valerius de Valle, patritii Romani moderni custodes eiusdem Societatis, dilecti filii, singularem gerunt devotionis affectum, prosperis incrementis iugiter proficiat, et in debita veneratione habeatur; ac non solum illius, sed etiam quarumcumque aliarum et nunc aggregatarum et deinceps aggregandarum societatum confratres pro tempore existentes, eo ferventius et libentius formam orandi huiusmodi cum devotionis incremento observent, et recitationi coronae praefatae intendant, quo exinde maioribus donis spiritualibus se relectos fore conspexerint, de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi:

§ 5. Omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus in confratres, tam Confalonis quam aliarum ei aggregatarum et aggregandarum societatum huiusmodi pro

Eisdemque
pie orantibus
varie indulgentias concessas
fuerunt.

Hic modo Pontifex, ut illi ferventius d. formam orandi observent et aliis piis operibus ardentius studiant.

Indulgentias hic
enunciatas elargitur.

tempore receptis, qui forma praescripta huiusmodi oraverint, et dietam coronam devote recitaverint, dominicis et aliis festivis, viginti; ceteris vero non feriatis diebus, decem annos de eis iniunctis vel alias quomodolibet debitis poenitentis, quo die praedictorum id fecerint, apostolica auctoritate, tenore praesentium, misericorditer in Domino relaxamus. Dictis vero confratribus in Nativitatis et Resurrectionis ac Pentecostes Domini nostri Iesu Christi ceterisque tam in illius quam eiusdem B. Mariae Virginis honorem celebrari solitis festivitatibus eandem coronam etiam recitantibus, quo die festivitatibus id fecerint plenariam omnium peccatorum suorum, de quibus ore confessi et corde contriti fuerint, indulgentiam et remissionem, auctoritate et tenore praedictis, concedimus et elargimur. Declarantes eandem indulgentiam assequi etiam illos ex confratribus praedictis, qui, eorum vita durante, singulis diebus, cessante legitimo impedimento, eandem coronam similiter recitaverint, et in mortis articulo confessi et contriti decesserint; seu id facere nequeuntes, contritionis signa exhibuerint et ostenderit, vel ad minus ter in qualibet hebdomada eandem coronam recitantes, et in illorum mortis articulo dictam coronam supra se habentes, sanctissimum nomen Iesu ore seu saltem corde invocaverint. Et insuper, ut animarum christifidelium, tam vivorum quam defunctorum, saluti per amplius consulatur, eisdem confratribus, nunc et pro tempore existentibus, ut coronam praedictam quadragesimalibus et aliis temporibus ac diebus, quibus in ecclesiis dictae Urbis et extra illius muros existentibus stationes sunt indictae, recitando, omnes et singulas indulgentias peccatorumque remissiones tam pro se quam per modum suffragii pro confratribus in Christi caritate defunctis, pro quibus illam recitaverint, consequantur, quas con-

sequerentur, si eisdem temporibus et diebus ecclesias ipsas pro eisdem stationibus et indulgentiis deputatas personaliter visitarent. Et postremo, ut si ipsi confratres, pariter confessi et contriti, singulis secundis feriis cuiuslibet mensis, ac etiam die commemorationis defunctorum coronam ipsam cum versiculo et responsorio praedictis incipiente *Requiem aeternam*, genibus flexis, pro cuiuscumque confratris anima, quae Deo in caritate coniuncta ab hac luce migraverit, pariter recitaverint, per huiusmodi recitationem anima ipsa, eorumdem Domini nostri Iesu Christi et beatissimae Virginis Mariae ac beatorum apostolorum Petri et Pauli aliorumque sanctorum meritis suffragantibus, a purgatorii poenis liberari valeat, eisdem auctoritate et tenore, etiam concedimus et indulgemus.

§ 6. Praesentibus litteris, quas sub quibuscumque similibus vel dissimilibus indulgentiarum revocationibus, limitationibus, suspensionibus ac aliis contrariis dispositionibus comprehendi, quavis, etiam dicta, auctoritate, etiam per nos et pro tempore existentes Romanos Pontifices successores nostros et Sedem Apostolicam, aut alias ex quacumque, quantumvis urgentissima ac necessaria, causa, etiam in favorem basilicae eiusdem Sancti Petri de Urbe, Cruciatuae sanctae vel expeditionis contra infideles, ac etiam motu proprio et ex certa scientia, in genere vel in specie, et alias quomodolibet factis et emanatis, nullatenus umquam comprehensas; et quoties illae emanabunt, toties in pristinum et validissimum statum restitutas, ac de novo, etiam sub quacumque, etiam posteriori, data per pro tempore existentes ipsius societatis Confalonis custodes eligenda, concessas, restitutas et plenarie reintegratas esse, fore et censeri, ac confratribus et aliis praedictis suffragari debere decernimus, perpetuis futuris

Claustrales praeservantur.

temporibus valiteris, etiam si societati et illius confratribus praedictis aliqua alia indulgentia, perpetuo vel ad tempus nondum elapsum duratura, per nos vel Sedem eandem concessa fuerit.

Fides transumptiorum.

§ 7. Volumus autem quod praesentium transumptis etc.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die xii octobris, millesimo quingentesimo septuagesimo sexto, pontificatus nostri anno v.

Dat. die 12 octobris 1576, pontif. anno v.

LVIII.

Quod pro Religione clericorum regularium Societatis Iesu ubique ecclesiae et domus aedificari possint, non obstante privilegio aliis Ordinibus concesso et concedendo, quod prope eorum loca nova monasteria constitui nequeant.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Salvatoris Domini nostri Iesu Christi, Qui caritas est et Deus pacis, his in terris vices, licet immeriti, gerentes, ea quae pacis sunt, praesertim cum militantis Ecclesiae firmamentum omnisque filiae Sion decor in animorum coniunctione, pace et tranquillitate versetur, nosque unum in Christo corpus simus, pro nostri debiti officio, tamquam ipsius mystici corporis caput, quaerentes, litium quarumvis, quae fraternam dilectionem lacerant, maxime vero quae inter religiosas personas ventilantur, occasionibus obviamus, exortasque, quantum cum Deo possumus, consopimus.

Societatis Iesu multa sunt pia opera et fructus.

§ 1. Sane, ut accepimus, licet dilecti filii presbyteri venerabilis Societatis Iesu in vinea Domini, tamquam fructiferi palmites, in toto fere orbe, tam in continendis in via mandatorum christifidelibus, infirmis in fide consolidandis, aegrotisque sanandis, confractis alligandis, et abiectis

reducendis, ovibus dispersis et lupis vespertinis leonumque famelicis catulis in devorationem expositis reclamandis et defendendis, quam etiam iis, quae extra ovile Christi sacrosanctique imperii nostri tutelam, sub ignorantiae iugo, in obscuris et tenebrosis lucis ac desertis per montuosas ac difficiles vias aberrant, convertendis, et ad nationes catholica religione imbutas, et ad immanes barbarasque divini cultus politicique ornatus ignaras gentes, ferino potius quam humano more viventes, sese extendentes, optimum et uberrimum fructum attulerint, et in dies maiori cum sollicitudine afferre, zizania extirpare, bonum semen revocare, plantare, terrasque incultas evangelico sulco ac ecclesiasticae disciplinae vomere erudere non cessent.

§ 2. Ac dudum, propter ipsius Societatis tam utiles tamque necessarias functiones, quas tum in domibus per frequentem Poenitentiae et Eucharistiae sacramentorum administrationem et ad eorum frequentationem sectandam exhortationem praedicationemque et spiritualia exercitia ac alia verbi Dei ministeria, tum in collegiis per lectiones tam bonarum litterarum quam philosophiae etiam et theologiae ad iuventutem bonis moribus et litteris imbuedam, ex ipsius Societatis primaeva instituti erectione ac divina vocatione, magno Dei beneficio et Ecclesiae spirituali emolumento, exercet, felicis recordationis Paulus Papa tertius speciali privilegio, ut quaecumque domos, ecclesias et collegia aedificare, vel concessa recipere et inhabitare posset, indulserit.

Ideoque Paulus III eius institutum confirmavit.

§ 3. Et deinde pia memoriae Iulius, etiam Papa tertius indultum huiusmodi confirmaverit.

Et etiam Iulius III.

§ 4. Et successive recolendae memoriae Pius quartus, praedecessores nostri, idem

Pius IV concessit indultum.

1 Ut in constitutione xxxiii, Regimini, tom. vi, pag. 303. 2 Const. xi, Exposcit, t. vi, pag. 422.

indultum, etiam intra centum quadraginta annos Ordinum Mendicantium, de novo concesserit.

Hic Pontifex confirmavit.

§ 5. Nosque postremo, cum lis et causa seu controversia aut quaestionis materia desuper, occasione certae domus per ipsos presbyteros a dilecto filio comite de Orgaz Toleti emptae, concessionem eiusdem Pii praedecessoris confirmantes, emptionem dictae domus recte factam et in ea presbyteros ipsos habitare posse et debere declaraverimus, et alias prout in singulis litteris apostolicis desuper confectis plenius continetur.

Quia tamen Societas adhuc molestatur,

§ 6. Nihilominus praefati presbyteri a diversis dictionum Ordinum religiosis diversimode, vigore seu praetextu privilegiorum huiusmodi cannarum, adhuc, prout de facto, tam in Mexicana quam in Guaxicana novae Hispaniae civitatibus, non sine animi nostri displicentia, molestantur, immo et excommunicationis sententia interdum feriuntur, in christiani populi scandalum non modicum.

Hic Pontifex disponit ut sequitur;

§ 7. Nos igitur, attendentes dictam Societatem, quae, quamvis collegia habeat annexa, et haec redditus pro studentium necessitate habere possint, inter Mendicantium Ordinum Religiones, per sanctae memoriae Pium Papam quintum, similiter praedecessorem nostrum, per quasdam suas in forma brevis litteras, sub die septima mensis iulii, pontificatus sui anno sexto, expeditas, adscripta et declarata, ac privilegiorum Ordinum Mendicantium particeps effecta fuit, ex eius instituto et constitutionibus apostolica auctoritate confirmatis, bona stabilia possidere non posse, sed incertis eleemosynis fideliumque largitionibus et subventionibus vivere, nec minus quam ceteros Mendicantes Ordines in excolenda vinea Domini assidue laborare, immo nec alios iuxta se domos et monasteria aedificare prohibere, neve ullum aut certe quam minimum prae-

iudicium aliis religiosorum monasteriis ex Societatis domorum, collegiorum et ecclesiarum vicinitate provenire, ex eo quod, propter diversam functionum et instituti rationem, Societas ipsa nec chori usum habet, nec ad funerales associationes accedit, nec defunctorum funera nisi rara, nulla item missarum vel sepulcralia stipendia, nullas sepulcrorum vel cappelliarum fundationes, nullam denique prorsus eleemosynam, quae ad quodvis ipsius Societatis ministerium vel opus dirigi intelligatur, admittit. Ac, prout nostrum nos invitat officium, inconvenientibus huiusmodi obviare, ac scandala quaecumque et contentionum, praecipue inter religiosas personas, occasiones remove, necnon tam salubribus dictae Societatis ministeriis quae, pro eorum dignitate ac maiori fidelium fructu, in locis aptis, ubi maior seges et frequentior populi consuetudo viget, exerceri et ministrari debent, viam potius aperire quam impedimenta ulla obici permittere volentes.

Privilegium cannarum quibuscumque Ordinibus concessum, respectu huius Societatis, revocatur, non obstante nova concessione per eos obtinenda;

§ 8. Motu proprio ac de apostolicae potestatis plenitudine, non ad alicuius nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, eosdem presbyteros eorumque singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes; ac supradictarum litterarum, necnon et aliorum Ordinum privilegiorum et in eis contentarum clausularum tenores, ac alia etiam forsitan circa praemissa de necessitate exprimenda, praesentibus pro expressis habentes; ac privilegia dictionum Ordinum super non aedificatione infra dictas cannas, quoad

dictam Societatem tantum, suspendentes, revocantes ac invalidantes; silentium perpetuum quibusvis super praemissis aut eorum aliquo, vigore cuiusvis confirmationis aut ampliationis et de novo concessionis dictarum cannarum a Sede Apostolica, quomodolibet et pari motu, etiam consistorialiter, ac cum quibusvis praesentium derogationibus specificis factis obtentorum et in futurum obtinendarum, contra praesentium tenorem venientibus imponentes.

Et facultatem ecclesiarum et domos ubique fabricandi concedit;

§ 9. Eisdem presbyteris et Societati, ut quaecumque domos, collegia, ecclesias et alia aedificia erigere, ac per eos ubivis locorum erecta inhabitare; ac quaecumque loca, domos, ecclesias, oratoria et alia cuiuscumque structurae aedificia, sibi quomodolibet relicta vel oblata, recipere, acceptare, emere, possidere et retinere; ac in eis omnia et singula functiones, lectiones et ministeria, in aliis eiusdem Societatis domibus, collegiis, ecclesiis et aliis locis fieri et exerceri solita, habere, facere et exercere libere et licite possint et valeant, earumdem praesentium tenore, de speciali dono gratiae, concedimus et indulgemus. Eosque a quibusvis censuris et poenis, in illos praemisorum occasione forsitan latis, absolvimus.

Privilegia Societatis omnia confirmat;

§ 10. Necnon indulta per Paulum, Iulium et Pium, praedecessores nostros praedictos, et nos eis, ut praefertur, concessa et confirmata, cum omnibus et singulis in eis contentis concessionibus, privilegiis, facultatibus, praerogativis et aliis gratiis, declarationibus, derogationibus aliisque quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis, irritantibusque et aliis decretis et clausulis, approbamus et confirmamus, illisque perpetuae et inviolabilis firmitatis robur adiciamus.

Clausulas praeservativas apponit;

§ 11. Necnon oppositionem et contradictionem quorumcumque, quovis titulo, vigore, praetextu, colore, ipsi presbyteris

praeiudicium asserre, ac praesentes litteras de obreptionis seu subreptionis vitio aut intentionis nostrae defectu notari vel impugnari, suspendi, revocari, annullari, invalidari aut ad viam iuris reduci, vel contra illas attentari non posse neque debere; sed illas perpetuo validas, efficaces et illibatas existere, et ubi aliquid contra eas extorqueri et obtineri contigerit, illas nihilominus in suo pleno et integro robore, absque eo quod desuper impetranda sit a Sede praedicta illarum confirmatio, restitutio, revalidatio vel nova concessio, permanere; irritumque et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, in posterum contigerit attentari, decernimus. Ac quasvis excommunicationis sententias, vigore talium privilegiorum cannarum, contra dictos presbyteros vel Societatem latis et ferendas, eos vel eorum aliquem nullatenus efficere posse declaramus.

Executores deputati;

§ 12. Quocirca universis et singulis venerabilibus fratribus patriarchis, archiepiscopis, episcopis ac dilectis filiis abbatibus, prioribus et aliis personis in dignitate ecclesiastica constitutis, per praesentes, pari motu, mandamus quatenus ipsi vel eorum quilibet, per se vel alium seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit et quoties pro parte dictorum presbyterorum aut alterius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra eos decreto, confirmatione, indulto aliisque praemissis pacifice gaudere, ac easdem praesentes litteras et in eis contenta quaecumque perpetuo inviolabiliter observari. Non permittentes eos super eisdem praemissis vel eorum aliquo, per quorumcumque Ordinum, etiam Mendicantium, religiosos, seu locorum ordinarios, aut alios quoscumque iudices et personas, cu-

iuseumque status, gradus, ordinis et conditionis existant, et quacumque, etiam pontificali, regia vel alia auctoritate fungantur, publice vel occulte, directe vel indirecte, tacite vel expresse, quovis quaesito colore vel ingenio, impediri, molestari, perturbari vel alias quomodolibet inquietari; contradictores quoslibet et rebelles per censuras ecclesiasticas et alia opportuna iuris remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Contrariis derogat;

§ 13. Non obstantibus praemissis ac pia memoriae Bonifacii Papae octavi, etiam praedecessoris nostri, de una, et in concilio generali edita de duabus diaetis, dummodo non ultra tres diaetas quis auctoritate praesentium ad iudicium trahatur, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis; necnon dictorum Ordinum, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eisdem Ordinibus illorumque superioribus et personis etiam super non aedificandis ecclesiis, domibus, collegiis, et aliis aedificiis aliarum Religionum intra centum quadraginta annos ab eorum coenobiis, conventibus vel monasteriis et domibus, ac aliis, sub quibuscumque tenoribus et formis, per quoscumque Romanos Pontifices concessis, confirmatis et innovatis, ac omnibus aliis quae nos et praedicti praedecessores nostri in singulis litteris praedictis volumus non obstare. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua ac de verbo ad verbum, non tamen per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma servanda foret, tenores illorum, ac si de verbo ad

verbum, nihil penitus omissis, et forma in illis tradita observata, inserti forent, praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, motu simili, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint, per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Transumptis credi iubet.

§ 14. Volumus autem et eadem auctoritate decernimus quod ipsarum transumptis, manu alicuius notarii publici subscriptis et sigillo alicuius praelati vel personae in dignitate ecclesiastica constitutae aut curiae ecclesiasticae vel etiam generalis praepositi ipsius Societatis munitis, in iudicio et alibi, ubi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhibetur eisdem praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die xxx octob. MDLXXVI, pontificatus nostri anno v.

Dat. die 30 octobris 1576, pontif. anno v.

LIX.

*Iurisdictio protomedici et collegii physicorum almae Urbis quoscumque medicos in ea medentes examinandi, et non repertos idoneos ab exercitio medicinae expellendi atque coercendi*¹.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Praemium

In apostolicae dignitatis culmine, meritis licet imparibus, divina dispositione

¹ Eiusdem collegii et protomedici auctoritatem in Urbe doctorandi et iurisdictionem causas ad artem spectantes cognoscendi habes in Iulii III constit. xxvi, *Meritis*, tom. vi, pag. 471.

constituti, ad ea nostrae considerationis aciem libenter dirigimus, per quae, provisionis nostrae auxilio, artis medicinae ministerium recte et fideliter exercentur; et ne in eo nonnullorum imperitia errores in alterius iacturam fiant, nostri pastoralis officii partes libenter impartimur, prout, temporum qualitate pensata, id perspicimus salubriter expedire.

Causa huius constitutionis.

§ 1. Cum itaque, sicut accepimus, in Urbe nostra a diversis medicis et artem medicinae exercentibus, etiam publice doctoratis et privilegium doctoratus etiam a publicis et generalibus Studiorum Universitatibus habentibus, quamplurimi et gravissimi errores, medendo et artem medicinae exercendo, etiam in hominum perniciem et grave damnum, committantur, dum nempe dicti medici non admodum experti ea remedia et praesidia, quae non conveniunt, quinimmo contraria et diversa utcumque praescribantur, adhibeant et consulant, etiam interdum vel saepius experientiam et periculum dictae artis in rebus dubiis et ipsis incognitis, cum maximo et evidenti hominum vitae discrimine, faciendo.

Concessio iurisdictionis de qua in rubr.

§ 2. Nos, pro nostri pastoralis officii debito, huic gravi malo occurrere et in praemissis opportune providere volentes, dictorum filiorum protomedici et collegii physicorum dictae Urbis in hac parte supplicationibus inclinati, eisdem protomedico nunc et pro tempore existenti ac collegio physicorum dictae Urbis, in eadem Urbe omnes et singulos ac quoscumque artem medicinae exercentes, etiam medicos publice et in publicis gymnasiis vel Universitatibus quibuscumque doctoratos et promotos, exceptis tamen illis medicis qui, longo usu tam in stationibus medicorum sive collegiis habitis quam alias, in exercitio medicinae probi et periti communiter existimantur, ad se examini subiiciendum, et per interdictio-

nem exercitii medicinae compellere, et per ipsum protomedicum et duos alios de eodem collegio examinare, et illos, quos ad medicinam exercendam non idoneos nec sufficientes repererint, exercitio medicinae huiusmodi in ipsa Urbe prorsus interdicere, seu ab ipso exercitio, ad tempus et donec et quousque, studio mediante, ad melius profecerint, suspendere; aut eis, ne dictam artem, nisi cum praesentia vel consilio alterius vel aliorum medicorum idoneorum, et a dictis protomedico et duobus de collegio huiusmodi approbatorum, ullatenus exercere audeant nec debeant prohibere. Ac in contrafacientes aut contradicentes quoslibet quasvis poenas ipsi collegio benevolens et arbitrio eiusdem collegii piis usibus applicandas infligere, illasque ab eis exigere, omniaque et singula alia in praemissis et circa ea necessaria seu quomodolibet opportuna facere et exercere libere et licite valeant ac etiam debeant, apostol. auctoritate, tenore praesentium, concedimus ¹, sicque etiam perpetuo statuimus et ordinamus. Necnon eisdem protomedico et collegio, in et super praemissis omnibus et singulis, plenam, liberam, amplam et omnimodam facultatem, licentiam, potestatem et auctoritatem impartimur.

Inhibitione contra omnes impediētes.

§ 3. Ac etiam protomedicum et collegium huiusmodi eorumque deputatos et deputandos super praemissis omnibus et singulis ac illorum executione, per quoscumque, quavis auctoritate et quocumque quaesito colore, ingenio vel praetextu, quomodolibet molestari vel impediri non posse decernimus. Mandantes praeterea dictis medicis, qui, ut praefertur, non idonei nec sufficientes pro tempore reperti fuerint, ut, in virtute sanctae obedientiae et etiam sibi per collegium praedictum comminandis et infligendis poenis, eiusdem collegii mandatis pareant et obediant.

¹ Cherub. addit et mandamus (R. T.).

Officiales eis favent, et huius constitut. quaeant observantiam.

§ 4. Necnon dilectis filiis Curiae causarum generali auditori, gubernatori, vicario et senatori ac conservatoribus Camerae dictae Urbis, ceterisque ius dicentibus, ecclesiasticis et saecularibus, quavis auctoritate fungentibus et functuris, ac iustitiae ministris dictae Urbis, et quibusvis aliis personis, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis et conditionis existentibus, quatenus ipsi et eorum quilibet, eisdem protomedico et collegio in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, praesentes nostras recipiant et admittant ac inviolabiliter observent; et ab omnibus, ad quos spectat et spectabit, observari mandent et praecipiant; faciantque protomedicum et collegium huiusmodi praemissis omnibus pacifice et quiete uti, frui et gaudere; nec permittant eos per quemlibet, contra earumdem praesentium tenorem, quoquomodo molestari aut impediri; contradicentes quoslibet et rebelles per sententias, censuras et poenas, etiam pecuniarias, aliaque opportuna iuris et facti remedia, quacumque appellatione remota, compescendo; ac censuras ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Quibuscumque non obstantibus.

§ 5. Non obstantibus praemissis ac privilegii doctoratus in medicina, dictis medicis, qui, ut praefertur, non idonei nec sufficientes pro tempore reperti fuerint, quomodolibet et etiam per quaecumque gymnasia, collegia et Universitates, etiam generales, ac etiam praevio rigoroso examine, etiam publice facto, concessis et concedendis; necnon quacumque praescriptione, etiam longissimi temporis, quo ipsi tales medici, etiam absque aliqua contradictione, medicati fuerint, et artem praedictam, etiam palam et publice, nemine contradicente, exercuerint; ac regula nostra de non tollendo iure quaesito, si opus sit, aliisque constitutionibus et ordinationibus; dictaeque Urbis et quorumcumque gymnasiarum, collegiorum

et Universitatum Studiorum, etiam generalium, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, legibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, etiam illis eorumque superioribus et personis, ac etiam dictis medicis, qui pro tempore non idonei, nec sufficientes, ut praefertur, reperti fuerint, in genere vel in specie, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis, etiam motu proprio et consistorialiter ac alias in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis, ac in posterum concedendis, confirmandis et innovandis. Quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica et expressa mentio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad id servanda esset, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque; aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab apostolica sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Fides exemplorum.

§ 6. Volumus insuper quod praesentium transumptis etc.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 1 novemb. MDLXXVI, pontificatus nostri anno v.

Dat. die 1 nov. 1576, pontif. anno v.

IX.

Declaratio concordatorum inter Sedem Apostolicam et nationem Germanicam circa collationes beneficiorum ecclesiasticorum in mensibus reservatis ¹.

Gregorius episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Quae in Ecclesiam Dei incommoda in-

Exordium

¹ Ista concordata firmavit Nicolaus V in constitutione 1, *Ad sacram*, tom. v, pag. 97.

ferunt, nostra nos expedit animadversione remove.

Nicolaus V
statuit ordinarios posse dis-
ponere de beneficiis vacan-
tibus in mensibus Sedi Apost.
reservatis, nisi fuerit a dicta Sede provisum.

§ 1. Cum itaque, per litteras felicis recordationis Nicolai Papae quinti, nationi Germanicae, pro illius unione et concordia cum Sede Apostolica, inter alia, concedatur, ut quoties, aliquo vacante beneficio ecclesiastico in mensibus ianuarii, martii, maii, iulii, septembris et novembris, in quibus vacantium Germaniae beneficiorum ecclesiasticorum dispositio dictae Sedi specialiter reservata est, non apparuerit intra tres menses a die notae vacationis in loco beneficii quod alicui de illo apostolica auctoritate provisum fuerit, ex tunc et non antea, ordinarius vel alius ad quem illius dispositio pertinet de illo disponere possit: et saepenumero contingat ut, antequam inquisitio, quam plerumque, etiam in concursu plurium, sive in partibus sive apud dictam Sedem, fieri oportet in vitam, mores et doctrinam eorum, quibus de dictis beneficiis per Sedem eandem providendum est, compleri possit; aut antequam de ipsis provisionibus, seu de mandatis, quae ad inquisitiones et provisiones huiusmodi faciendas ab eadem Sede impetrantur vel motu proprio procedunt, litterae apostolicae conficiantur; vel etiam antequam mandata ipsa a iudicibus, ad quos directa sunt, recipiantur vel recepta expediantur; interdum quoque, litteris apostolicis expeditis et gratia purificata, seu mandatis praedictis receptis et inquisitione completa, antequam omnimoda executio perficiatur, propter diversa impedimenta, quae frequenter succedunt, tempus trium mensium, ex quo vacatio beneficii in loco ipsius nota est, expiret, ac proinde ordinarii locorum aut alii, ad quos talium beneficiorum dispositio, cessantibus apostolicis reservationibus, pertinet, lapsa tempore praedicto, licet, priusquam illud laberetur, provisionis sive alterius dispo-

sitionis de illis a dicta Sede iam gratia facta fuerit (quod ipsum ad tribuendum et quaerendum ius satis superque esse certa iuris interpretatione frequenter declaratum est), illa tamen conferre contendat. Qua de causa multis religione et pietate insignibus, quando ii, post ostensum virtutis et doctrinae suae specimen atque inde emensos labores et sumptus, beneficiis potiri deberent, alii praecoccupatores, obtentu ordinariae collationis huiusmodi, contra adversantur.

§ 2. Nos, indignum rati quod temporis mora, quam ad perscrutandum accuratius talium probitatem, industriam et alia requisita intercedere pro utilitate Ecclesiae necesse est, locum iniuriis aperiat; attendentesque verba praedicta in loco beneficii cum verbis notae vacationis, quae protinus antecedunt, coniungi, et ad illa dumtaxat referri, ac voluntatem concedentis sensumque concessionis et litterarum praedictarum sic esse ut dispositio beneficii intra tres menses a die notae vacationis a Sede praedicta fieri, deque gratia facta alicubi apparere debeat, quemadmodum, re inter utriusque iuris interpretes iampridem controversa, summa ratione iudicatum apparet; vix enim est ut itineribus non modo infestis aut prohibitis, quod fere semper alicubi contingit, sed etiam expeditis, quis ex tam longinquis regionibus ad dictam Sedem profectus, et in ea ad expediendum negotium vel paulisper moratus, in eadem se recipere tanta temporis angustia possit. Quocirca, aequitate et iustitia suadentibus, praesentium auctoritate, declaramus concessionem Nicolai Papae et litteras praedictas locum omnino non habere, quod ordinarii aut alii collatores praedicti, post lapsum trium mensium ex die notae vacationis in loco beneficii, disponere possint de ullis beneficiis praedictis, alias sub concessionem et litteris

Hic Pontifex modo declarat dictam constitutionem Nicolai V.

praedictis comprehensis, extra Romanam Curiam in mensibus praedictis quoquomodo vacantibus vel vacaturis, de quibus intra dictum tempus trium mensium per Romanum Pontificem ac dictam Sedem qualiscumque gratia vel dispositio aut concessio facta fuerit. Ne tamen cuiquam licitum sit factam a Sede praedicta dispositionem huiusmodi in longum obtere, illi, quibus deinceps gratiae huiusmodi concedentur, earum concessionum fidem et testimonium, intra tres menses a die notae vacationis in loco beneficii huiusmodi, vel dictis collatoribus significare, vel in ipso beneficii loco publicare quoquomodo teneantur.

Decretum irritans.

§ 3. Decernentes omnes et quascumque dispositiones de dictis beneficiis ab eisdem collatoribus post significationem seu publicationem huiusmodi pro tempore factas, nullas et invalidas nulliusque roboris vel momenti fore. Sicque, in quibusvis causis pendentibus et futuris iudicari debere; necnon irritum et inane quicquid secus super his ab eisdem collatoribus aut quibuscumque aliis, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Inobedientium collatorum poenae.

§ 4. Quod si forte quisquam collatorum praedictorum fuerit praesentium violator, cum a beneficiorum et officiorum collatione tandiu suspendimus, donec ipse, veniam petens, restitutionis gratiam a Sede praedicta meruerit obtinere.

Exemplorum index.

§ 5. Ceterum volumus ut praesentium transumptis etc.

Sanctio poenalis.

§ 6. Nulli ergo omnino hominum etc. Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo septuagesimo sexto, kalendis novembris, pontificatus nostri anno v.

Dat. die 1 nov. 1576, pontif. anno v.

LXI.

Vinea et vineola extra Portam Flaminiam collegio Germanico, pro recreandis scholaribus donantur ¹.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

§ 1. Quoniam collegium German., quod in Urbe pridem instituimus, divina favente clementia, magno iam, refertum numero scholarium, in quibus sustentandis certos annuos redditus assignavimus, animadvertimus nullum scholaribus ipsis a nobis hactenus fuisse concessum locum, ubi partim studii assiduitate fessi, partim morbo debilitati paululum interdum recreari et vires recipere possint.

Collegio Germanico instituto

§ 2. Nos igitur huic rei vineam extra Portam Flaminiam dictae Urbis, in loco Pesaioli nuncupato sitam, quae ab uno Bernardini Piscina, et ab alio civis Fontanelli Urbinaten. dilectorum filiorum, a reliquis vero duobus lateribus dicti Pesaioli et Portae Pincianae viis publicis terminatur, et ad Cameram nostram Apostolicam spectat, ab eaque iuste possidetur, opportunam existimantes; dictorumque scholarium, quorum non minus pietatem et erga bonas artes amorem studiorumque frequentiam in dies magis angere summa cum animi voluptate conspiciamus, et commoditati et honestae hilaritati prospicere volentes; necnon dilectos filios modernos dicti collegii rectorem et administratorem ac scholares praedictos ac singulas eiusdem collegii personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, motu proprio,

Vineam de qua in rubrica dicitur Gregorius.

non ad alicuius super hoc nobis oblatae petitionis instantiam, sed ex mera liberalitate et ex certa scientia nostris, ac de apostolicae potestatis plenitudine, vineam praedictam et illi continguam vineolam, quae viginti duas terrae petias insimul circa conficiunt, et super quibus, ut accepimus, census seu responsio annua quatuor barilium musti domui Sanctae Mariae Magdalенаe Convertitarum dictae Urbis impositus seu imposita existit; nec non duo arundineta ad ipsam vineam pertinentia, quae uno seu una unius scuti auri in auro abbati; et altero seu altera censibus seu responsionibus annuis duorum scutorum similium priori et fratribus monasterii Sancti Laurentii extra muros praedictae Urbis, Ordinis Sancti Augustini canonicorum regularium, persolvendis, onerata reperiuntur, etiam si super illis lis coram quibuscumque iudicibus et inter quascumque personas, cuius statum praesentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa, cum omnibus et singulis illorum membris, iuribus et pertinentiis universis, eidem collegio, salvis tamen censibus seu responsionibus huiusmodi, perpetuo, gratiose et liberaliter, in eiusdem collegii dotis augmentum, apostolica auctoritate, tenore praesentium, donamus, concedimus, applicamus et appropriamus.

In libris Camerae Apostolicae super dictis vinea et vineola collegium substituit.

§ 3. Ipsumque collegium in omni iure et ad omne ius, quod eidem Camerae ex vinea, vineola, arundinetis ac iuribus praedictis vel ad illa quomodolibet compete-
bat aut competere poterat, etiam quoad possessionem, dicta auctoritate substitui-
mus et subrogamus, illaque in dictorum
scholarium favorem transferimus, ita ut
liceat rectori et administratoribus praedictis corporalem possessionem vineae,
vineolae et arundinetorum huiusmodi, per
se vel alium seu alios eorum nominibus,
propria auctoritate, absque spolii et at-

tentatorum vitio, libere apprehendere et retinere, eorumque fructus, redditus et proventus ac emolumenta quaecumque colligere, exigere et levare, ac in suos, et eiusdem collegii usus convertere, cuiusvis licentia desuper minime requisita.

§ 4. Quod ut, sublatis omnibus impedimentis, liberius facere valeat, locationes et sequestra quaecumque super dictis vinea, vineola, arundinetis eorumque fructibus, etiam eiusdem Camerae nomine, aut pro eius interesse seu etiam mandato nostro facta et apposita, motu simili revocamus, relevamus et tollimus.

§ 5. Decernentes praesentes litteras nullo umquam tempore de subreptionis vel obreptionis seu nullitatis vitio, etiam ex eo quod monialium, abbatis, prioris et fratrum praedictorum consensus requisitus non fuerit, vel intentionis nostrae aut alio quopiam defectu notari, argui aut in controversiam, ad quorumvis instantiam adduci, etiam restitutionis in integrum vel reductionis ad terminos iuris, aut alias quomodolibet revocari impugnavisse posse; nec ex eo quod praemissa verificata non sint, aut quod ii, quorum interest, vocati non fuerint, easdem litteras per subreptionem obtentas censi, et propterea viribus carere. Neque rectorem et administratores praedictos ad verificandum praemissa, vel ad probandum iura et titulos auctorum suorum coram quocumque ordinario aut delegato iudice compelli, nec ad huiusmodi praesentes litteras infra tres menses ab earum data in Camera registrandas vel insinuandas teneri, neque ob eam causam quod registratae insinuataeque non fuerint, nullas et irritas ac nullius momenti fore, neque denique rectori et administratoribus praedictis personarum mutationem opponi unquam valere.

§ 6. Sicque per quoscumque iudices, etiam commissarios, etiam causarum Palatii

Clausula praesentium

Clausula sublata.

Apostolici auditores et Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et diffiniri debere; irritum quoque et inane fore, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Huius bullae registratio in libris Camerae.

§ 7. Quocirca dilectis filiis sanctae Romanae Ecclesiae camerario, praesidentibus et clericis Camerae praedictae aliisque, ad quos id spectat, praecipimus, quatenus quamprimum ab eiusdem collegii procuratoribus fuerint requisiti, praesentes litteras in libris Camerae registrari ac describi, ac litteras patentes camerales desuper in ampla forma et gratis expediri faciant.

Deputatio executorum.

§ 8. Mandantes etiam venerabilibus fratribus nostris Ioanni Ostiensi sanctae Romanae Ecclesiae cardinali Morono nuncupato, et Hieronymo olim Maceratensi, et Paulo nuper Pennensi et Andriensi episcopis, per praesentes, quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, easdem praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte rectoris et administratorum praedictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac illis in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra, rectorem et administratores praedictos donatione, concessione, applicatione, appropriatione, substitutione, subrogatione, revocatione, relaxatione, decreto et aliis praemissis pacifice frui et gaudere; ac si opus fuerit rectorem et administratores praedictos vel eorum procuratorem, illius nomine, in corporalem possessionem vineae, vineolae et arundinetorum iuriumque et pertinentiarum praedictorum inducant auctoritate nostra, et defendant inductos, amotis quibuslibet illicitis detentoribus ab eisdem;

facientes ipsis vel procuratori praedicto de vineae, vineolae et arundinetorum iuriumque et pertinentiarum praedictarum fructibus, redditibus et proventibus integre responderi; non permittentes eos vel procuratorem praedictum desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari; contradictores quoslibet et rebelles ac praemissis non parentes, per censuras et poenas ecclesiasticas aliaque opportuna iuris et facti remedia, auctoritate nostra, appellatione postposita, compescendo; necnon, legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras et poenas ipsas incurrisse declarando, illasque etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Derogatio contrariorum.

§ 9. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papae VIII, qua cavetur ne quis extra suam civitatem vel dioecesim, nisi in certis exceptis casibus, et in illis ultra unam diaetam a fine suae dioecesis ad iudicium vocetur; seu ne iudices a Sede Apostolica deputati contra quoscumque procedere, aut alii vel alii vices suas committere praesumant; et de duabus diaetis in concilio generali edita, dummodo ultra tres diaetas aliquis auctoritate praesentium non trahatur; necnon Simmachi, quae incipit *Non liceat Papae*; ac Pauli II necnon Pauli IV et Pii etiam IV et aliorum Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum, ac etiam nostris de rebus Ecclesiae non alienandis et alienatis recuperandis; necnon altera eiusdem Pii IV, praedecessoris, sub Datum videlicet octavo idus augusti, pontificatus sui anno sexto, qua etiam cavetur ut qui gratias seu concessionem aliquas Romani Pontificis, etiam praedictae Camerae interesse quovis modo concernentes impetraverint, easdem, intra tres menses a die illarum impetrationis, in eadem Camera praesentare, ibique registrari facere teneantur, alioquin,

LXII.

Indulgentia plenaria conceditur omnibus christifidelibus, qui processioni Sanctissimi Sacramenti interfuerint, ut in constitutione 1.

Gregorius Papa XIII universis christifidelibus praesentes litteras inspecturis salutem et apostolicam benedictionem.

Reddituri de commisso nobis grege dominico in extremo rationem, summis, ut tenemur, affectibus cunctos christifideles, quos a iustitiae tramite hostis humani generis saepe divertit, nostro piissimo Redemptori, qui non mortem, sed poenitentiam desiderat peccatorum, ab omni labe mundatos restituere, eosque sibi acceptabiles et honorum operum efficere cupimus sectatores, ut ipsi, per grata et accepta Deo opera, Illius, qui misericordiarum Pater est, gratiam et misericordiam valeant facilius promereri.

§ 1. Cum itaque, sicut accepimus, processio Sanctissimi Sacramenti in ecclesiis Ordinis fratrum Praedicatorum provinciae Hispaniae dominica infra octavam Sanctissimi Sacramenti singulis annis fieri consueverit, nos, ut christifideles eo libentius devotionis causa dictae processioni intersint, quo ex hoc dono coelestis gratiae conspexerint se uberius esse refectos, dilecti etiam filii nostri Michaelis, tituli S. Mariae super Minervam presbyteri cardinalis, Alexandrini nuncupati, qui dictum Ordinem, dum in minoribus esset, expresse professus est, precibus nobis super hoc humiliter porrectis benigne annuentes, de omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis, qui dictae processioni, in ecclesiis praedictis, dicta die dominica infra octa-

1 Ex Bullar. Ord, Praed., tom. v, pag. 347.

Exordium.

Indulgentiam concessae christifidelibus, ut in constitutione.

vam Sanctissimi Sacramenti de mane faciendae, devote interfuerint, et ibi pias ad Deum preces pro sanctae Romanae Ecclesiae exaltatione, infidelium conversione, haeresum extirpatione, ac concordia inter christianos Principes confovenda et alias, prout unicuique suggeret devotio, effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum remissionem et indulgentiam, apostolica auctoritate, tenore praesentium, concedimus et elargimur, praesentibus ad viginti annos dumtaxat valituris.

Dummodo alia concessa non fuerit.

§ 2. Volumus autem quod, si dictae processioni interessentibus aliqua alia indulgentia in perpetuum vel ad certum tempus nondum elapsam duratura per nos concessa fuerit, praesentes litterae nullius sint roboris vel momenti.

Fides transumptorum.

§ 3. Ceterum, quia difficile foret praesentes litteras ad singula quaeque loca, ubi necesse erit, deferri, decernimus quod transumptis praesentium, sigillo alicuius praelati ecclesiastici munitis, et manu notarii publici subscriptis, eadem fides ubique adhibeatur, quae ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die decimaquarta decembris MDLXXVI, pontificatus nostri anno quinto.

Dat. die 14 dec. 1576, pontif. anno v.

LXIII.

Institutio collegii Graecorum in Urbe, pro scholaribus nationis Graecae pie alendis et instruendis, cum annuorum reddituum assignatione et indulgentiarum concessione.

Gregorius episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

In apostolicae Sedis specula, disponente Domino, meritis licet imparibus, constituti ad universarum gentium populorumque Christi fidem colentium salutem procu-

randam, ita nos esse agnovimus debitores, ut, non minus longe quam iuxta positae caritatis et vigilantiae nostrae studium impartientes, quod expedire censemus hucusque pro viribus exequamur.

§ 1. Itaque, cum christiani orbis partes nostrae oculis perlustramus, inter varias horum temporum aerumnas, ingens animum nostrum subit miseratio Graecae nationis, quae diu olim litterarum scientiarumque eruditionis praestantia et imperii floruit sublimitate, postea Turcarum subiecta tyrannidi, ad extremam fuit redacta calamitatem, et, quod miserrimum est, corporum servitutem secuta est captivitas animorum, quia in tantam scientiarum omnium ignorationem Graeciae populi devenerunt, ut vix ullus inter eos reperitur, qui illas profiteri et alios docere possit; atque adeo omnes, qui episcoporum, presbyterorum alteriusque ecclesiastici ordinis gradum inter eos obtinent, foedissimis ignorantiae tenebris involuti, sacrae theologiae rudes, catholicorum dogmatum ignari, et ab orthodoxorum religionis semita et S. R. E. omnium matris et magistræ obedientia recedentes, in varios errores et schismata prolapsi sunt, et laicos in eandem erroris foveam secum pertraxerunt.

§ 2. Quocirca, cupientes antiquam et celebrem nationem ab huiusmodi ignorantiae et errorum caliginē ad veritatis lucem et salutis viam revocare, nullum ad id aptius remedium a nobis existimavimus posse adhiberi, quam si in alma hac Urbe nostra collegium erigatur, in quo pueri et adolescentes Graeci ex ipsa Graecia et aliis provinciis ac locis, ubi commorantur, conquisiti, alantur, et Graecis litteris, liberalibus disciplinis ac scientiis, sacra praesertim theologia, ecclesiasticis praeterea ritibus a viris probatae fidei et doctrinae sedulo instituantur, ut, postquam in catholicae fidei firmitate soli-

Graeci imperio et scientia erant sublimi, sed ad praesens in maxima sunt calamitate et ignorantia, et a fide catholica deviarunt.

Hic igitur Pontifex, volens eam ad salutis viam et lumen reducere, in Urbe collegium Graecorum erigit, cum assignatione reddituum.

dati fuerint, et in huiusmodi studiis profecerint, ad eorum patriam et loca redeuntes, alii, qui monasticam vitam maluerint profiteri, ceteros monachos et religiosos catholice instruere, et ad monasticam disciplinam regularemque observantiam, a qua penitus declinasse videntur, iuxta sanctorum Patrum instituta, revocare studeant; alii autem qui in clerum adscribentur, nationis suae populis prodesse et praesesse, animarum curam exercere, verbum Dei sincere praedicare, populos ab erroribus et schismate remove, et ad salutarem orthodoxae fidei veritatem reducere possint; reliqui vero qui in laicali vita permanserint, publice per civitates aliorum Graecorum filios eiusdem fidei rudimenta et veritatem litterasque et artes liberales edocere, ac similiter in orthodoxae religionis cultu continere valeant; atque ita, divina favente gratia, sperari possit ut sana et integra fidei praedicatio et doctrina in ipsa Graecia et totius praeterea Orientis partibus aliquando restituatur, priscorumque gentis eiusdem Patrum lumina clarescant. Proinde, ad omnipotentis Dei gloriam, sanctae fidei catholicae exaltationem, animarum eorundem Graecorum salutem, ac perpetuam ipsorum cum Ecclesia Romana unionem, motu proprio certa que scientia deque apostolicae potestatis plenitudine, unum collegium Graecorum puerorum et adolescentum in eadem Urbe nostra, loco ad id statuendo, auctoritate apostolica, tenore praesentium, erigimus et instituimus, eique dotis nomine centum scuta auri, ex nostris et Camerae Apostolicae pecuniis, donec aliter opportune provideatur, in singulos menses solvenda, assignamus. Praeterea, cum cathedralis ecclesia Chisamensis insulae Cretae certo modo vacaverit et vacet ad praesens, nos considerantes ecclesiam ipsam clero populoque Latino, exceptis paucis quibusdam

canonicis, qui tamen ab immemorabili tempore, sive ob tenuitatem praebendarum sive alias ob causas, ibi numquam resederunt, sed Cydoniae ibi propinqua habitare soliti sunt, omnino carere, convenire iudicavimus subsidium aliquod collegio praedicto in sustentationem scholarium ex huius ecclesiae fructibus applicare, donec, Deo dante, talis constitui possit episcopus, qui etiam clero et populo Graeco sacramenta et quae sunt pontificalis ordinis valeat ministrare. Quare omnes dictae Chisamensis ecclesiae fructus, redditus et proventus, omniaque iura, obventiones et emolumenta, exceptis ducentis scutis, annue administratori seu vicario, qui a nobis eidem ecclesiae deputabitur, persolvendis, et annua pensione ¹ scutorum auri similium, quam venerabili fratri nunc episcopo Miloviensi, ut commodius sustentari possit, assignari decrevimus, ipsi Graecorum collegio a nobis erecto, ad annos quindecim, eadem auctoritate apostolica, applicamus, attribuimus et assignamus, ita ut ab ipsius collegii procuratoribus, propria auctoritate, ea omnia exigi, percipi et levari, praediaque, domus et bona quaecumque locari, aliaque ad id opportuna et necessaria fieri possint.

§ 3. Volumus autem idem collegium, illiusque rectores, oeconomos, magistros, praeceptores atque scholares pro tempore in eo existentes, et eorum domesticos, officiales et ministros, ipsiusque collegii bona mobilia et immobilia, cuiuscumque qualitatis et quantitatis, in dicta Urbe et extra ac alias ubique locorum consistentia, exempta esse ab omni iurisdictione, correctione, visitatione, dominio, superioritate et potestate pro tempore existentis senatoris, conservatorum, reformatorumque dictae Urbis, necnon rectoris Studii generalis, vicarii Urbis et ordinariorum locorum aliorumve quorumcum-

¹ Centum addunt Cherub. et Matth. (R. T.).

Exemptionem a superioritate ordinariarum et aliorum concedit;

que iudicum et officialium in ipsa Urbe vel alias ubilibet constitutorum. Collegiumque ipsum, etiam propriis eius rebus et bonis cum ipso et eius nomine supradicta ¹ contrahentes a solutione et exactione omnis et cuiuscumque pedagii, gabellae, bullettini, decimarum et cuiuscumque alterius, tam ordinarii quam extraordinarii, oneris, ex quacumque causa impositorum et imponendorum, eximimus et prorsus liberamus, ac sub beati Petri et Sedis Apostolicae atque nostra protectione suscipimus, nobisque et dictae Sedi immediate subiicimus, ac liberos, immunes et exemptos declaramus.

Privilegia Studii Urbis eiusque doctorum elargitur;

§ 4. Eidemque quoque collegio et scholaribus rectoribusque et oeconomis, omnibus et quibuscumque privilegiis, exemptionibus, libertatibus, facultatibus et indultis, quibus Studium generale almae Urbis et illius rector doctoresque, in eo etiam actu legentes, quovis modo utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere possunt quomodolibet in futurum, ad eorum instar pari modo uti, potiri et gaudere valeant, in omnibus et per omnia, concedimus et indulgemus, illaque eis communicamus.

Officialibus observantiam demandat praedictorum;

§ 5. Necnon senatori, conservatoribus, reformatibus, rectoribusque et aliis iudicibus, officialibus et personis praedictis, ac pro tempore existenti S. R. E. camerario praesidentibusque et clericis Camerae Apostolicae, ac quibusvis commissariis ad exactionem decimarum et aliorum onerum praefatorum pro tempore deputatis, ne quorumcumque litterarum eis sub quibuscumque tenoribus et formis concessarum praetextu, collegium, scholares, rectores, oeconomos, officiales et ministros praedictos seu eorum aliquem in praemissis quovis modo molestent seu molestari permittant districtius inhibemus.

§ 6. Et praeterea regentibus ac super-

¹ Deest forsan auctoritate (R. T.).

rioribus dicti collegii, cum assistentia tamen cardinalium protectorum, qui pro tempore fuerint, sive alicuius eorum, vel de ipsorum consilio et expresso consensu, illos, quos in dicto collegio et alibi per debitum tempus studuisse, ac scientia et moribus idoneos esse repperint, ad baccalariatus, licentiatursae doctoratusque et magisterii gradus, servata forma concilii Viennensis, iuxta Universitatis eiusdem Urbis consuetudinem seu alias, promovendi, et ipsorum graduum solita insignia eis exhibendi; quodque sic promoti facultates, quibus studuerunt, legere et interpretari, ac de eis disputare, et quoscumque gradui seu gradibus huiusmodi concernentes actus exercere, ac omnibus et singulis gratiis, favoribus, praerogativis et indultis, quibus alii in praedicta seu aliis Universitatibus et alibi, iuxta illius et aliarum Universitatum huiusmodi constitutiones et mores, ad gradus praedictos promoti, de iure vel consuetudine utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti potiri et gaudere poterunt quomodolibet in futurum, uti, potiri et gaudere possint et debeant, perinde ac si gradus praedictos in ipsa Universitate iuxta consuetudinem et mores praedictos suscepissent, concedendi et indulgendi liberam, eadem auctoritate, tribuimus facultatem.

§ 7. Insuper, ut ipsius collegii conservationi bonoque regimini, tam in his quae ad institutionem et disciplinam, quam quae ad victum et vestitum aliaque huiusmodi necessaria pertinent, opportunius consulatur, dilectos filios nostros Iacobum S. Mariae in Transtyberim Sabellum, et Guglielmum S. Laurentii in Panisperna Sicletum, ac Iulium Antonium S. Bartholomaei in Insula Sanctae Severinae titulum presbyteros, nec non Antonium S. Mariae in Cosmedindia comitem Carafam, nuncupatos cardinales, eiusdem collegii protectores et defensores constituimus et

Scholares ad gradus promovendi tribuit facultatem;

Protectores collegii deputat.

deputamus, quorum consilio et ope supradicta et alia quaecumque ad eosdem in collegio admittendos scholares retinendosve spectantia agant, statuam et ordinem. Dantes eisdem et pro tempore existentibus protectoribus plenam et liberam facultatem et auctoritatem, pro salubri directione et conservatione dicti collegii illiusque bonorum et rerum ac iurium, tam spiritualium quam temporalium, oeconomos, advocatos, procuratores aliosque ministros et officiales in eo deputandi amovendique, et alios eorum loco suffiendi; ordinationesque et statuta, licita tamen et honesta sacrisque canonicis et concilio Tridentino non repugnancia, faciendi et edendi, eaque cum visum fuerit, revocandi, immutandi, corrigendi, aliaque de novo condendi, quae, postquam facta, edita, revocata, immutata et correctae fuerint, perinde haberi volumus ac si auctoritate apostolica approbata et confirmata essent, illaque ab omnibus rectoribus, magistris, scholaribus aliisque personis in collegio servientibus et ministrantibus inviolabiliter observari; ac iuxta eorundem dispositionem a quibusvis iudicibus, sublata eis quavis aliter iudicandi facultate, iudicari ac definiendum debere; et si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

Clausulae de rogatoria.

§ 8. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis; et dictae Urbis, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eisdem senatori, conservatoribus, reformatoribus, camerario, Universitatibus ac earum collegiis, rectoribus et personis aliisque praedictis, necnon praefatae Urbi et populo Romano, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et

decretis, etiam iteratis vicibus, concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus, illorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo omnino hominum etc.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, idibus ianuarii, pontificatus nostri anno v.

Dat. die 13 ianuarii 1577, pontif. anno v.

LXIV.

Declaratio quod spolia regularium extra claustra vagantium spectant ad R. Camera Apostolicam, iuxta constitutiones Pauli III et aliorum praedecessorum.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Officii nostri partes sedulo praestare tenemur ut dubia, quae, ab aliquibus falso sub praetextu vel nimis subtiliter excitata, in Camerae nostrae Apostolicae praedictum tendunt, declaratione nostra dilucidentur.

§ 1. Nuper accepimus quod, etsi felicis recordationis Pius Papa IV, praedecessor noster, constitutionem et quaecumque in illa continerentur per piacem memoriae Pauli Papae IV, etiam praedecessorem nostrum, contra apostatas editam, per quam, inter cetera, decrevit bona quaecumque mobilia et immobilia, ac census, redditus et proventus, iura et actiones per regularem Ordinem professo, extra claustra suorum regularium locorum, etiam de licentia suorum superiorum, degentes, tempore quo extra claustra huiusmodi fuissent acquisita, etiam si acquisitiones huiusmodi ab ipsis pro-

1 Const. ix, tom. vii, pag. 27. 2 Tom. vi, pag. 538.

Exordium.

Pius IV 1 ad terminos iuris et sacrarum constitutionum reduxit bullam Pauli IV 2, in qua applicaverat bona regularium degentium extra claustra monasterii, in quibus illi primo professi fuerant.

fessis ex redditibus beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura vel sine cura, per eos obtentorum seu detentorum, aut ex propria industria seu artificio, mercatura vel ex testamento sive successione ab intestato quorumvis consanguineorum, affinium vel amicorum suorum aut quorumcumque aliorum factae essent, non fisco aut Camerae Apostolicae, sed Religioni aut monasteriis, in qua seu quibus primo professi fuissent, eo ipso applicata fuisse et ceteri debere, ad iuris et sacrarum constitutionum formam reducerent.

Sed ex constit. Pauli III ista spolia spectant ad Camera. At multi contrarium dicebant.

§ 2. Necnon praefata bona regularium extra claustra, ut praefertur, degentium, sive Mendicantium sive non Mendicantium, aut militiarum professorum, etiam si loca et canonicales portiones aut dignitates in cathedralibus vel collegiatis ecclesiis cuiusvis Ordinis regularis, obtinuerint, ac episcopali, archiepiscopali, patriarchali, primatiali vel quavis alia praefulserint dignitate, post eorum obitum, ad eandem Camera Apostolicam, et iuxta constitutionem felicis recordationis Pauli Papae III, super spoliis, sub datum videlicet tertio nonas ianuarii, pontificatus sui anno tertio, promulgatam, legitime spectent et pertineant, idque per Romanos Pontifices praedecessores nostros ac nos, dum collector generalis ad recuperandum spolia regularium specificè deputatus fuit, aperte demonstratum extiterit, ac in possessione illa exigendi ac recuperandi eadem Camera merito semper fuerit; nihilominus nonnulli, vano sub dictae constitutionis Pauli IV, praedecessoris praefati, praetextu, contrarium aliquando asserere non dubitarint.

Ideo Pontifex declarat bona eorumdem ad Cam. Apostol. spectasse et spectare pleno

§ 3. Nos omnem circa praedicta dubitandi occasionem dimovere, simulque, aequitate et iustitia suadentibus, eiusdem Camerae indemnitati, ne in dies molestius et incommodis afficiatur, consulere vo-

1 Tomo vi, pag. 317.

lentes, praesentium auctoritate, declaramus res et bona quaecumque per dictos regulares extra claustra ecclesiarum, monasteriorum, domorum et quorumcumque regularium locorum degentes, quocumque iure et actione, sive ex causa testati sive intestati, acquisita et in posterum acquirenda, vel ad eos delata, in quibusvis provinciis, dominiis, regnis et locis consistent, nisi iidem, ad quos illa spectaverint, sufficienti fuerint testandi aut de illis disponendi facultate suffulti, eaque legitime usi fuerint, ad eandem Camera pleno iure pertinuisse et spectare; ac bona quaecumque eorundem sub spoliiorum nomine comprehensa per ipsam Camera, eiusque nomine a quibuscumque illa quandoque occupantibus et detinentibus recuperari ac vindicari potuisse et posse, ac iuxta Pauli III et aliorum praedecessorum nostrorum litteras eadem Camera Apostolica in huiusmodi bonis spolia noncupatis vere universaliter succedere, quod ipsa Camera prae ceteris haeredibus et successoribus ampliori est privilegio munita, cuique merito magis favendum est, dum in eam rerum et bonorum dominium ac possessio, nulla traditione praecedente, transeat, in quacumque bonorum et spoliiorum, sive ad saeculares sive ad regulares, dum viverent, spectantium successione, quibuscumque in rebus sive pecuniis illa consistent, etiam si nominatum aut alia speciali nota illa designanda essent, quae ad eandem Camera iure spoliiorum pertinuerunt et pertinebunt in posterum, omni prorsus fictione penitus cessante, ius et nomen veri haereditis in eisdem spoliis habere, illiusque naturam sortiri, ac veri haereditis privilegiis et iuribus in quibuscumque bonis, pecuniis, iuribus et actionibus uti antehac potuisse et nunc posse; idque eorundem praedecessorum ac nostrae etiam intentio-

iure, iuxta bullas Pauli III et aliorum praedecessorum.

nis semper fuisse et esse auctoritate praesentium declaramus.

Decretum irritans.

§ 4. Sicque per quoscumque iudices in quibusvis causis, etiam per appellationem aut alias pendentibus et futuris, ac in quacumque causa vel instantia, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate, iudicari et definiri debere; necnon quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, attentatum forsitan est hactenus vel in posterum contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

Executor, deputatur thesaurarius generalis.

§ 5. Mandantes dilecto filio magistro Ludovico Tabernae, notario et thesaurario, necnon spoliatorum ad dictam Cameram pertinentium in universa Italia collectori generali nostro, eiusque in dictis officiis successoribus, quatenus praesentem nostram declarationem et in ea contenta quaecumque inviolabiliter observari curet et faciat, non permittendo eandem Cameram contra illius seriem, quacumque ratione vel causa, aut quovis quaesito colore vel ingenio, directe vel indirecte, molestari aut perturbari; contradictores quoslibet et rebelles, per opportuna iuris et facti remedia, ac demum per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas, appellatione postposita, compescendo; necnon legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras et poenas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Clausulae de rogatorias.

§ 6. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis; necnon ecclesiarum et Ordinum vel militiarum, cuius illae fuerint, monasteriorumque vel regularium locorum, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis earundem ecclesiarum praesulibus, capitulis, ac monasteriorum regu-

lariumque locorum conventibus, illorumque Ordinibus, superioribus et personis, necnon civitatibus, provinciis, dominiis et regnis, in quibus bona vel pecuniae collocatae, aut illarum redditus percipiendi forsitan fuerint, sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis clausulis et decretis, etiam motu proprio et ex certa scientia ac de apostolicae potestatis plenitudine, et ad favorem Religionis concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et expressa, non autem per clausulas generales idem importantes mentio aut quævis alia expressio habenda esset, illorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duratim, specialiter et expresse derogamus, contrariis quibuscumque; aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem; et quibuslibet aliis privilegiis et indulgentiis, generalibus vel specialibus, quorumcumque tenorem existant, per quæ, praesentibus non expressa vel totaliter non inserta, effectus praesentium impediri valeat quomodolibet vel differri, et de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis; quæ, quoad hoc, volumus eis nullatenus suffragari.

§ 7. Ceterum praecipimus praesentium exemplis etc.

Datum Romae apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris, die XXI Ianuarii MDLXXVII, pontificatus nostri anno v.

Dat. die 21 Ianuarii 1577, pontif. anno v.

Fides transumptorum.

LXV.

Nonnullae ordinationes et statuta congregationis Cassinensis, alias Sanctae Iustinae de Padua, Ordinis Sancti Benedicti, circa officium diffinitorum et aliorum, qui praesesse debent regimini eiusdem congregationis 1.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

Commissum nobis ex alto regendae militantis Ecclesiae ministerium, coadiuvante Domino salubriter exequi cupientes, circa illa versari libenter nos oportere credimus, per quæ Ordinum quorumlibet religiosarumque congregationum prospero statui felicitique directioni rite consulatur. Quod fit ut, si noxia quaedam in illis, tam circa vitae regularis observantiam quam debitam in suorum praelatorum electionem, offendamus, illa, ne in Ordinum et congregationum ipsarum detrimentum et iacturam latius serpent, per solertis nostrae provisionis remedium, ita reseccare studeamus ut deinceps singularum regularium personarum singulis suis muneribus pure et laudabiliter intendentium omnis ambitus dignitatis et praeminentiae suspicionem semota, sui instituti conservandi studium, Religionis item zelus ac devotionis fervor, mores denique probati ceteris fidelibus transeant in exemplum, ac exinde gratus omnipotenti Deo famulatus accrescere dignoscatur. Quod, ut facilius succedat, aliqua congregationum et Ordinum huiusmodi statuta, consuetudines et privilegia diversis diversa ratione temporibus emanata, interdum augere, moderari ac alias condere consultissimum fore sumus arbitrati.

Causa constitutionis edendae.

§ 1. Nos itaque, animadvertentes quod a felicis recordationis Eugenio Papa IV, praedecessore nostro, dilectis filiis diffinitoribus congregationis Cassinensis, alias Sanctae Iustinae de Padua, Ordinis San-

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

cti Benedicti, ratione sui diffinitoriatu officii, tanta est attributa potestas ut ipsi statuta et constitutiones condere et ordinare, necnon de ipsius congregationis monasteriis, prioratibus et locis eorumque bonis, ad ipsius tamen congregationis utilitatem, disponere, ac eos ex illis monachis, quos ad id idoneos iudicaverint, in abbates et priores pro tempore vacantium monasteriorum et prioratum eligere, et pro libito eorum voluntatis, etiam absque aliqua causae cognitione, eos a regimine et administratione monasteriorum et prioratum huiusmodi, quibus praefuerint, absolvere, destituere et amovere, aliaque multa in eiusdem Eugenii praedecessoris desuper confectis litteris expressa facere possint; quodque a piæ memoriæ Adriani Papae VI, etiam praedecessoris nostri, in hunc usque diem abbates ipsi diffinitores non aliter quam morte perempti a suo diffinitoriatu officio removentur; sicque congregatio ipsa, veluti iisdem perpetuis administrata rectoribus, continuo gubernatur.

Officiorum perpetuas noxia.

§ 2. Hinc sicut diffinitores, pro sua huiusmodi perpetuitate conservanda, factionibus aliisque malis artibus uti ab omnibus facillime iudicetur; nam ubi, qui semel abbates, diffinitores sunt electi, abbatum aliorum vitia dissimulando, et si quæ ab aliis in medium proferantur, ea tuendo, illos ita sibi devincire nituntur, ut ipsi vota sua non solum sibi semper deferant, sed alios etiam, ut idem faciant, hortentur, rogent ac praesentent, utpote qui amicos sic certos errorumque suorum fautores ac defensores perpetuos in capitulis generalibus habituros certo sciant, sicque congregationis ipsius constitutionibus diffinitores huiusmodi superiores si vel solutos existimantes, ambitione aut dominandi aviditate adducti, prave potius imperare velle videntur, quam regularibus statutis obtemperare.

Damae quae inde sequuntur.

§ 3. Praeterea, nonnullorum monasteriorum ex quibusdam provinciis satis iustae querelae audiuntur, quod, licet ipsorum abbates non minus quam exteri ad diffinitoriatus officium debite et salubriter exercendum apti esse videantur, ac perinde atque aliarum provinciarum monasteria dictae congregationis onera sustineant, ab huiusmodi tamen diffinitorum officiis segregentur et excludantur electione; aut si forsitan quempiam ex eis eligi contingat, is pariter perpetuitatis praetextu fretus, sic monasteriis illius provinciae dominatur, ut in eis nihil, nisi quod ipse solus arbitratur, fieri aut exequi possit; quodque abbates, priores, decani, cellerarii et novitiorum magistri, non pro monasteriorum utilitate vel decentia, sed, personarum meritis nusquam attentis, pro abbatum diffinitorum huiusmodi libera et forsitan depravata voluntate, deputantur. Hinc fit ut discordiae, seditiones et odia inter eiusdem congregationis monachos et personas oriri, ac proinde monasteria ipsa male administrari saepenumero contingat, in gravem totius Ordinis et congregationis iacturam, vilipendium pernitiosumque exemplum.

Perpetuitatem tollit officii diffinitoriatus.

§ 4. Nos igitur, perpetuitatem in diffinitoriatus officio congregationis huiusmodi, veluti praedictorum malorum radicem hucusque abusu quodam et corruptela diutius, quam par exstitit, observatam, penitus abrogare et amputare, ac nimiae aviditatis notam prorsus tollere, immo concordiam et unitatem inter monachos ipsos stabilire et confovere, necnon dictae congregationis salubriori directione providi pastoris more consulere volentes, motu proprio, non ad alicuius ipsius congregationis vel alterius pro ea nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, quaecumque privilegia, litteras, constitutiones, consuetudines et indulta, etiam apostolica, et praesertim dicti

Eugenii, Leonis etiam decimi et Adriani sexti, praedecessorum, hactenus super eadem quomodolibet emanata, quoad eadem dumtaxat quae his praesentibus, in toto vel parte, aliqua ratione contrariari videbuntur, primitus et ante omnia revocando, moderando et alterando, haec, quae sequuntur, perpetuis futuris temporibus irrevocabiliter observanda, statuta et ordinationes facimus atque condimus.

§ 5. In primis videlicet quod deinceps officium diffinitoriatus capituli generalis dictae congregationis, elapso biennio, vacet; ita ut qui superiori capitulo generali diffinitores fuerint, duobus immediatis subsequentibus capitulis diffinitores eligi non possint; ac unus tantum et non plures, dictum Ordinem in eodem monasterio professi simul in eodem capitulo diffinitores esse valeant.

§ 6. Quoniam autem ipsi diffinitores etiam visitatores creati possunt, ac se ipsos quodammodo eligentes in officio et administratione totius congregationis, ratione sui visitationis officii, per annum perseverare velle videntur, et accidere posset ut ipsi diffinitores et visitatores, pro creandis abbatibus et prioribus, aliisque ipsius congregationis illiusque monasteriorum officiis demandandis, inter se convenirent et paciscerentur, adeo ut huiusmodi visitorum electio, non ad congregationis et Religionis profectum, sed diffinitorum implendam cupiditatem, facta videri posset. Idecirco, quod de cetero, qui in uno capitulo fuerit diffinitor, illo anno visitor esse non possit.

§ 7. Deinde, cum officium visum visitoris pro monasteriorum reformatione et morum correctione institutum esse noscatur, ne hominum malitia, quod plerumque fit, illud ad proprii affectus executionem, et ad captandos animos abbatum pro electione diffinitoriatus, vitia dissimulando, traducere possit, quod in posterum

Unus pro quolibet monasterio ad biennium diffinitor.

Qui nequit esse eodem anno visitor.

Et vicissim.

qui superiori anno visitatores fuerint deputati, proxime subsequenti capitulo in diffinitores eligi non possint.

Visitoribus propria munia in scriptis tradantur.

§ 8. Ut autem visitatores ipsi officium sibi commissum diligentius exequantur, nec de ignorantia se valeant quomodolibet excusare, quod diffinitores capituli generalis singulis annis tradant binis quibuscumque visitoribus cedulam, in qua descripta sint non solum ea, quae de visitoribus dictae congregationis constitutiones mandant observari, sed etiam alia, quae diffinitores tam in genere quam in specie ac particulari cuiusque monasterii decentiae et utilitati expedire iudicaverint, ad hoc ut de his omnibus tam diffinitores ipsi quam infrascripti conservatores ab eisdem visitoribus, adimpleto eorum visitationis officio, possint exquirere.

Diffinitores non sint ab omni superioritate immunes;

§ 9. Et ne contingat ut quibus Regula dicti Ordinis et congregationis illorumque constitutionum custodia atque executio commissa est, cum in maxima sint potestate, nisi ex aliis pendeant, ipsi etiam quandoque leges egrediantur, dissimulent, solvant, obliviscantur et ignorent; ne ullus ita auctoritate ceteris praestare se putet, ut aliquid temere contra Regulam et Ordinem huiusmodi audere, et constitutiones omnibus propositas impune violare possit; atque diffinitores officia sua diligentius exequantur; ceterique abbates omnes Regulae et constitutionum omnium scientiam et cognitionem ampliore acquirant, cum earum rationem alii sint reddituri, alii vero exacturi.

Conservatoribus rationem reddant gestorum.

§ 10. Quod, electis et renunciatis diffinitoribus capituli generalis, singulis annis eligantur ab ipsis abbatibus, de eorum numero, his exemptis qui superiori capitulo diffinitores et illo anno visitatores extiterint, tres, in quos plura convenerint suffragia, quos conservatores Regulae et constitutionum dictae congregationis appellari, ac locum immediate post diffini-

tores in capitulo generali habere volumus, qui superiorum diffinitorum et visitorum acta diligenter perpendant, scilicet an iuxta Regulam et dictae congregationis constitutiones, secundum Dei timorem ac animarum salutem et Religionis profectum, omnia administraverint; quibus, rite inspectis, suam desuper sententiam in scriptis redigant, et singuli iam propria manu confirmant et subscribant, in quibus si aliqua reprehensione digna invenerint, pro qualitate culpa expressa causa, in reos poenas decernant; illorum autem sententiam praesidens, dum absolvitur capitulum generale, coram omnibus legat, et quae desuper opportuna fuerint exequat.

§ 11. Insuper, ut diffinitores et visitatores ex abbatum, abbates vero ex priorum, et priores ex decanorum numero eligantur; quod postea diffinitores aut visitatores quempiam ad quaecumque dignitatem seu officium promovere aut proponere nequeant, nisi promovendi ipsi a sex visitoribus, qui tribus annis continuis bene monasteria visitaverint, in quibus dicti promovendi habitabant, eo munere seu dignitate vel officio digni fuerint iudicati.

Diffinitores quomodo eligendi.

§ 12. Hinc enim efficitur ut omnes cuiuscumque gradus monachi studiosius in officio persistent, dum reprobari quisque in mandandis oneribus turpius dedecet, quam praeteriri; tandem, ut conservatores praedicti eo liberius ac maiori cura et sollicitudine officio suo fungantur, quo illius rationem sibi reddendam fore perspexerint, praeterquam quod a diffinitoribus et conservatoribus sequentis capituli erunt iudicandi, quod dilectus filius modernus et pro tempore existens dictae congregationis procurator generalis, in virtute sanctae obedientiae, ac privationis suae procuratoris officii, necnon inhabilitatis ad illud et alia quaecumque ipsius congregationis dignitates, gradus et officia deinceps

Procuratoris generalis officium.

ceps obtinenda, aliisque gravioribus arbitrio nostro et Romani Pontificis pro tempore existentis infligendis poenis, si aliquos ex conservatoribus praefatis sui muneris oblitos praemissorum observationem negligere vel executioni debitae non demandare animadverterit, eos, quantum fieri poterit, nobis seu Romano Pontifici pro tempore existenti, vel ipsius congregationis cardinali protectori denunciare omnino teneatur et debeat.

Contraveni-
tiam poenae.

§ 13. Districtius inhibentes singulis abbatibus, diffinitoribus, visitoribus, conservatoribus, procuratoribus, prioribus, decanis ac aliis quibuscumque ipsius congregationis monachis, quacumque dignitate, gradu vel praeminentia fungentibus, ac, sub indignationis nostrae, necnon excommunicationis latae sententiae, quam contrafacientes eo ipso incurrere volumus, ac praedictis privationis et inhabilitatis et aliis, etiam gravioribus, nostro et Romani Pontificis arbitrio huiusmodi infligendis poenis, audeant sive praesumant, quovis praetextu seu colore vel ingenio, directe vel indirecte, per se vel alium seu alios, voluntati, ordinationibus et statutis per praesentes factis, in aliqua, etiam quantumvis minima, sui parte contravenire, aut illorum observationem differre, seu revocationem vel annullationem aut moderationem aliquo unquam tempore procurare. Quinimo districte praecipiendo mandamus eisdem quatenus illa, uti salubria ac ad felicem prosperumque suae congregationis statum tendentia, recipiant, observent et penitus executioni debitae demandent.

Clausula
praeservativa.

§ 14. Decernentes statuta et ordinationes per nos, ut praefertur, facta et condita, praesentesque litteras, sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, limitationibus aut aliis contrariis dispositionibus, a nobis et Romanis Pontificibus successoribus nostris, quacumque ratione, causa vel intuitu, ac etiam imperatoris, regum

et aliorum principum instantia et consideratione, pro tempore emanatis, comprehendere; illisque per quascumque litteras apostolicas, ac etiam quasvis clausulas, generales vel speciales, etiam derogatoriis derogatorias efficacioresque et insolitas clausulas, ac etiam irritantia decreta sub quacumque verborum expressione in se continentes, derogari aut derogatum esse vel censi nullatenus posse seu debere, nisi earumdem praesentium tenor de verbo ad verbum, nihil penitus omissis, insertus, et causaurgens ac sufficiens expressa, et per trinas distinctas litteras eundem tenorem continentes, tribus similiter distinctis vicibus dictae congregationis capitulo generali, illiusque diffinitoribus, visitoribus, conservatoribus et aliis monachis legitime intimatae fuerint, ac exinde appareat Romanum Pontificem illis expresse derogare velle; et aliter factae revocationes, derogationes, suspensiones vel alterationes nemini suffragari; ac diffinitores, visitatores, conservatores, abbates et alii congregationis monachi huiusmodi eisdem litteris derogatoriis, revocatoriis ac suspensionem vel alterationem inducentibus, et decretis super illarum processibus, necnon executoribus et subexecutoribus, eorumque mandatis et monitionibus parere minime teneri, sed eis firmiter resistere, et huiusmodi litterarum revocatoriis seu derogatoriis executionem impedire, nec ratione resistentiae huiusmodi censuris ecclesiasticis per eosdem executores et subexecutores innodari posse.

§ 15. Et sic, in praemissis omnibus et singulis, per quoscumque iudices ordina-

Clausula sub-
lata.

rios et commissarios, quavis auctoritate fungentes, et causarum Palatii Apostolici auditores seu eorum locumtenentes, et S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari

et diffiniri debere; irritum et inane quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio con-
trariorum.

§ 16. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis; ac Ordinis et congregationis praedictorum illorumque monasteriorum et locorum singulorum, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, Ordini et congregationi singulisque monasteriis et locis, necnon abbatibus, diffinitoribus, visitoribus et aliis monachis praedictis, tam per eosdem Eugénium, Leonem et Adrianum, quam alios Romanos Pontifices praedecessores nostros ac Sedem Apostolicam, etiam per modum statuti perpetui, aut etiam contractus seu quasi, vel alias quomolibet et ex quibusvis causis, etiam motu simili et ex certa nostra scientia ac de apostolicae potestatis plenitudine, necnon cum quibusvis efficacissimis et insolitis, etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus et insolitis, clausulis, necnon irritantibus et aliis decretis, etiam iteratis vicibus, in genere vel in specie, etiam consistorialiter, ac alias quomolibet concessis, approbatis et innovatis, ac quocumque tempore longissimo, etiam forsitan immemorabili, observatis.

§ 17. Quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omissis, ac forma in illis tradita observata, inserti forent praesentibus, pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat, specialiter et ex-

presse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque; aut si aliquibus, communiter vel divisim, a supradicta sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§ 18. Ceterum, quia difficile foret nostras ad singula quaeque loca, ubi opus esset, deferri, volumus quod illarum exemplis, manu cardinalis protectoris aut alterius personae in dignitate ecclesiastica constitutae, aut etiam eiusdem congregationis praesidentibus subscriptis, sigilloque eiusdem procuratoris sive personae ecclesiasticae aut praesidentis huiusmodi obsignatis, eadem prorsus fides ubique adhibeatur, quae ipsis originalibus, si exhiberentur, adhibenda esset.

Fides transum-
ptorum.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die xii februarii, millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, pontificatus nostri anno v.

Dat. die 12 feb. 1577, pontif. anno v.

LXVI.

Revocatio cuiusdam legis seu consuetudinis super honore tuendo, ex quo homicidia nascuntur in regnis Aragonum, Valentiae ac principatu Cataloniae et comitatibus Rossilionis et Ceritaniae, cum poenis 1.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Humani generis hostis acerrimus sic aliquando mentes hominum excaecat, ut ab odiis et iniquitatibus ad caedes et homicidia committenda eos impellat, cruentaque corporum morte salutem animarum in extremam perniciem seu discrimen adducat.

Exordium.

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

Infestam consuetudinem exponit, quam constitutionis huius causa.

§ 1. Volentes igitur huic tam apertae diabolicae fraudi quibus possumus rationibus occurrere, et ex christianorum oculis iniectam erroris caliginem dimovere, cum accepimus in regnis Aragoniae et Valentiae, ac principatu Cataloniae, necnon comitatibus Rossilionis et Ceritaniae aliquos illarum partium incolas et habitatores privatam sibi adstruere legem non dubitasse; et tam illius vigore, quam pessimae consuetudinis, quae inibi invaluit, praetextu, asseratur licite ipsis, praesertim si nobiles fuerint, ubicumque agitur de mundano, quod dicunt, honore tuendo aut reparando vel iniuria propulsanda, ab amicitia discedere, inimicitiasque et factiones inter se, et, ut ibi dici solet, bandositates exerceri, satellites et varii generis armatos homines ducere et privatim habere, amicos et necessarios ad arma excitare, damna vicissim hostiliter quoquomodo inferre, in grave animarum suarum periculum et praedictum plurimorum.

Quaecumque legem aut consuetudinem tollit, quae ea de re observetur.

§ 2. Nos, animo revolventes praemissa valde abominanda et detestanda esse, et, quod peius est, huius detestandae rei occasione et alios quamplurimos sicarios et praedones evadere, qui dum a potentioribus factionum capitibus, qua quis potest maiori manu et numero, privatis odiis inimicitiasque exercendis fovetur, et alias in diversas alias caedes et latrocinia ac sacrilegia aliaque crimina prorumpunt: hac nostra perpetuo valitura constitutione, quaecumque legem, quae super praemissis statuit, et consuetudinem, quae pro lege forsitan observatur, tamquam a religione et christiana pietate omnino alienam, penitus explodimus, damnamus, tollimus, abrogamus et abolemus, ac a dictis regnis, principatu et comitatibus penitus exulare iubemus.

Qui consilium sive auxilium

§ 3. Sancimusque omnes et singulos, etiam duces, principes, marchiones, comites, barones, alios dominos temporales

et quoscumque alios dictorum regnorum, principatus et comitatum, qui, pro sui vel amici aut propinqui, consanguinei vel cuiusvis alterius iniuria vindicanda, inimicitias, similtates, bandositates nuncupatas, exercere praesumpserint, et praemissorum occasione satellites et armatos homines evocare, aut apud se, vel in terris et dominiis, vel domibus suis aut alibi, publice vel occulte, alere, recipere aut retinere vel fovere ausi fuerint; quique necessarios, consanguineos, affines et amicos in factionem et partes suas contra aliquem vel aliquos excitaverint; omnesque, qui eadem fecerint aut illis causam dederint, et qui arma pro praemissis quomodolibet sumpserint; quique super his rebus alteri consilium, auxilium vel favorem praestiterint, auctoresque et suasores fuerint; necnon eos, qui, sub praetextu abusus huiusmodi, aliquem provocaverint, vel illi quomodolibet vim intulerint, quique eam praetensam legem aut consuetudinem licitam et non omnino damnatam esse asseveraverint; ac eos omnes, qui in dictis partibus, cum armis homicidia et latrocinia et alia scelera committendo, seu vias infestando, inveniri contigerit, excommunicationi, anathemati, maledictioni aeternae, interdicto omnibusque aliis censuris et poenis ecclesiasticis, eo ipso et absque alia declaratione incurrendis, omnino esse subiectos, ac a Corporis Christi unitate, qui auctor est pacis et concordiae, omnino praecisos, eorumque absolutionem nobis et Romano Pontifici pro tempore existenti, praeterquam in mortis articulo, reservamus.

§ 4. Et si personae huiusmodi ecclesiasticae fuerint, etiam omnibus et singulis ecclesiis, monasteriis, dignitatibus et aliis beneficiis ecclesiasticis per eos obtentis, seu in quibus et ad quae ius eis competit, necnon quascumque pensiones annuas et illorum loco fructuum reservationes, illis

1 Forte add. *privati existant* (R. T.).

impertiti fuerint, eandem poenam luant.

Poenae excommunicationis.

apostolica auctoritate reservatas, concessas et assignatas, cessare, expirare ipso facto; ac eos, qui ad illarum solutionem tenentur, ad illas persolvendas aut praestandas minime teneri, nec propterea aliquas censuras aut poenas in litteris apostolicis huiusmodi reservationum contentas incurrere, similiter eo ipso et absque alia declaratione privamus, et ad illa et alia in posterum obtinenda inhabiles existere, necnon illa, tamquam per privationem huiusmodi vacantia, per alios a nobis et Sede Apostolica impetrari posse decernimus.

Ecclesiastica carere sepultura derogetur.

§ 5. Si vero qui ex causis praedictis pugnaverint et occisi fuerint perpetuo ecclesiastica careant sepultura; ac eosdem omnes, qui, dictae pravae consuetudinis praetextu aut alias, inimicitias ac bandositates praedictas exercere, et eos omnes, qui his de causis arma sumere ausi fuerint, aut quidquam contra praesentium litterarum auctoritatem commiserint, poenas contra pugnantem in duello vel locum ad monomachiam concedentes, aut alias circa idem singulare certamen committendum et illi interessendo delinquentes, per concilium Tridentinum latas et irrogatas, incurrere omnino declaramus.

Clausulae.

§ 6. Sicque per quoscumque iudices et ordinarios et delegatos, quavis auctoritate et potestate fungentes, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate iudicari et diffiniri debere; irritumque et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, decernimus.

Publicationis praescriptum.

§ 7. Praecipimusque omnibus et singulis venerabilibus fratribus, patriarchis, archiepiscopis et episcopis, ceterisque ecclesiarum praelatis, quaecumque auctoritate et dignitate fulgentibus, etiamsi sanctae Romanae Ecclesiae cardinales fuerint, in virtute sanctae obedientiae, ac sub in-

terdicto ingressus ecclesiae, cui praefuerint, ac suspensionis a regimine et administratione eiusdem ecclesiae, illiusque fructuum perceptione, pontificalium exercitio, aliisque arbitrio nostro incurrendis et moderandis poenis, quatenus praesentes litteras et in eis contenta quaecumque in eorum necnon singulorum parochialibus ecclesiis, ubi id necessarium esse iudicaverint, ut moris est, publicent seu publicari faciant, auctoritate nostra, et diligenter observari curent.

§ 8. Non obstantibus praemissis ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque; aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Derogatio contrariorum.

§ 9. Ceterum, quia difficile foret praesentes litteras ad singula quaeque loca deferri, volumus quod illarum transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Fides transumptorum.

§ 10. Ac ne aliqui ex praemissorum ignorantia excusari possint, volumus quod eorum transumpta, etiam, ut praedicitur, impressa, et in singulis cathedralium et metropolitanarum ecclesiarum regnorum, principatus et comitatum praedictorum valvis affixa, verae et realis intimationis vim et effectum sortiantur, ac omnes et singulos, quos illae concernunt, perinde afflicere, ac si personaliter singulis intimatae fuissent.

Publicationis huiusmodi.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die xv februarii MDLXXVII, pontificatus nostri anno v.

Dat. die 15 feb. 1577, pontif. anno v.

LXVII.

Confirmatio gratiarum et privilegiorum archihospitali S. Spiritus in Saxia de Urbe concessorum, quatenus concilio Tridentino et sacris canonibus non sint contraria, illorumque communicatio inter omnia loca Ordinis 1.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Si inter praecipuas virtutes, quas theologicas dicimus, caritas principem locum obtinet, iactis fidei et spei fundamentis, ut huius virtutis effectus, qui insignes nobis ante oculos obversantur, ac praesertim in archihospitali nostro Sancti Spiritus in Saxia de Urbe elucet, dum in cuiusvis generis languentes, vulneratos infirmosque curando, infantibus expositis alendis, puellis nubilibus in matrimonium collocandis, summo christianae pietatis studio officia exercentur, illa non solum eo in archihospitali conservari, verum etiam in dies augeri summa ope curandum nobis est, eamque ob causam facile induci patimur ut his, quae a praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus, et ad eius archihospitalis, et ab illo dependentium locorum decus et ornamentum et pauperum subventionem concessa sunt, apostolicae firmitatis robur adiciamus, aliasque desuper disponamus, prout in Domino conspiciamus expedire.

Innocent. III aerexit in Urbe hospitale S. Spiritus, et Sixtus IV illud amplavit, ut in constit. cit. in nota ad rubricam.

§ 1. Dudum siquidem Innocentius Papa tertius, qui dictum archihospitale fundavit et instituit, ac deinde successive plerique Romani Pontifices praedecessores nostri, inter quos Sixtus Papa quartus idem archihospitale maxime auxit, cupiens illud ac eius bona et iura perpetuo conservari, defendi et protegi, idem archihospitale illiusque praeceptoriam, quae

1 Privilegia vide in Sixti IV const. xxvi, Religionis, tom. v, pag. 289. Et cetera quae hospitale respiciunt, vide in Innoc. III const. xl, Inter, tom. iii, pag. 189.

conventualis aut caput aliarum praeceptoriarum hospitalis et Ordinis praedictorum existit, et a qua omnes aliae praeceptoriae per fratres eiusdem archihospitalis teneri solitae dependent, ac personas, quae eius curam gerunt, ab eodem archihospitali dependentes praedictas praeceptorias, prioratus, oratoria, ecclesias, cappellas, membra, grangias ac in eis respective institutas et rectas confraternitates illarumque confratres variis indulgentiis, etiam plenariis, facultatibus, privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus et gratiis, tam spiritualibus quam temporalibus, etiam per solam signaturam aut vivae vocis oraculo, in genere et in specie, tam per viam communicationis sive extensionis privilegiorum, quibuscumque, tam Mendicantium quam non Mendicantium, Ordinibus concessorum, ornarunt et decorarunt ac locupletarunt; illaque antea concessa confirmarunt et approbarunt, ad omnia loca praedicta ab ipso archihospitali dependentia extenderunt et ampliarunt, et alias prout in singulis dictorum praedecessorum litteris desuper confectis plenius continetur.

§ 2. Cum autem ea firmiter subsistere ac maiorem vim et robur obtinere noscantur, quo saepius fuerint apostolica auctoritate communita, propterea dilectus filius Theseus Aldrovandus, modernus eius archihospitalis praeceptor, nobis humiliter supplicari fecit ut in praemissis eiusdem Thesei praeceptoris honesto desiderio satisfacere, aliasque in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur, gravium onerum, quae dicto archihospitali incumbunt, dum facultas redditusque omnes in pauperum miserabiliumque subventionem erogantur, rationem habendam esse censes, et propterea nedum privilegia et facultates et alia eidem archihospitali et ab eo dependentibus locis, illorumque personis

Confirmat hic Pontifex indulgentias et privilegia dicti hospitalis cum clausula quatenus sint in usu et sacris canonibus et conc. Trid. non contraria;

ac quibusvis, intuitu dicti archihospitalis, concessa conservanda, verum etiam, quantum cum Deo nobis licet, augenda esse existimantes; ac quarumcumque indulgentiarum, privilegiorum, facultatum, exemptionum, immunitatum, indulgentiarum et cuiusvis generis gratiarum, cum quibusvis, clausulis et decretis, tam per dictos quam quoscumque Rom. Pontifices, quibusvis praedictis ac aliis forsitan rationibus, concessarum tenores, et prout illa concernunt, omnia et singula in eis contenta praesentibus pro expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, omnia et singula privilegia, facultates, gratias, exemptiones, immunitates, libertates, indulgentias, peccatorum remissiones, concessionem et indulta supradicta et alia quaecumque, sive dicto archihospitali sive eius praeceptoris, ac ab eodem archihospitali dependentibus prioratibus, praeceptoris, oratoriis, cappellaniis, membris, grangiis et locis, necnon illorum respective ministris et officialibus, ac tam in dicto archihospitali quam alibi institutis confraternitatibus et confratribus, quodcumque et qualitercumque concessa, indulta et approbata, quatenus sint in usu ac sacris canonibus et concilio Tridentino non contraria, ex certa nostra scientia, denuo, apostolica auctoritate, tenore praesentium, approbamus et confirmamus ac innovamus, illisque perpetuae et inviolabilis firmitatis robur adiciamus, ac praesentis scripti patrocinio communitimus; omnesque et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui forsitan intervenerint in eisdem, supplemus; eademque omnia et singula, quae per dictos praedecessores concessa fuerunt, prout per illos concessa, indulta et elargita extiterunt, quatenus, ut praefertur, sint in usu, adversus quascumque contrarias dispositiones restituimus, reponimus et plenarie reintegramus.

§ 3. Illaque omnia et singula dicto ar-

chihospitali aut in eo institutae confraternitati aut quibusvis certis et signatis locis dumtaxat forsitan concessa, universis et singulis, quae ab eodem archihospitali dependent, prioratibus, praeceptoris, ecclesiis, cappellaniis, hospitalibus, oratoriis, eremitoriis, grangiis, membris et locis ac confraternitatibus illarumque confratribus, et quae illis in vim privilegiorum praedictorum iam fuerunt et in posterum uniri contigerit, illorumque ministris ac servientibus communicamus, concedimus et impartimur, eademque omnia ad illa extendimus et ampliamus.

§ 4. Decernentes praesentes litteras, sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus aut derogationibus similium gratiarum, indulgentiarum, concessionum et aliorum quorumcumque nullatenus comprehendi, sed semper ab illis exceptas esse cense-rique debere; ac de subreptionis vitio seu intentionis defectu notari aut impugnari non posse, sed validas semper et efficaces existere, ac perpetuo suffragari.

§ 5. Sicque et non aliter, in praemissis omnibus et singulis, per quoscumque iudices, ordinarios et delegatos, quavis auctoritate fungentes, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, ubique indicari et definiri debere; irritumque et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, decernimus.

§ 6. Quocirca venerabilibus fratribus nostris sacri collegii sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium decano, ac Cancellariae Apostolicae regenti, et causarum Curiae Camerae Apostolicae auditori generali, nunc et pro tempore existentibus, per apostolica scripta committimus et mandamus quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecum-

Locoque omnibus dicti Ordinis communicat.

Clausula praeservativa.

Decretum irritans.

Executorum deputatio et facultates.

que, ubi et quando opus fuerit, et quoties pro parte dicti Thesei et pro tempore dicti archiepiscopalis praeceptoris aut aliorum, in praemissis ius et interesse quomodolibet habentium vel dependentium, fuerint requisiti, solemniter publicantes, illique in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra Theseum et pro tempore praeceptorem praedictum et alios quoscumque confirmatione, approbatione aliisque praemissis, iuxta praesentium continentiam et tenorem, pacifice frui et gaudere, non permittentes illos desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari, perturbari et inquietari. Contradictores quolibet et rebelles ac praemissis non parentes; per sententias, censuras et poenas aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo; necnon, legitimis super his habendis servatis processibus, illos sententias; censuras et poenas incurrisse declarando, necnon etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Clausulae derogatoriae.

§ 7. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papae octavi de una, et concilii generalis de duabus diaetis, dummodo quis vigore praesentium ultra tres diaetas ad iudicium non trahatur, ac pie memoriae Pii Papae V, praedecessorum nostrorum, revocatione dictarum indulgentiarum, cum clausula *manus adiutrices porrigentibus*, quas, dempta ea clausula, nec alias, suffragari volumus, in provincialibusque et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus; necnon aliorum hospitalium, monasteriorum, ecclesiarum, etiam cathedralium vel metropolitanarum, tam Mendicantium quam non Mendicantium Ordinum, confraternitatum piorumque locorum quorumcumque statutis et consuetudinibus, etiam iu-

ramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, stabilimentis, usibus et naturis; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eisdem vel alicui eorum, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis, etiam motu proprio ac ex simili scientia et de apostolicae potestatis plenitudine, etiam forsitan consistorialiter, concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua et expressa ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum tenores praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque; aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§ 8. Ceterum, quia difficile foret etc.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die xv martii MDLXXVII, pontificatus nostri anno v.

Dat. die 15 martii 1577, pontif. anno v.

LXVIII.

Parochia Sancti Salvatoris ad Turrin Militum de Urbe unitur parochiae Sancti Quirici ¹.

Gregorius episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Ex iniuncto nobis desuper apostolicae servitutis officio, ad ea libenter intendi-

¹ Ex Bull. Ordinis frat. Praedic. tom. VII, pag. 191.

Transumptorum fides.

Exordium.

mus, per quae ecclesiarum omnium, praesertim curam animarum habentium, commodo et utilitati valeat salubriter provideri.

Beneficiorum vacantium apud Sedem Apostolicam reservatio.

§ 1. Dudum siquidem omnia beneficia ecclesiastica, cum cura et sine cura, apud Sedem Apostolicam tunc vacantia et in antea vacatura, collationi et dispositioni nostrae reservavimus, decernentes extunc irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Cum itaque postmodum parochialis ecclesia Sancti Salvatoris ad Turrin Militum de Urbe, per liberam resignationem dilecti filii Matthiae Barocco de Cento, nuper ipsius ecclesiae rectoris, de illa, quam tunc obtinebat, in manibus nostris sponte factam et per nos admissam, apud Sedem eandem vacaverit et vacet ad praesens, nullusque de illa praeter nos rite disponere potuerit sive possit, reservatione et decreto obsistentibus supradictis.

Matthaeus de Simonettis supplicat pro unione de qua in rubrica.

§ 2. Et sicut exhibita nobis nuper, pro parte dilecti filii Matthaei de Simonettis, perpetui vicarii parochialis ecclesiae Sancti Quirici, etiam de Urbe, petitio continebat, si dicta ecclesia Sancti Salvatoris, quae ruinam minatur et pene destructa est, et illius fructus adeo tenues existunt, ut ex eis illius rector vivere et onera illi incumbenda sustinere minime potest, dictae ecclesiae Sancti Quirici illiusque perpetuae vicariae perpetuo uniretur, annecteretur et incorporaretur, et cura animarum dilectorum filiorum parochianorum dictae ecclesiae Sancti Salvatoris ab eadem abdicaretur, illaque dicto Matthaeo et pro tempore existenti vicario dictae ecclesiae Sancti Quirici perpetuo demandaretur, ex hoc profecto tam ecclesiae S. Salvatoris quam curae parochianorum huiusmodi salubrius consuleretur, pro parte Matthaei et Matthiae praedictorum nobis humiliter supplicatum quatenus eandem ecclesiam

Sancti Salvatoris dictae ecclesiae S. Quirici seu vicariae perpetuo annectere, unire et incorporare, ac curam praedictam ab eadem ecclesia Sancti Salvatoris abdicare, illamque dicto vicario demandare, aliasque in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

§ 3. Nos igitur, qui dudum, inter alia, voluimus quod petentes beneficia ecclesiastica aliis uniri tenerentur exprimere verum annum valorem secundum communem estimationem etiam beneficii, cui aliud uniri peteretur, alioquin unio non valeret, et semper in unionibus commissio fieret ad partes, vocatis quorum interest; ipsosque Matthaeum et Matthiam a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, necnon dictae ecclesiae Sancti Quirici seu vicariae fructuum, reddituum et proventuum verum annum valorem praesentibus pro expresso perpetuo habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, ecclesiam Sancti Salvatoris huiusmodi, cuius fructus, redditus et proventus triginta quatuor ducatorum auri de Camera, secundum estimationem praedictam, valorem annum, ut dictus Matthaeus asserit, non excedunt, sive praemisso sive alio quovis modo, aut ex alterius cuiuscumque personae seu per similem resignationem dicti Matthaei vel cuiusvis alterius de illa, in Romana Curia sive extra eam, etiam coram notario publico et testibus sponte factam, aut constitutionem felicis recordationis Ioannis Papae XXII, praedecessoris nostri, quae incipit *Execrabilis*, vel assecutionem alterius beneficii ecclesiastici, quavis auctoritate collati, etiamsi tanto tempore

Annuus valor uniendorum beneficiorum.

vacaverit, quod eius collatio, iuxta Lateranensis statuta concilii, ad Sedem Apostolicam legitime devoluta, ipsaque ecclesia S. Salvatoris dispositioni apostolicae specialiter vel alias generaliter reservata existat, et super ea inter aliquos lis, cuius statum praesentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa, dummodo eius dispositio hac vice ad nos pertineat, cum omnibus iuribus et pertinentiis suis, eidem ecclesiae Sancti Quirici seu illius perpetuae vicariae, apostolica auctoritate, tenore praesentium, unimus, annectimus et incorporamus, et curam praedictam ab eadem ecclesia Sancti Salvatoris abdicamus, illamque dicto Matthaeo et pro tempore existenti ipsius ecclesiae S. Quirici rectori seu perpetuo vicario demandamus, ita quod liceat Matthaeo praefato, per se vel alium seu alios, corporalem possessionem ecclesiae S. Salvatoris iuriumque et pertinentiarum praedictorum, propria auctoritate, libere apprehendere et perpetuo retinere, illiusque fructus, redditus et proventus in suos et dictae ecclesiae Sancti Quirici usus et utilitatem convertere, cuiuscumque licentia desuper minime requisita.

Unio ecclesiae S. Salvatoris, ut in constitutione.

§ 4. Ne vero dictus Matthias nimium dispendium patiat ex resignatione huiusmodi, de alicuius subventionis auxilio providere volentes, eidem Matthiae fructus, redditus et proventus dictae ecclesiae Sancti Salvatoris, una cum usu, utilitate et libera administratione domorum et aliorum bonorum ad eandem ecclesiam Sancti Salvatoris spectantium et pertinentium, quoad vixerit, exceptis sex barilibus vini ex redditibus ipsius ecclesiae S. Salvatoris dicto Matthaeo per eundem Matthiam annis singulis persolvendis, ipsius Matthaei ad id expresso accedente consensu, auctoritate et tenore praesentium, reservamus, concedimus et assignamus.

§ 5. Decernentes nostras praesentes lit-

teras, etiam ex eo quod interesse habentes ad hoc vocati non fuerint, seu alias ex quavis causa, de subreptionis, obreptionis seu nullitatis vitio aut intentionis nostrae defectu notari vel impugnari nullatenus posse, sed illas semper validas et efficaces existere, suumque plenarium effectum sortiri; sicque in praemissis ab omnibus, quacumque auctoritate et dignitate fulgentibus, censeri et observari debere; nec non, prout est, irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 6. Quocirca venerabili fratri nostro episcopo Amerino, et dilectis filiis nostro in alma Urbe vicario generali, ac Curiae causarum Camerae Apostolicae generali auditori per apostolica scripta mandamus quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte Matthaei et Matthiae praedictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, illiusque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra Matthaeum unione, annexione et incorporatione, ac Matthiam praedictos reservatione fructuum, reddituum et proventuum huiusmodi, iuxta praesentium continentiam et tenorem pacifice gaudere et frui, non permittentes eos desuper a quoquam quomodolibet indebite molestari; contradictores dicta auctoritate nostra, appellatione postposita, compescendo.

§ 7. Non obstantibus priori voluntate nostra praedicta; ac pia memoriae Bonifacii Papae VIII, etiam praedecessoris nostri, necnon Lateranensis concilii novissime celebrati, uniones perpetuas nisi casibus a iure permissis fieri prohibentis, et aliis apostolicis constitutionibus contrariis quibuscumque.

Deputatio executorum.

Derogatio contrariorum.

Facultas instituendi confraternitates sanctissimi Corporis Christi in regno Franciae, cum indulgentiarum largitione 1.

Dilecto filio Christophoro de Capite Fontium, Ordinis fratrum Minorum de Observantia ministro generali.

Gregorius Papa XIII.

Dilecte fili, salutem et apostolicam benedictionem.

§ 8. Aut si aliqui super provisionibus sibi faciendis de huiusmodi vel aliis beneficiis ecclesiasticis in dicta Urbe speciales vel generales dicta Sedis vel legatorum eius litteras impetrarint, etiamsi per eas ad inhibitionem, reservationem et decretum vel alias quomodolibet sit processum, quas quidem litteras et processus habitos per easdem et inde sequuta quaecumque ad dictam ecclesiam Sancti Salvatoris volumus non extendi, sed nullum per hoc eis, quoad assecutionem beneficiorum aliorum, praedictum generari; et quibusvis aliis privilegiis, indulgentiis et litteris apostolicis, generalibus vel specialibus, quorumcumque tenorem existant, per quae, praesentibus non expressa vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, et de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in eisdem litteris mentio specialis; seu si aliquibus, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

In contravenientes minationes.

§ 9. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae absolutionis, unionis, annexionis, incorporationis, abdicacionis, demandationis, reservationis, concessionis, assignationis, decreti, mandati et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac Beati Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, nono kalendas maii, pontificatus nostri anno quinto.

Dat. die 23 aprilis 1577, pontif. anno v.
Bull. Rom. Vol. VIII. 23

§ 1. Ut erga sanctissimum Eucharistiae Sacramentum omnium gratiarum fontem ubilibet, praesertim in Gallia, ubi, ob excitatas, humani generis hoste instigante, haereses ac bellicos tumultus, divinus cultus admodum refrixit, christifidelium excitetur devotio, illaque in dies magis augeatur, tibi, de cuius religionis zelo ac probitate plurimum in Domino confidimus, et qui ad propugnandam fidem catholicam, quam de dicto etiam Sacramento, tum in scribendis libris, tum in concionibus de eo ad specialem Galliam habitis, multum hactenus laborasti, ut in quibusvis civitatibus et ecclesiis parochialibus, per ipsam Galliam constitutis, quas ad id habere devotionem compereris, confraternitates sub eiusdem sanctissimi Eucharistiae Sacramenti invocatione erigere et instituere; necnon, postquam crexeris et institueris; una cum consilio confratrum, qui in dictis confraternitatibus conscribentur, quaecumque statuta et ordinationes licita et onesta circa earum bonam directionem et tranquillum statum condere, et condita, prout expediens fuerit, mutare, et alia de novo edere valeas, auctoritate apostolica, tenore praesentium, facultatem concedimus.

Facultas erigendi confraternitates pro cultu augendo erga sanctissimum Eucharistiae Sacramentum.

Indulgentiae concessae confratribus confraternitatis intravitibus.

§ 2. Praeterea ipsarum confraternitatum, ut praefertur, instituendarum augmento et profectui, animarumque sa-

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

luti consulere volentes, de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus, qui aliquam ex confraternitatibus praefatis ingredientur, die eorum ingressus, si contriti et confessi communicaverint; necnon confratribus ipsis et eorum singulis, qui contriti et confessi ter in vita et amplius in festo Corporis Christi seu illius octava communicaverint, ac in mortis articulo constituti, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem elargimur.

SS. Sacramentum associantibus;

§ 3. Atque eisdem confratribus, qui sanctissimum Sacramentum huiusmodi, dum ad infirmos deferetur, devotè associaverint, seu, legitimo impedimento detenti, associari fecerint, centum dies; ipsisque confratribus, qui processionibus et divinis officiis per praedictas confraternitates celebrandis interfuerint, etiam centum dies.

mulieribus confratribus;

§ 4. Insuper mulieribus sororibus confraternitatum ipsarum, quibus, propter honestatem aut aliquod impedimentum, extra domum vagari non licet, si quoties signum campanae audiverint, semel Orationem Dominicam et Salutationem Angelicam, genibus flexis, recitaverint, similiter centum dies.

Visitantibus altare SS. Sacramenti;

§ 5. Praeterea eisdem confratribus utriusque sexus confraternitatum, ut praefertur, instituendarum, visitando altare eiusdem sanctissimi Sacramenti, et inibi septies Orationem Dominicam et toties Salutationem Angelicam, pro exaltatione sanctae Romanae Ecclesiae ac haeresum extirpatione, officium recitando in diebus, in quibus stationes in ecclesiis in Urbe et extra illam existentibus habentur, easdem indulgentias consequantur, quas consequerentur, si ea die illam ecclesiam in

Urbe et extra eam visitarent, in qua ipsa statio habetur.

Et certis anni diebus;

§ 6. Rursus eisdem confratribus altare seu locum, in quo Sacramentum praefatum custodietur, visitantibus et orantibus, sexta quaque feria, centum dies; singula vero die in Coena Domini, eisdem confratribus vere poenitentibus et confessis, septem annos et totidem quadragenas; in tertia vero dominica cuiuslibet mensis, et in feria quinta maioris hebdomadae ad altare praefatum Eucharistiam pie suscipientibus, decem annos et totidem quadragenas; eisdem confratribus, qui dictum Sacramentum in processione singulo quoque tertio dominico die cuiuslibet mensis associaverint, etiam centum dies.

Omnibus Christi fidelibus;

§ 7. Deinde omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus, qui singula quaque sexta feria cuiuslibet hebdomadae altare confraternitatum sanctissimi Sacramenti huiusmodi devote visitaverint, et ibi pias ad Deum preces effuderint, decem annos et totidem quadragenas de iniunctis eis et eorum cuilibet poenitentibus misericorditer in Domino relaxamus.

Derogatio contrariorum, huiusmodi transumptorum;

§ 8. Contrariis non obstantibus quibuscumque praesentibus, quarum exemplis, etiam impressis, manu notarii publici subscriptis, et sigillo suo vel alicuius alterius in dignitate ecclesiastica constitutae personae munitis, eandem prorsus fidem adhiberi volumus, quae ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae, perpetuis futuris temporibus duraturis.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die VIII maii MDLXXVII, pontificatus nostri anno V.

Dat. die 8 maii 1577, pontif. anno V.

LXX.

Iurisdictio S. R. E. cardinalis archipresbyteri et iudicis causarum capituli canonice et aliarum personarum sacrosanctae Lateranensis ecclesiae 1.

Gregorius Papa XIII, ad futuram rei memoriam.

Causa huius constitutionis.

Cum, sicut accepimus, saepe contingat dilectos filios capitulum, canonicos, beneficiatos, clericos, cappellanos, cantores, sacristas, ministros et alias personas ecclesiae Lateranensis pro suis, ratione archipresbyteratus, et dictae ecclesiae negotiis, rebus et bonis, per diversa tribunalia distrahi, et exinde variis sumptibus et expensis et molestiis defatigari.

Avocatio quarumcumque causarum tangentium ecclesiam, capitulum etc. S. Io. Lateranensem, coram quocumque iudice Romano vertentium.

§ 1. Nos, cupientes eorum indemnitatibus hac in parte opportune providere, ac illorum intuitu personas ipsas a similibus sumptibus, expensis et molestiis eximere, ac favore prosequi gratiae specialis, a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, motu proprio et ex certa nostra scientia ac de apostolica potestatis plenitudine, omnes et singulas causas civiles et beneficiales, spirituales, profanas, meras et mixtas ac etiam criminales, inter ipsosmet capitulum, canonicos, beneficiatos, clericos, cappellanos, cantores, sacristas, ministros et personas huiusmodi, earumque litium consortes seu quomodolibet ab eis causam habentes, in Romana Curia, coram quibuscumque iudicibus, ordinariis

1 Hanc basilicam Gregorius XI et Pius V et alii ceteris Urbis et orbis ecclesiis maiorem esse declarant, ut in ipsius Gregorii XI const. IV, Super, tom. IV, pag. 534; et Pii V const. CXLVII, Infirma, tom VII, pag. 794.

vel delegatis, seu executoribus quavis auctoritate fungentibus, etiam almae Urbis vicario, gubernatore, senatore et conservatoribus ac aliis iudicibus, necnon Camerae Apostolicae clericis, causarum Curiae eiusdem Camerae seu Palatii Apostolici auditoribus, vel eorum locatenentibus, ac sanctae Romanae Ecclesiae cardinalibus, super quibuscumque bonis, etiam emphyteuticis, censibus, canonibus, responsionibus, fructibus, redditibus, proventibus, iuribus, actionibus, creditis, debitis, pecuniarum summis et aliis rebus capitulum et ecclesiam huiusmodi tangentibus, etiam in vim camerarum et aliarum quarumcumque obligationum, etiam cum iuramento et quibuscumque renunciationibus factarum, in prima vel secunda aut alia ulteriori instantia indecisas pendentes, in eisdem statu et terminis in quibus reperiuntur, ab ipsis iudicibus ad suos harum serie avocamus.

Deputato archipresbytero eiusdem ecclesiae ad audien- omnes causas ipsius ecclesiae et capituli summarie etc.

§ 2. Illasque etiam, quatenus de novo inchoandas, et quascumque alias similes vel dissimiles causas civiles et beneficiales, seu spirituales et profanas, meras et mixtas, ac etiam criminales, citra tamen poenam sanguinis et corporis afflictivam, quas de cetero, perpetuis futuris temporibus, inter capitulum, canonicos et singulos alios praedictos ac eorum quemlibet, litis consortes et causam habentes praedictos, super bonis, censibus, responsionibus, fructibus, redditibus, proventibus, iuribus, actionibus, creditis pecuniarum summis, obligationibus, etiam camerarum, ceterisque rebus praedictis, etiam in actis causarum huiusmodi latius deductis et deducendis, cuiuscumque qualitatis, quantitatis et annui valoris, et illorum occasione moveri et exoriri contigerit, cum omnibus et singulis suis incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis et connexis, dilecto filio Marco tituli Sancti Georgii in Velabro presbytero car-

dinali Altempo nuncupato, et aliis pro tempore existentibus archipresbyteris dictae ecclesiae, tam coniunctim quam divisim, per se seu vicarium seu vicarios ad id ab eis deputatos seu deputandos, summarie, simpliciter et de plano, sine strepitu et figura iudicii, sed sola facti veritate inspecta, et, quatenus opus sit, executive et manu regia, absque terminorum substantialium et alicuius telae iudiciariae observatione, sine confectione registri seu extractus, etiam singulis diebus et horis, ac etiam quarumcumque feriarum, praeterquam in honorem Dei indictarum vel indicendarum, temporibus, audiendas, cognoscendas, decidendas et fine debito terminandas committimus et mandamus.

Facultas eiusdem in Curia et extra citandi et inhibendi, et inobedientes coercendi;

§ 3. Sibi que dictas partes respective sua, communiter vel divisim, interesse putantes, etiam in executione citationis seu citationum desuper decernendarum nominandos, in dicta Curia vel extra, docto tamen, etiam extraiudicialiter, de non tuto accessu, citandi; ac quibus et quoties oportuerit, sub censuris ecclesiasticis et pecuniariis poenis, suo arbitrio moderandis et ampliandis, etiam per simile edictum inhibendi; et in eventum non paritionis, poenas et censuras praedictas incurrisse declarandi, aggravandi, reaggravandi; ac brachii saecularis auxilium invocandi; vel, loco sententiae seu sententiarum per eum ferendarum, mandatum seu mandata executiva in forma solita et consueta decernendi; illudque et illa ac quicquid per eum iudicatum fuerit exequendi; expensas quascumque taxandi et moderandi.

Canonicosque et alios ab excom. absolvendi;

§ 4. Necnon capitulum, canonicos et alias dictae ecclesiae personas ab excommunicationis aliisque sententiis, censuris et poenis, simpliciter vel ad cautelam, prout iustum fuerit, absolvendi.

Et fatalia prorogan, et adversus lapsus restituendi;

§ 5. Necnon adversus lapsum temporis et fatalium, si necesse fuerit, restituendi; et quatenus lapsa non sint, eorum arbitrio prorogandi.

§ 6. Attentataque et innovata quaecumque, prout iuris fuerit, revocandi; omniaque alia et singula in praemissis necessaria seu quomodolibet opportuna faciendi, dicendi, gerendi, exercendi et exequendi.

Attentata revocandi etc.;

§ 7. Necnon iudici seu iudicibus, coram quibus causas huiusmodi, per viam appellationum a sententiis dictae ecclesiae latis interpositarum introduci contigerit, dictis feriis indicendis, ac modo et forma praemissis, ad illarum totalem et celerem expeditionem procedere possint, plenam, liberam et omnimodam facultatem et potestatem et auctoritatem concedimus et elargimur.

In appellationum causis, non obstantibus feriis, procedendi.

§ 8. Decernentes causas huiusmodi a dicto cardinali et pro tempore archipresbytero existente veleius vicario praedicto nullo unquam tempore avocari posse, et quascumque illarum avocationes nullius roboris vel momenti fore, nisi illae per speciale rescriptum, nostra vel pro tempore existentis Romani Pontificis manu signatum, etiam cum praesentium litterarum de verbo ad verbum facienda insertionem, motu simili, vocatis et citatis Marco cardinali et pro tempore existente archipresbytero et capitulo praedictis, factae fuerint.

Ab archipresbytero causae avocari non possint, nisi a Pontifice, illo citato.

§ 9. Irritum quoque et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Decretum irritans.

§ 10. Non obstantibus feriis et aliis praemissis, ac regula Cancellariae Apostolicae prohibente mandata executiva alias quam sub plumbo expediri; necnon aliis constitutionibus et ordinationibus apostolicis; stylo Palatii et aliarum dictae Urbis curiarum et tribunalium; ac Universitatum, collegiorum et locorum statutis et consuetudinibus iuramento roboratis; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, illis illorumque iudicibus et personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis aliisque effi-

Clausula rogatoriae.

cacioribus et insolitis, clausulis, necnon irritantibus et aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu, scientia et potestatis plenitudine similibus, vel alias quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus, etiam si de illis specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quaevis alia expressio habenda foret, illorum tenores praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die XIII iunii MDLXXVII, pontificatus nostri anno VI.

Dat. die 13 iunii 1577, pontif. anno VI.

LXXI.

Erectio eremitorii del Tardon in monasterium Ordinis S. Basilii, eiusque et aliorum monasteriorum d. Ordinis in regnis Hispaniarum aggregatio eidem Ordini, cum privilegiorum concessione.

Gregorius episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

Cogit muneris apostolici ratio de omnium religiosorum statu nos esse sollicitos, atque eorum curam suscipere diligentem, qui, reiectis mundi delitiis et illecebris, antiquorum sanctorum Patrum exemplo, in solitudines concesserunt, ieiuniis, orationibus et coelestium contemplationi assidue insistentes, ut, cum talium numerum alicubi auctum intelligimus, ipsorum vitam et mores, sub certa alicuius approbatae Regulae norma, ad Dei gloriam et eorumdem salutem provide dirigamus.

Matthaeus de la Fuente certam religiosam vitam degit, et nulli eum secuti sunt.

§ 1. Ad nostram siquidem pervenit notitiam quod, cum viginti abhinc vel circiter annis quondam Matthaeus de la Fuente Halmiruete, Toletanae dioecesis, dum soli Deo placere studeret, una cum

duobus vel tribus sociis in eremum del Tardon, Cordubensis dioecesis, se recepisset, et in ea proprio labore victum parans, pauperem vitam duceret, nonnulli alii eius exemplo et religiosae vitae fama commoti, saeculi curis posthabitis, eadem vivendi rationem amplexi sunt, et se illi socios adiunxerunt; ipsum praeterea Matthaeum per loci ordinarium ad sacros et presbyteratus ordines fuisse promotum.

Qui, habita notitia constit. cxxvii Pii V, quae est in tomo vii, pag. 785, Regulam S. Basilii professi sunt;

§ 2. Et licet eremi cultores inter se distinctas cellulas inhabitarent, eos tamen consuevisse ad eundem Matthaeum, tamquam eorum patrem et superiorem, quo in via Domini instruerentur, recurrere, statutisque horis in quodam oratorio ad pie orandum simul convenire, ac sub dicti Matthaei voluntaria obedientia degere, huncque vivendi morem eo usque fuisse servatum, donec ad eorum notitiam constitutio felicis recordationis Pii Papae V, praedecessoris nostri, deducta fuit, qua sancitum est, ab iis, qui in congregationibus sub obedientia voluntaria viverent, quorum habitus a presbyteris saecularibus esset distinctus, prout ipsorum erat, professionem omnino esse committendam, electa ab ipsis una, sub qua degerent, ex Regulis approbatis.

Et domos in ipso eremo habitare coeperunt, monachorum more vivendo, et divina conventualiter recitando, et necessaria ad victum propriis laboribus parando.

§ 3. Nam, postquam idem Matthaeus et socii constitutionis huius certiores facti fuerunt, Regulam S. Basilii, eorum vivendi instituto, ut censuerunt, magis accommodatam, ad cuius praescriptum Altissimo piium exhiberent in habitu humilitatis obsequium, delegerunt. Et deinde Matthaeus, professionem iuxta dictam Regulam emittente volens, presbyterum ex suis sociis eremitis, in cuius manibus profiteretur, suo arbitrio elegit, et in eius manibus tria vota, iuxta Regulam praedictam, quantum in se fuit, professus est. Reliqui vero omnes eremitae in dicti Matthaei manibus similem professionem emi-

serunt et, derelicto cellularum usu, in domos apud eremum del Tardon, ut praefertur, et Vallis de Galleguillos, Hispalensis dioecesis, propriis eorum manibus ad monasterii formam constructas clausuraeque munitas, numero quadraginta et ultra demigrarunt, ut religiosorum et monachorum more viverent, prout de praesenti vivunt; horasque canonicas in choro, et missas conventualiter, quemadmodum in aliis monasteriis fieri consuevit, iuxta Romanum usum celebrarunt; necessariaeque ad vitam propriis manuum laboribus, iuxta eorum institutum, parando, nec elemosynas petierunt nec oblatas acceperunt.

Ipsaque Mattheus abbas munere functus fuit. Eoque mortuo, Didacus Vidal abbas creatus fuit.

§ 4. Religiosisque in praedictis locis sic, et praefertur, redactis, idem Mattheus in utrisque domibus, quasi illae in monasteria iam erectae essent, nonnullorum, qui periti habebantur, consilium sequutus, abbatis munere, donec vixit, sine canonica provisione functus fuit, et post eius obitum, credentes religiosi praedicti monasteria veri et legitimi abbatis regimine esse destituta, alium religiosum ex eorum numero, videlicet dilectum filium Didacum Vidal, in eiusdem Matthaei locum elegerunt.

Quia tamen eorum professio nulliter emissam erat, et dicta eremitaria non erant erecta in monasteria Ordinis.

§ 5. Cum autem iidem eremitae praedictam professionem in manibus eius, qui illam recipiendi facultatem non habebat, emiserint, eademque professio nulla et invalida reddatur, ac del Tardon et Vallis de Galleguillos domus et eremitaria huiusmodi in monasteria Ordinis S. Basilii adhuc canonice erecta non fuisse nec esse constet.

Ideo hic Pontifex in monasteria origi, et in illa dignitatem abbatialem et alia officia instituit.

§ 6. Nos, ditorum eremitarum statui opportune consulendum esse existimantes, ipsosque et eorum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si

quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, ad omnipotentis Dei gloriam et religionis christianae propagationem praedicta del Tardon et Vallis de Galleguillos eremitaria seu domos in monasteria dicti Ordinis S. Basilii, cum suis ecclesiis et conventibus, necnon mensis, sigillis, arcis aliisque omnibus insignibus ad id requisitis et consuetis, ac in singulis dignitatem abbatialem, administrationes et officia in aliis monasteriis ipsius Ordinis haberi solita, pro abbatibus et monachis ad iustum numerum conventus, monasticum cultum et regularem disciplinam ibidem observaturis, perpetuo erigimus et institimus. Ac illis sic erectis eorumque mensis bona, census, actiones et iura omnia suarum cuiusque domorum seu eremitoriorum sic in monasteria erectorum perpetuo applicamus et appropriamus.

Illisque dat facultatem Eucharistiam in eorum ecclesiis retinendi, et alia officia celebrandi, iuxta Missale et Breviarium nuper restituta;

§ 7. Ac ipsorum monasteriorum sic erectorum abbatibus, conventibus in suis quisque ecclesiis praedictis sanctissimum Eucharistiae sacramentum cum debitis honore et reverentia habendi et retinendi; missas et alia divina officia latina lingua, secundum consuetudinem seu ritum Romanae Ecclesiae, et iuxta Breviarium et Missale Romanum ex decreto concilii Tridentini novissime restituta, et iussu praedicti Pii Papae edita, donec aliud Sedi Apostolicae expedire videbitur, celebrandi, recitandi et cantandi licentiam tribuimus.

Monasteriaque praedicta et alia in regnis Hispaniarum construenda subdit Ordini S. Basilii, et sub protectione Sedis Apostolicae recipit, et ab omni ordinariorum iurisdictione liberat.

§ 8. Ipsaque sic erecta monasteria del Tardon et de Galleguillos, ac etiam monasterium S. Mariae de Oviedo eiusdem Ordinis S. Basilii, Giennensis dioecesis, a fel. rec. Pio Papa IV erectum et institutum, et a nobis, per nostras litteras in forma brevis, monachis eiusdem Ordinis in Italia existentibus, sub unius abbatis seu praesidentis generalis in toto Ordine eligendi

obediencia, subiectum ac perpetuo coniunctum, et quaecumque alia monasteria eiusdem Ordinis S. Basilii in Hispaniarum regnis in posterum construenda et erigenda, dicto Ordini S. Basilii, sub obedientia futuri et pro tempore existentis abbatis seu vicarii generalis eiusdem Ordinis, aggregamus, annectimus et incorporamus; eademque sic erecta et erigenda monasteria, eorumque abbates et monachos sub immediata nostra et Sedis Apostolicae protectione recipimus; illaque et illos ab omni ordinarii iurisdictione, auctoritate et potestate eximimus penitus et liberamus.

Eadem monasteria constituunt inter se unam provinciam nuncupandam Hispaniarum, in qua provinciale capitulum fiat quolibet triennio.

§ 9. Ita tamen ut tam del Tardon et Galleguillos, quam de Oviedo et alia in dictis regnis sub eadem Regula in futurum construenda et erigenda monasteria, ut praefertur, postquam constructa et erecta fuerint, unam faciant et inter se constituant provinciam Hispaniarum nuncupandam, in qua provinciale capitulum unoquoque triennio per abbates et monachos, a conventibus singulorum monasteriorum suorum deputandos, celebretur; et in eo unus visitator eligatur, qui, cum primum electus fuerit, eo ipso apostolica auctoritate confirmatus censeatur, nulla alia requisita confirmatione, nisi eidem capitulo abbatem vel vicarium eiusdem Ordinis generalem contigerit praesidere vel esse praesentem, cuius auctoritate eo casu omnino debeat confirmari; dictaque provinciae monachi secundum Regulam eiusdem Sancti Basilii, quam profitentur, de cetero vivere.

Habituque nigrum monachi tantur.

§ 10. Atque ut monachi praedicti del Tardon et de Galleguillos in habitu cum reliquis dicti Ordinis monachis, etiam in Italia existentibus, convenient, loco habitus grisei seu brunei coloris, cuiusmodi in praesentiarum gerunt, monasticum habitum nigrum, prout etiam aliis monachis dicti monasterii de Oviedo per dictas nostras litteras concessimus, deferre; et ita

in posterum reliqui omnes eiusdem Ordinis et provinciae monachi futuri, eodem habitu regulari uti debeant.

Privilegia quoque Ordinis Sancti Basilii et Cassin. congregationis concedit.

§ 11. Praeterea eisdem ac provinciae Hispaniarum monasteriis quibuscumque, ac aliis membris et locis ab ea dependentibus, illorumque abbatibus, praelatis, monachis et personis omnia privilegia, indulta, immunitates, praerogativas, exemptiones, libertates, gratias et indulgentias Ordini S. Basilii praedicti, necnon congregationi Montis Cassini alias Sanctae Iustinae de Padua, Ordinis S. Benedicti, tam per nos quam per alios Romanos Pontifices praedecessores nostros Sedemque praedictam, alias in genere vel in specie quomodolibet concessa (quatenus usu recepta sint, et concilii Tridentini decretis aliisque sacris canonibus et ipsius Ordinis S. Basilii institutis non adversentur), concedimus et largimur.

Monachi celebrent quantum capitulum provinciae;

§ 12. Ac insuper, ut eadem monasteria feliciter in via Domini dirigantur, praedictorum omnium monasteriorum dictae provinciae conventibus et monachis praecipimus ut quamprimum provinciale capitulum eorumdem monasteriorum provinciae Hispaniarum celebrent, in quo usque ad numerum viginti, eorum abbates et conventuum discreti seu procuratores et monachi habitu vel professione in eisdem monasteriis, tam de Oviedo quam del Tardon et de Galleguillos, antiquiores, donec tot monasteria dicti Ordinis S. Basilii in eadem provincia erecta fuerint, quot illorum abbates et conventuum discreti seu procuratores in eodem capitulo congregandi eundem numerum viginti constituent, convenient.

Visitatoremque ad triennium eligant ex monachis provinciae Hispaniarum

§ 13. Atque in eo ex monachis eiusdem provinciae unum, quem magis ad id habitum et idoneum duxerint eligendum, in eorum visitatorem ad triennii tempus, et, eo completo, successive in provinciali capitulo, tertio quoque anno, ut praemittitur, celebrando, eligant.

Visitator provinciae Hispaniar. facultes.

§ 14. Qui omnem in quibuscumque monasteriis praedictae provinciae iurisdictionem habeat et exercent, ipsorumque monasteriorum monachos tam in capite quam in membris visitet, corrigat et reformet, salva semper et reservata dicti abbatis seu vicarii eiusdem Ordinis generalis pro tempore existentis, etiam in praemissis, obedientia, auctoritate et superioritate; ac capitulis provincialibus huiusmodi praesit et electioni abbatum, quorum munus etiam triennale erit, per monachos singulorum monasteriorum faciendae, assistat, vel ad assistendum electioni huiusmodi alium ex dictae provinciae monachis specialiter deputet.

Visitator, abbates et ceteri dictae provinciae subiecti sint abbati seu vicario generali Ordinis.

§ 15. Praedictus autem visitator provinciae Hispaniarum huiusmodi, necnon monasteria, abbates, monachi et personae dictae provinciae Hispaniarum praedicto abbati seu vicario generali universi Ordinis Sancti Basilii in Italia, pro tempore eligendo, constituendo vel deputando, subiecti existant et ab eo dependeant. Ita ut idem abbas seu vicarius generalis pro tempore existens, tam in dictum eiusdem provinciae Hispaniarum pro tempore visitatorem, quam in praedicta et alia omnia eiusdem provinciae erecta et erigenda monasteria, abbates, priores et alios praelatos ac monachos et personas pro tempore existentes, plenam et omnimodam iurisdictionem, auctoritatem et superioritatem habeat; dictumque visitatorem, monasteria, abbates, priores et praelatos ac monachos et personas, tam in capite quam in membris, visitare, corrigere et reformare, simul vel ad partem, valeat; ipsique visitator, abbates, priores et praelati ac monachi et personae dicto abbati seu vicario generali pro tempore existenti tamquam membra capiti subiaceant, eiusque monitis et mandatis, in praemissis et aliis omnibus, omni prorsus appellatione, reclamatione et recursu postpositis, pa-

rere, obedire; illumque, cum ad eos vel dicta monasteria divertere, seu pro visitatione huiusmodi aut alias accedere contigerit, honorifice et benigne recipere et pertractare teneantur.

§ 16. Idemque visitator provinciae Hispaniarum in eiusdem abbatis generalis electione pro tempore faciendae ac aliis rebus ad universum Ordinem S. Basilii pertinentibus, pro quibus pertractandis aliarum provinciarum visitatores et superiores evocabuntur, convenire debeat.

§ 17. Ac in electione abbatis generalis huiusmodi idem visitator activam et passivam vocem habeat.

§ 18. Necnon eidem visitatori et aliis in capitulo provinciali congregatis, tam hac prima vice quam in posterum singulis trienniis, quaecumque statuta et ordinationes, licita et honesta, sacris canonibus ac praedicto concilio Tridentino dictique Ordinis regularibus institutis ac generalibus illius ordinationibus et constitutionibus non contraria, condendi; et, postquam condita fuerint, illa in toto vel in parte, iuxta rerum et temporum qualitates, mutandi, reformandi; illaque in toto vel in parte tollendi et abrogandi; aliaque de novo statuendi, quae tamen ab abbate seu vicario dicti Ordinis generali et, in eius defectu, a S. R. E. cardinali eiusdem Ordinis protectore, qui tunc erit, approbari debeant, licentiam et facultatem concedimus.

§ 19. Ceterum personis eremitoriorum seu domorum *del Tardon* et de *Galleguillos*, sic in monasteria erectorum, et earum statui quamprimum consulendum esse rati, dilectis filiis praedictis S. Mariae et S. Benedicti Hispalensis, Ordinis eiusdem S. Benedicti, monasteriorum abbatibus per apostolica scripta mandamus ut ipsi vel alter eorum illos singulos in monachos et in fratres suorum quemque monasteriorum *del Tardon* et de *Galleguillos* admit-

Visitator convenire debet in electione abbatis generalis etc.;

Et habet vocem activam et passivam.

In capitulo provinciali fieri possint ordinationes concilio Tridentino et Ordinis constitutionibus et sacris canonibus non contrariae.

Degentes in dictis eremitoriis, si professionem Ordinis S. Basilii emittere voluerint recipiantur in monachos;

tant, et ab eis professionem regularem dicti Ordinis S. Basilii, si illam sponte emittere voluerint, recipiant, facientes eos sincera ibi in Domino caritate tractari.

§ 20. Sed et eos, qui in praedictis domibus seu eremitoriis *del Tardon* et de *Galleguillos*, sub voluntaria obedientia, per annum et ultra iam permanserint, statim ubi praesentium notitiam habuerint, ad profitendum, ut praefertur, omnino teneantur; quod ut faciant praecipimus per praesentes.

§ 21. Postremo, animadvertentes eodem *del Tardon* et de *Galleguillos*, post praetensam professionem in dicti Matthaei manibus sic, ut praefertur, emissam, pro vere professis habitos fuisse, decernimus et declaramus illos, iuxta exemptiones ac privilegia Ordinis S. Basilii vel alias concessa, ad solutionem decimarum frugum et animalium ac aliarum rerum, quae ex suarum manuum labore a die professionis praetensae huiusmodi usque ad haec tempora collegerunt, ac in posterum usque ad novae professionis tempora colligent vel administrabunt, minime teneri, nec obligatos fuisse aut esse, nec ad id per locorum ordinarios aut alios quoscumque, ad quos decimarum earundem collectio spectat, cogi sive compelli posse.

§ 22. Irritumque et inane quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Quin etiam eos universos et singulos a solutione praedicta absolvimus et liberamus.

§ 23. Quocirca venerabili fratri nostro patriarchae Alexandrino et dilectis filiis archidiacono Hispalensi ac abbati Sanctae Fidei in ecclesia Granatensi per apostolica scripta mandamus quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes litteraset in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte praedictorum

et aliorum, quorum interest, intererit aut interesse poterit, aut praesentes litterae quomodolibet concernunt, fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in praemissis assistentes, faciant auctoritate nostra easdem litteras et quaecumque in illis continentur firmiter observari. Non permittentes eos vel eorum aliquem desuper a quibuscumque indebitè molestari; contradictores quoslibet et rebelles ac praemissis non parentes, per iuris et facti remedia opportuna, ac demum per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas, appellatione postposita, compescendo; ac, legitimis super his habendis servatis servandis processibus, illos sententias, censuras et poenas huiusmodi incurrisse declarando, illasque etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§ 24. Non obstantibus piaae memoriae Bonifacii Papae VIII, praedecessoris nostri, de una, et concilii generalis de duabus diaetis, dummodo ultra tres diaetas aliquis vigore praesentium ad iudicium non trahatur, et quibusvis aliis constitutionibus et ordinationibus apostolicis; ac Ordinis praedicti illiusque monasteriorum, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, cum quibusvis clausulis et decretis, in genere vel in specie, ac cum quibusvis derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus habenda esset mentio specialis, perinde ac si de verbo ad verbum insererentur praesentibus, pro expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque

Et post annum professionem emittant.

Exemptio a decimis.

Decretum irritans.

Executorum deputatio facultates.

Clausulae derogatoriae.

contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§ 25. Volumus autem praesentium exemplis etc.

Fides exemplorum.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, octavo kalendas iunii, pontificatus nostri anno sexto.

Dat. die 25 maii 1577, pontif. anno vi.

LXXII.

Absolvit regem Portugalliae et alias personas deputatas a quibusvis censuris et poenis ob commercia cum saracenis ac infidelibus habita, et merces ad eos delatas; ac ei et successoribus suis, innovando indulta super hoc a Martino, Eugenio et Calixto concessa, facultates elargitur licentiam concedendi subditis in futurum cum eisdem infidelibus commercium habendi¹.

Carissimo in Christo filio nostro Sebastiano Portugalliae et Algarbiorum regi illustri Gregorius Papa XIII.

Carissime in Christo fili, sal. et ap. benedictionem.

§ 1. Exponi nobis fecisti quod alias, postquam felicitis recordationis Calixtus Papa III, praedecessor noster, vestigiis similis recordationis Martini V et Eugenii IV, Romanorum Pontificum etiam praedecessorum nostrorum, inhaerendo et ex certis tunc expressis causis, bonae memoriae Alphonso, Portugalliae et Algarbiorum regi tunc in humanis agenti, eiusque suc-

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

cessoribus eorundem regnorum regibus pro tempore existentibus, ac ab eis deputandis seu quibus id duxissent committendum personis quibuscumque, ut cum quibusvis saracenis et infidelibus de quibuscumque rebus et bonis ac victualibus emptiones facere; necnon quoscumque contractus inire, transigere, pacisci et mercari et negotiari; ac merces quas-cumque ad ipsorum saracenorum et infidelium loca, dummodo ferramenta, lignamina, funes, naves seu aliquarum armaturarum genera non essent, deferri; ea dictis saracenis et infidelibus vendere; aliaque omnia et singula in praemissis et circa ea necessaria vel opportuna facere, gerere et exercere, absque alicuius spiritualis vel temporalis poenae incursu, possent et valerent apostolica auctoritate concesserat et indulserat.

§ 2. Tu, post concessionem et indultum huiusmodi, pro eorundem regnorum et aliorum tuorum dominiorum vastissimo maris Oceani tractu ex magna eorum parte se protendentium bono publico, ac castellorum et populorum ditioni tuae temporali subditorum utilitatibus commoditatibusque procurandis et necessitatibus sublevandis, plerosque incolas et habitatores dictorum regnorum et dominiorum, ac etiam Anglos et forsitan alios alienigenas, cum saracenis et infidelibus praedictis ac etiam diversis aliarum nationum a fide catholica aberrantium hominibus mutua commercia exercere, et eius rei causa, illos ad caput de Guer et alia in partibus Africae, tuae conquestae dicta auctoritate subiectis, consistentia loca transigere, eosque vicissim ad regna et dominia praedicta venientes recipere, commeatusque, merces et alias res ad communem vitae usum pertinentes ultro citroque vendere et emere permisisti, eis-que per te et alias ad id a te deputatas personas licentiam desuper concessisti.

Causa constitutionis eadem.

§ 3. Et licet ex mutuis commerciis praedictis non modica rerum penuria in dictis regnis et dominiis sublevetur, communique utilitati et commoditati consulatur, nec huiusmodi commercia sine vassallorum et subditorum praedictorum damno et incommodo intermitteri possunt; tamen, quia per te et personas deputatas praedictas, etiam ante concessionem licentiarum huiusmodi, forsitan intellectum fuerat Anglos praedictos ad partes saracenorum et infidelium huiusmodi arma et alia prohibita deferri solitos et delaturos esse, dubitas tam te quam personas deputatas praedictas, ex concessionibus licentiarum huiusmodi, excommunicationis ac alias censuras et poenas, in similia perpetrantes a iure vel sacris sanctionibus aut alias promulgatas, incurrisse, beneficioque et usu concessionis et indulti praedictorum eo ipso privatos fuisse et esse.

§ 4. Cum autem, sicut eadem petitio subiungebat, tu bellum iamdiu adversus saracenos et alios infideles praedictos, pro illis a partibus Africae et aliis conquestae regni Portugalliae subiectis locis propulsandis et expugnandis, ac religionis christianae finibus dilatandis, a tuis progenitoribus coeptum et etiam per te continuatum, ex tua erga religionem ipsam devotione magno cum fervore prosequi intendas, et ad id commercia praedicta plurimum opportuna fore noscantur, tam tuo quam personarum praedictarum nominibus, nobis humiliter supplicari fecisti quatenus tibi statuique tuo ac eisdem personis deputatis, pro vestrarum respective conscientiarum securitate, de absolutionis beneficio, et alias in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

§ 5. Nos igitur, qui non solum salutem, sed etiam utilitatem ac commodam quaerimus singulorum, huiusmodi sup-

Absolutio a censuris fortis incurris.

plicationibus inclinati, te et singulas personas deputatas praedictas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, etiam temporalibus, per te et dictas personas deputatas forsitan incursis, et excessibus huiusmodi, in utroque foro, auctoritate apostolica, tenore praesentium, absolvimus et totaliter liberamus; ipsasque poenas tibi et singulis personis praedictis remittimus ac condonamus, ac omnem inhabilitatis et infamiae maculam sive notam exinde forsitan contractam penitus abolemus; teque et singulas personas huiusmodi in pristinum et eum, in quo ante praemissa quomodolibet eratis, statum restituimus, reponimus et plenarie reintegramus.

§ 6. Et nihilominus concessionem et indulta quaecumque, tam a Martino et Eugenio ac Calixto praedictis, quam aliis quibuscumque Romanis Pontificibus similiter praedecessoribus nostris, super praemissis commerciis exercendis, pro tempore existentibus Portugalliae et Algarbiorum regibus et ab eis deputatis et deputandis personis huiusmodi concessa, singulasque eorundem praedecessorum desuper confectas litteras ac in illis contenta quaecumque confirmantes et approbantes, illasque innovantes, maiestati tuae tuisque successoribus, dictorum regnorum regibus pro tempore existentibus, et personis ad id a te se ab eis deputandis, ut de cetero, quotiescumque expediens fore iudicaveris vel ipsi iudicaverint, incolis et habitatoribus praedictis, cuiuscumque status, gradus, ordinis et nationis fuerint, ad caput de Guer huiusmodi et ceteras Africae partes, etiam belli tempore, commercii causa, se transferendi, ac ibidem commeatus, merces, victualia et quascumque alias res, non tamen in litteris die Coenae Domini legi solitis prohibitas, deducendi, trans-

ut in constitutione.

Indultorum, quae alias hac de re concessa fuerant, confirmatio.

LXXIII.

Erigitur in Urbe collegium ecclesiasticum Adolescentum Neophytorum ¹.

Gregorius episcopus servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Vices Eius nos, licet immeriti, gerentes in terris, qui vult omnes homines salvos fieri et ad agnitionem veritatis venire, nostram in omnes partes apostolicae sollicitudinis curam et charitatis affectum ita debemus extendere, ut non modo haereticorum et schismaticorum ab orthodoxa fidei semita aberrantium resipiscentiam, sed eorum etiam, qui, in infidelitatis tenebris ambulantes, misere pereunt, praesertim iudaeorum, conversionem veramque salutem exoptare, ac totis viribus quaerere non cessemus.

§ 1. Hoc sane animo nos iampridem singulis diebus sabbati in certo oratorio in alma Urbe iudaeis Christum Salvatorem nostrum, olim antiquis eorum patribus ac prophetis promissum, annunciari et praedicari iussimus; quo factum est ut nonnulli ipsorum, superna eis gratia et misericordia affulgente, illuminati, Christi fidem susceperint et baptizati sint, et nunc etiam frequenter tam dicti iudaei quam alii, abnegata mahumetica impietate, quam sequebantur, eadem gratia inspirante, baptizentur.

§ 2. Proinde fidei christianae propagatione et incremento huiusmodi, quantum possumus, incumbentes, atque tam saluti et eruditioni eorum puerorum et adolescentum, qui ex iudaeorum, turcarum et maurorum similiumque mahumetanorum genere nuper ad Christi fidem conversi sunt et in dies, Deo iuvante, convertentur, prospicere, quam etiam providere volentes ut ex eis prodeant operarii ad opus Evangelii idonei, qui in ipsa

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

vehendi et trasportandi, ac ultro citroque vendendi, seu pro aliis mercibus et rebus quibuscumque permutandi, aut alias distrahendi; necnon emptionis et venditionis, pactionis, transactionis, distractionis, mercaturae, negotiationes et quoscumque alios contractus, a iure tamen alias non prohibitos, exercendi; ceteraque in his et circa ea necessaria seu quomodolibet opportuna tantum faciendi et pertractandi licentiam concedere libere et licite, absque conscientiae scrupulo, aut aliquarum censurarum seu poenarum spiritualium vel temporalium, aut peccati seu transgressionis incursu, possis et valeas, ipsique successores tui ac deputandae personae huiusmodi possint et valeant; nec tibi aut illis seu incolis aut habitatoribus praefatis in culpam vel noxam imputari debeat, auctoritate et tenore praedictis, de speciali gratia, indulgemus.

§ 7. Non obstantibus praemissis ac apostolicis necnon, in provincialibus et synodalibus conciliis editis, specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus, prohibitionibus editis et decretis, ceterisque contrariis quibuscumque.

§ 8. Volumus autem quod tu et singulae personae praedictae, quae absolutionem huiusmodi gaudere voluerint, poenitentiam, quam idoneus et ab ordinario approbatus confessor, ad id per te et singulas personas praedictas eligendus, propter praemissa tibi et eis duxerit iniungendam, adimplere teneatis et personae ipsae teneantur.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXIX iulii MDLXXVII, pontificatus nostri anno VI.

Dat. die 29 iulii 1577, pontif. anno VI.

Exceptio rerum, ut in bulla Coenae Domini.

Derogatio contrariorum.

Satisfactio iniungitur adimplendo poenitentiam a confessario imponendam.

Proemium.

Institutio praedicationis diebus sabbati ad Hebraeos.

Causa constitutionis et erectionis collegii Neophytorum.

Urbe ceterisque Italiae locis, atque adeo in omnibus terrarum orbis partibus, in quibus iudaei et infideles degunt, christianae fidei mysteria, etiam propria illorum lingua, sive Hebraea sive Arabica, explicare, docere et praedicare possint et valeant, nihil opportunius esse censuimus quam proprium collegium ad eosdem instituendos erigere; ad Dei igitur omnipotentis gloriam, sanctaeque fidei christianae exaltationem, in eadem alma Urbe et loco ad id eligendo, unum collegium ecclesiasticum, Adolescentum Neophytorum vocandum, motu proprio, ex certa scientia ac de apostolicae potestatis plenitudine, tenore praesentium, erigimus et instituimus, quod quidem pro duabus partibus constet ex iis, qui a iudaismo; pro tertia vero, ex illis qui a mahumetismo recedentes, sive Turcae sive Mauri sive alterius cuiusvis nationis, christianam fidem recentem amplexi sunt, vel saltem, eis non existentibus, ex parentibus neophytis procreati sint; ipsique collegio, donec de aliis redditibus a nobis sufficienter fuerit provisum, sustentationis causa et dotis nomine, centum aureos ex nostris et Camerae Apostolicae seu mensa Datariius pecuniis in singulos menses solvendo assignamus.

§ 3. Volumus autem idem collegium illiusque rectores, oeconomos, magistros, praeceptores atque scholares pro tempore in eo existentes, et eorum domesticos, officiales ac ministros, ipsiusque collegii ac illorum bona mobilia et immobilia, cuiuscumque qualitatis et quantitatis in dicta Urbe et extra ac alias ubique locorum consistentia, exempta esse ab omni iurisdictione, correctione, visitatione, dominio, superioritate et potestate pro tempore existentis senatoris, conservatorum reformatoremque dictae Urbis, necnon rectoris Studii generalis, vicarii Urbis et cuiusvis ordinarii locorum aliorumve quo-

rumcumque iudicum et officialium, in ipsa Urbe vel alias ubilibet constitutorum; ipsumque collegium et eos in propriis eorum rebus et bonis cum ipsis contractantes a solutione et exactione quorumcumque (ut vocant) pedagii, gabellae, bollettini, decimarum et cuiusvis alterius, tam ordinarii quam extraordinarii, oneris, ex quacumque causa impositorum et imponendorum, eximimus ac prorsus liberamus, ac sub Beati Petri et Sedis Apostolicae atque nostra protectione suscipimus et collocamus, nobisque et dictae Sedi immediate subiicimus, ac liberos, immunes et exemptos declaramus.

§ 4. Eidem quoque collegio, scholaribus, rectoribus et oeconomis, ut quibuscumque privilegiis, exemptionibus, libertatibus, facultatibus et indultis, quibus Studium generale almae Urbis et illius rector doctoresque in eo etiam actu legentes quovis modo utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere poterunt quomodolibet in futurum, ad eorum instar et pari modo uti, potiri et gaudere valeant in omnibus et per omnia, concedimus et indulgemus, illaque eis communicamus.

§ 5. Necnon senatori, conservatoribus, reformatorebus rectorique et aliis iudicibus, officialibus et personis praedictis, ac pro tempore existenti S. R. E. camerario, praesidentibus et clericis Camerae Apostolicae, ac quibusvis commissariis ad exactionem decimarum et aliorum onerum praefatorum pro tempore deputatis, ne, quarumcumque litterarum eis sub quibuscumque tenoribus et formis concessarum praetextu, collegium, scholares rectores, oeconomos, officiales et ministros praedictos seu eorum aliquem in praemissis quavis modo molestant seu molestari permittant, districtius inhibemus.

§ 6. Et praeterea regentibus et superioribus dicti collegii, cum assistentia

Facultas conferendi scientiarum gradus.

Designatio redditus.

Privilegia concessa familiaribus aliisque eiusdem collegii.

regentibus et superioribus eiusdem collegii concessa.

tamen cardinalium protectorum, qui pro tempore fuerint, seu alicuius eorum, vel de ipsorum consilio et expresso consensu, illos, quos in dicto collegio et alibi per debitum tempus studuisse, ac litterarum scientia et moribus idoneos esse repperint, ad baccalaureatus, licentiatuæ doctoratusque et magisterii gradus, servata forma concilii Viennensis, iuxta Universitatis eiusdem Urbis consuetudinem seu alias promovendi, et ipsorum graduum solita insignia eis exhibendi; quodque sic promoti, facultates, in quibus studuerint, legere et interpretari, ac de eis disputare, et quoscumque gradui seu gradibus huiusmodi convenientes actus exercere; ac omnibus et singulis gratiis, favoribus, prerogativis et indultis, quibus alii in praedicta seu aliis Universitatibus et alibi, iuxta illius et aliarum Universitatum huiusmodi constitutiones et mores, ad gradus praedictos promoti, de iure vel consuetudine utuntur, potiuntur et gaudent, uti, potiri et gaudere possint ac debeant, perinde ac si gradus praedictos in ipsa Universitate, iuxta consuetudines et mores praedictos, suscepissent, concedendi et indulgendi, liberam eadem auctoritate damus facultatem et potestatem.

Protectorum designatio.

§ 7. Ut vero ipsius collegii conservationi bonoque regimini, tam in his quæ ad institutionem et disciplinam, quam quæ ad victum, vestitum aliaque huiusmodi necessaria pertinent, opportunius consulatur, dilectos filios nostros Gulielmum Sirletum Sancti Laurentii in Panisperna, et Iulium Antonium S. Bartholomæi in Insula S. Severinae titulorum presbyteros, necnon dilectum filium Philippum Vastavillanum S. Mariæ Novae diaconum, S. R. E. cardinales, eiusdem collegii protectores constituimus ac deputamus, quorum consilio et ope supradicta et alia quaecumque ad eosdem in collegio admittendos scholares retinendosve ac

dimitendos spectantia agantur, statuatur et ordinentur; dantes eisdem et pro tempore existentibus protectoribus plenam et liberam facultatem et auctoritatem, pro salubri directione et conservatione dicti collegii illiusque honorum et rerum ac iurium, tam temporalium quam spiritualium, oeconomos, advocatos, procuratores aliosque ministros et officiales in eo deputandi amovendique, et alios eorum loco suffiendi, ordinationesque et statuta, licita tamen et honesta sacrisque canonibus et concilio Tridentino non repugnantia, faciendi et edendi; eaque, cum visum fuerit, revocandi, immutandi, corrigendi, aliaque de novo condendi, quæ, postquam facta, edita, revocata, immutata et correctæ fuerint, perinde haberi volumus ac si auctoritate apostolica approbata et confirmata essent; illaque ab omnibus rectoribus, magistris, scholaribus aliisque personis in collegio servientibus et ministrantibus inviolabiliter observari, ac iuxta eorumdem dispositionem a quibusvis iudicibus, sublata eis quavis aliter iudicandi facultate, indicari et diffiniri debere; etsi secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, attentari contigerit, irritum et inane decernimus.

Contrariorum derogatio.

§ 8. Volumus quoque ut idem collegium non teneatur ad praesentandum et registrari faciendum has litteras in Camera Apostolica, prout constitutione felicis recordationis Pii Papæ IV, praedecessoris nostri, octavo idus augusti, anno vi sui pontificatus edita, cautum est; sed perinde valere, ac robur et firmitatem suam obtinere ac si tempore ab ipsa constitutione praescripto in eadem Camera praesentatae ac registratae fuissent.

§ 9. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis; ac dictæ Urbis, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis,

statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eisdem senatori, conservatoribus, reformatoribus, camerario, Universitatibus ac eorum collegii rectoribus et personis, aliisque praedictis, necnon praedictæ Urbi ac populo Romano, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibuscumque clausulis et decretis, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus, illorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Decretum irritans.

§ 10. Nulli ergo liceat hanc paginam nostræ erectionis, institutionis, assignationis, voluntatis, exemptionis, liberationis, susceptionis, collationis, subiectionis, declarationis, concessionis, indulti, communicationis, inhibitionis, dationis, constitutionis, deputationis, decreti et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Romae, anno Incarnationis dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, kalendis septembris, pontificatus nostri anno vi.

Dat. die 4 sept. 1577, pontif. anno vi.

LXXIV.

Clerici regulares congregationis Sancti Pauli Decollati, absque licentia eius praepositi generalis, ad alium qucumque Ordinem, praeter Cartusianum, transire nequeunt ¹.

Gregorius episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

In specula supremæ dignitatis, dispositum Huius congregationis institutionem et aliam tangentiam vide apud Clementem VII, constit. xlv, *Vota*, tom. vi, pag. 160.

sitione divina, meritis licet insufficientibus, constituti, inter multiplices curas, quibus rerum negotiorumque varietatibus obruimur, ad ea, ex debito pastoralis officii nobis commissi, sollicite nos intendere decet, per quæ personæ religiosae in regularis vitae ac ecclesiasticae disciplinae norma, coadiuvante Domino, salubriter conservari valeant, et quæ his contraria esse noscuntur, per nostræ providentiæ studium penitus evellantur.

Causa huius constitutionis.

§ 1. Exhibita siquidem nobis nuper, pro parte dilectorum filiorum praepositi generalis et clericorum regularium congregationis S. Pauli Decollati, Barnabitarum nuncupatorum, petitio continebat quod, licet ipsi ad animas pretiosissimo Domini Iesu Christi sanguine redemptas eidem Domino lucrificandas semper dictæ congregationis religiosos, ab eorum adolescentia, bonis moribus ac litteris imbueri omni ratione studuerint, et ea in re nullis umquam sumptibus neque laboribus pepercerint; nihilominus nonnulli ex dictis religiosis, ob scientiam per eos congregationis praedictæ auspiciis acquisitam, tumidiores effecti, immemoresque officii sui ac beneficiorum ab ipsa congregatione acceptorum, cum primum in litteris ita versati et eruditi reperiuntur, ut et proximorum salutem et dictæ congregationi adminiculo esse possent, libertatem appetentes, tamquam ingrati filii, congregationem ipsam, ad effugiendam obedientiam et observantiam, quæ in ea arctissime custodiuntur, sub arctioris vitae praetextu, deserunt, ac, quod gravius est, etiam ipsius congregationis personas, ritus et mores maledictis insequentibus, alios quoque variis multisque laxioris vitae pollicitationibus subvertere non cessant. Quare, pro parte praepositi et clericorum praedictorum, nobis fuit humiliter supplicatum quatenus incommodis huiusmodi occurrere, aliasque in praemissis oppor-

tane providere de benignitate apostolica dignaremur.

Prohibito
transcendit ad
alios Ordines,
excepto Cartu-
siano, etc.

§ 2. Nos igitur, qui religiosos quoslibet in suis regularibus institutis laudabiliter continere omni studio affectamus, praepositum et clericos praedictos a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et pœnis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, apostolica auctoritate, tenore praesentium, perpetuo statuimus et ordinamus, ac sub excommunicationis sententia, per contrafacientes, eisque consilium, auxilium vel favorem praestantes, ipso facto incurrenda, et a qua, praeterquam in mortis articulo constituti, ab alio quam Romano Pontifice vel ipsius congregationis praeposito generali pro tempore existente absolvi non possint, districte praecipiendo interdiciamus quod de cetero nullus dictae congregationis religiosus, cuiuscumque conditionis, sive clericus sive laicus fuerit, ipsam congregationem, post vota per eum secundum illius institutiones emissa, praetextu cuiusvis indulti ab eodem Romano Pontifice pro tempore existente, seu illius maiori poenitentiario aut aliquo Sedis Apostolicae nuncio vel legato, etiam de latere, impetrati vel impetrandi, absque speciali et expressa pro tempore existentis praepositi praedicti licentia desuper obtenta, exire, aut ab ea recedere, etiam ob frugem melioris vitae aut strictioris observantiae aut alio quaesito colore, ad quemvis alium, etiam Minorum vel aliorum fratrum Mendicantium aut Cisterciensium vel S. Benedicti aut aliorum monachorum, Ordinem transire, vel etiam per superiores Ordinum et monasteriorum huiusmodi (Cartusien- si Or-

dine dumtaxat excepto) recipi seu admitti possit seu praesumat.

§ 3. Quodque is qui pro tempore ab ipsa congregatione ad Cartusiensem vel, de licentia praedicta, ad alium Ordinem huiusmodi transire voluerit, ad Cartusiensem videlicet infra tres menses, a die quo ab ipsa congregatione recesserit; ad alium vero Ordinem huiusmodi, infra tempus ei a pro tempore existente praeposito praedicto praefigendum, accedere, ac illorum monasteria seu domos et loca actu ingredi. Et si in eis permanere noluerit aut non possit, absque ulla mora, ad dictam congregationem redire teneatur.

Formaque
transcendi praescribitur.

§ 4. Et nihilominus, si quis ex clericis dictae congregationis animo indurato contrarium tenere praesumpserit, vel a dicta congregatione, post emissionem votorum huiusmodi, absque licentia praedicta, exire, et in saeculo vel alio, etiam regulari, loco degere praesumpserit, liceat praefato generali seu aliis dictae congregationis praepositis et superioribus eisdem transgressores et exeuntes tamquam apostatas, etiam invocato, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis, summarie, simpliciter et de plano, ac sine strepitu et figura iudicii, sola facti veritate inspecta, ad dictam congregationem revocare, eosque capere et carcerare ac debitis poenitentis subiicere. Decernentes ex nunc irritum et inane, si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Pœnae contra-
venientibus in-
figuntur.

§ 5. Quocirca venerabilibus fratribus nostris patriarchae Alexandrino et archiepiscopo Mediolanensi ac archipresbytero ecclesiae Mediolanensis per apostolica scripta mandamus quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte praepositi et clericorum praedictorum fuerint requisiti,

Executorum
huius consti-
tutionis de-
putatio et fa-
cultates.

solemniter publicantes, illisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra praesentes litteras et in eis contenta huiusmodi ab omnibus, ad quos spectat, inviolabiliter observari, ac praepositum et clericos praefatos illis omnibus pacifice frui et gaudere; non permittentes eos desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari; contradictores quoslibet ac rebelles et praemissis non parentes, per praedictas ac alias sententias, censuras et pœnas ecclesiasticas ceteraque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo; ac, legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras ac pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Contrariis
omnibus de-
rogatur.

§ 6. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papae octavi, praedecessoris nostri, qua cavetur ne quis extra suam civitatem vel diocesim, nisi in certis exceptis casibus, et in illis ultra unam diætam a fine suae diocesis ad iudicium evocetur, seu ne iudices, qui a dicta Sede deputati fuerint, contra quoscumque procedere, vel aliis vices suas committere praesumant, et de duabus diætis in concilio generali edita, dummodo ultra tres diætas aliquis auctoritate praesentium ad iudicium non trahatur, aliisque apostolicis ac in provincialibus et synodalibus conciliis editis constitutionibus et ordinationibus; necnon quorumcumque monasteriorum, hospitalium, militiarum et Ordinum, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, ac exemptionibus, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis restitutionibus, praesentationibus ac mentis attestativis ac derogatoriis derogato-

riis, aliisque fortioribus, efficacioribus et insolitis clausulis, necnon irritantibus et aliis decretis, etiam intuitu, consideratione et ad supplicationem imperatoris, regum, ducum aliorumque principum, necnon S. R. E. cardinalium, et de illorum consilio ac matura deliberatione prius habita, seu etiam motu proprio et ex certa scientia ac de apostolicae potestatis plenitudine concessis, confirmatis ac etiam multiplicatis vicibus innovatis, quorumcumque tenoribus existant, contrariis quibuscumque; aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§ 7. Ceterum, quia difficile foret etc. Nulli ergo etc.

Exemplis ades
datur.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, idibus septembris, pontificatus anno vi.

Dat. die 13 septem. 1577, pontif. anno vi.

LXXV.

Prohibitio sal exterum mercandi in locis Sedis Apostolicae mediate et immediate subiectis.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Ex incumbenti nobis apostolicae servitutis officio, ad ea libenter intendimus per quae subditorum nostrorum commoditati, et Camerae Apostolicae indemnitati opportune consulatur.

Exordium.

§ 1. Cum itaque, sicut accepimus, quantitas salis, quod in salinis civitatis nostrae Curiae, ob necessariam dilectorum filiorum illius civium et incolarum sustentationem, quotannis conficitur, et a

Causa huius
constitutionis.

Camera Apostolica certo convento pretio emi consuevit, adeo aucta sit, ut nonnisi congrui temporis spatio distrahi possit; et ex hoc, nisi remedium opportunum adhibeatur, vel ipsos cives et incolas ab ulteriori eiusdem salis fabrica, non sine gravi eorum dispendio, cessare, vel ipsam Cameram pecuniarum recuperatione, quas pro dicto pretio erogat, frustrari oporteat.

Prohibitio
mercandi sal
exterum in lo-
S. R. E.

§ 2. Nos, cupientes, ut par est, non solum eorumdem civium et incolarum, quos paterna benevolentia prosequimur, verum etiam indemnitati eiusdem Camerae opportune prospicere; ac felicitis recordationis Iulii Papae III, praedecessoris nostri, vestigiis inhaerentes, motu proprio et ex certa scientia nostra, quod de cetero in civitatibus, terris et locis sanctae Sedi Apostolicae immediate subiectis, nulli prorsus locorum universitati, collegio, communitati vel privatis personis, quavis dignitate, etiam archiepiscopali, cardinalatus vel maiori, ecclesiastica vel laicali, fulgentibus, sal exterum, et illud praesertim quod ab oris Dalmatiae seu orientalibus vel meridionalibus et aliis mundi regionibus advehitur, in publicos vel privatos usus mercari liceat, et sub excommunicationis latae sententiae, et quoad communitates aut universitates, mille, et quoad reliquas privatas personas et collegia personarum ecclesiasticarum, centumducatorum auri de Camera, et amissionis salis exteri huiusmodi, Camerae praefatae applicandorum, ipso facto per quemlibet contravenientem et pro qualibet contraventione incurrendis poenis, auctoritate apostolica, tenore praesentium, statuimus et ordinamus.

Executorum
deputatio et fa-
cultates.

§ 3. Mandantes dilectis filiis legatis, praesidentibus et gubernatoribus provinciarum et illorum locatentibus, ac locorum gubernatoribus et aliis officialibus, ad quos pertinebit, in virtute sanctae obedientiae, ut statutum et decretum nostra

huiusmodi inviolabiliter observari faciant, contemptores et inobedientes per opportuna facti et iuris remedia compescendo.

§ 4. Non obstantibus praemissis ac felicitis recordationis Bonifacii Papae VIII, praedecessoris nostri, de una, et concilii generalis de duabus diætiis, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, tam generalibus quam provincialibus; necnon, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis quomodolibet concessis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Clausulae de-
rogatoriae.

§ 5. Volumus autem atque decernimus quod praesentium transumptis, manu alicuius Camerae Apostolicae notarii subscriptis, et sigillo dilecti filii nostri et S. R. E. camerarii munitis, ea prorsus fides adhibeatur, quae eisdem praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Fides exem-
plorum.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die xvii decemb., millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, pontificatus nostri anno vi.

Dat. die 17 dec. 1577, pontif. anno vi.

*Sequitur extensio
praecedentis constitutionis.*

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Alias emanarunt a nobis litterae tenoris subsequentis, videlicet: Ex incumbenti etc. ut supra.

Afferitur con-
stitut. praere-
dens.

§ 1. Cum autem mentis ac voluntatis nostrae fuerit non modo immediate, sed etiam mediate nobis et Apostolicae Sedi subiectos, in praesentibus litteris comprehendendi; idcirco, motu proprio et certa nostra scientia similibus, tenore praesentium, decernimus et declaramus etiam mediate

Declaratio
et extensio di-
ctae prohibi-
tionis.

nobis et dictae Sedi subiectos in dictis litteris fuisse comprehensos, easque etiam ad hoc validas et efficaces fuisse, esse et fore; ac illos, qui post earum datam hactenus quomodolibet eis contravenerunt, et ex nunc in futurum contravenient, poenas praedictas incurrere et incurrere in omnibus et per omnia, perinde ac si in eisdem litteris de mediate et immediate subiectis specialis, specifica et expressa mentio facta fuisset. Sicque ab omnibus censi et iudicari debere; necnon irritum et inane quicquid secus a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausulae de-
rogatoriae.

§ 2. Non obstantibus omnibus, quae in dictis litteris volumus non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides exem-
plorum.

§ 3. Volumus etiam quod praesentium transumptis, manu notarii Camerae Apostolicae subscriptis, et sigillo nostri et sanctae Romanae Ecclesiae camerarii munitis, plena ubique fides adhibeatur, ac si originales litterae exhiberentur.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die iii decembris MDLXXXII, pontificatus nostri anno xi.

LXXXVI.

Prohibitio extrahendi de locis Status Ecclesiastici triticum, hordeum, legumina, animalia et omnis generis fruges et frumenta, etiam ex bonis ecclesiasticis collecta; vel impediendi illa afferentes ad Urbem; aut ea emendi, praeterquam pro usu suo suarumque familiarum unius anni; necnon revocatio licentiarum et indultorum extrahendi, etiam ex causa onerosa concessorum.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Volentes pro nostra pastoralis sollicitudine providere ut ea, quae communem

Exordium.

vitalium usum et sustentationem concernunt, in Statu nostro Ecclesiastico, honesto pretio habeantur, vestigiis quoque felicitis recordationis Pii Papae V, praedecessoris nostri, inhaerentes.

§ 1. Motu proprio et ex certa scientia nostra, omnibus et singulis communitatibus, universitatibus ac personis, tam laicis quam ecclesiasticis, etiam quorumvis Ordinum regularibus, cuiusvis status, conditionis et ordinis existentes, etiam archiepiscopali et episcopali vel alia maiori dignitate fulgentibus, ac etiam baronibus, domicellis et dominis temporalibus Status nostri Ecclesiastici ac Sanctae Sedi Apostolicae immediate subiectis, in virtute sanctae obedientiae et sub indignationis nostrae ac excommunicationis latae sententiae poenis, tenore praesentium, inhibemus ne, quovis praetextu, directe vel indirecte, cuiusvis generis frumenta, blada et legumina atque animalia quaecumque extra Statum Ecclesiasticum extrahere et asportare audeant seu praesumant. Eos vero qui contra inhibitionem nostram huiusmodi commiserint, ultra praedictas, etiam amissionis frumentorum, bladorum, leguminum et animalium praefatorum, necnon quinque scutorum pro qualibet salma frumenti, bladorum et leguminum huiusmodi, et duorum scutorum pro quolibet capite animalis, poenas, fisco et Camerae nostrae Apostolicae applicandas, ipso facto incurrere volumus ac decernimus.

Prohibitio
extrahendi fru-
menta etc.

§ 2. Mandantes dilectis filiis Aloysio tituli S. Marci presbytero cardinali Cornelio nuncupato, nostro et S. R. E. camerario, necnon magistro Andreae Spinolae, dictae Camerae clerico et annonae praefecto, quatenus ipsi praecipuam in praemissis curam habentes, praesentes nostras litteras et in eis contenta quaecumque ab omnibus, quos illa concernunt, firmiter observari executionique

Executorum
deputatio et fa-
cultates.

debitae demandari, necnon in provinciis, civitatibus, terris et locis Status Ecclesiastici praefati, ubi opus fuerit, publicari et notificari curent, ac ad exactionem poenarum praedictarum, quacumque appellatione remota, quibusvis opportunis iuris et facti remediis procedant et procedi faciant. Contradictores ac praemissorum executionem quomodolibet impediendo per praedictas et alias pecuniarias ac sibi visas poenas, etiam omni appellatione cessante, compescant. Super quibus omnibus aliisque circa ea necessariis et opportunis plenam et liberam per easdem praesentes ipsis concedimus facultatem.

Clausulae derogatoriae.

§ 3. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis; necnon statutis, consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis communitatibus, universitatibus ac personis quibuscumque, etiam, ut praefertur, qualificatis, etiam motu simili vel alias quomodocumque et qualitercumque concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus eorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur praesentibus, pro sufficienter expressis habentes, ad effectum praesentium, specialiter et expresse derogamus, contrariis quibuscumque; aut si aliquibus, communitate vel divisim, ab eadem sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Fides exemplorum.

§ 4. Volumus autem praesentium transumptis etc.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die xviii decembris MDLXXVII, pontificatus nostri anno vi.

Dat. die 18 decemb. 1577, pontif. anno vi.

Sequitur latior prohibitio extrahendi frumenta etc. extra Statum Ecclesiasticum, et impediendi afferentes illa ad Urbem, et emendi ultra usum unius anni, et renovatio indultorum.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam.

Inter multiplices nobis ex alto commissi pastoralis officii curas, ad eam libenter intendimus, per quam in Statu nostro Ecclesiastico annonae abundantia habeatur, et subditi nostri in rerum humano victui necessariorum copiosa affluentia late vivant, neque illarum penuria opprimantur. Quod ut fiat, experientia rerum magistra docente, id maxime necessarium esse cognovimus ut ne ipsa annona e Statu nostro praedicto extrahatur, utque ad almam Urbem nostram undique libere afferatur, neque afferentibus ullum impedimentum praestetur, neque aliqui, propriis commodis studentes, contra publicam utilitatem de his rebus monopolia facere valeant, omni studio provideamus.

Exordium.

§ 1. Idecirco nos, pro nostri officii debito, in praemissis opportune providere volentes, motu proprio et ex certa nostra scientia ac matura deliberatione, quod nulli nobis et S. R. E. mediate vel immediate subiecti, cuiuscumque status, gradus, ordinis et conditionis existant, etiam si barones, domicelli, comites, marchiones vel duces et domini temporales, aut episcopi, archiepiscopi, patriarchae, vel etiam S. R. E. cardinales extiterint, sub excommunicationis maioris ac laesae maiestatis criminis, dominiorum et honorum suorum confiscationis, feudorum amissionis et quorumvis privilegiorum suspensionis et aliis, etiam pecuniariis, arbitrio nostro imponendis et applicandis, ac etiam in publicis edictis et proclamantibus per praefectos annonae pro tempore tam hactenus editis et emissis quam in futurum edendis et emittendis, quae

Prohibitio extrahendi, ut in rubrica.

nos ex nunc, prout ex tunc, apostolica auctoritate approbamus et confirmamus, contentis censuris et poenis, triticum, hordeum, legumina ac omnis generis frumenta et fruges, etiam ex bonis ecclesiasticis collecta, a terris et locis dicti Status nostri Ecclesiastici, absque expressa nostra et a nobis obtenta in scriptis et manu nostra signata licentia, extrahere vel extrahi facere.

Prohibitio impediendi, ut in rubrica.

§ 2. Nullique ex praedictis eorum subditos et vassallos aut alias quascumque personas, quominus triticum, hordeum, legumina, frumenta et fruges praefata, a quibusvis locis eis subiectis, quovis praetextu, etiam moliturae aut cuiusvis alterius oneris solutionis, ad almam Urbem nostram afferant, prohibere, aut per se vel alium seu alios directe impedire audeant; quin potius illis sic afferentibus omnem opem et favorem praestent.

Emendi ultra usum unius anni.

§ 3. Ac insuper nulli aliquam tritici, hordei, leguminum, omnisque generis frumentorum et frugum quantitatem, nisi pro suo suarumque familiarum unius anni dumtaxat usu, emere valeant; et contrafacientes poenas incurrisse declarentur et aggraventur ipso facto, statuimus atque decernimus.

Deputati et facultates exautoratis.

§ 4. Mandantes dilecto filio Aloysio tituli S. Marci presbytero cardinali Cornelio nuncupato, nostro et S. R. E. camerario, ac dictae annonae praefectis, ut contra eos, qui statuto et decreto nostro huiusmodi in aliquo contravenerint, manu regia et nulla tela iudiciaria servata, procedant, ac eos poenas praedictas incurrisse declarent, aggravent, interdicant, et brachium saeculare in eos adhibeant.

Licentia, etiam ex causa onerosa, revocantur.

§ 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis ac quibusvis statutis et consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis; privilegiis quoque, indultis, litteris ac gratiis aposto-

licis, eisdem personis ac civitatibus, terris et locis ac quibusvis aliis per Cameram aut per nos et praedecessores nostros, in genere vel in specie, etiam ex causa onerosa, ac sub quibuscumque tenoribus et formis forsitan concessis, confirmatis et saepius innovatis; quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem, per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis expressio habenda aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, latissime derogamus, et ad effectum praedictum ad beneplacitum nostrum suspensa esse volumus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Forma et effectus publicandi.

§ 6. Et ut praemissa omnia ad notitiam omnium deducantur, ne aliquis de his ignorantiam praetendere possit, volumus quod praesentes litterae per aliquos Curiae nostrae cursores ad basilicae Principis apostolorum de Urbe et Cancellariae Apostolicae valvas et in acie Campi Florae affigantur; et cum inde amovebuntur, earum exempla in eisdem locis affixa remaneant. Mandantes quoque legatis, vicelegatis, gubernatoribus et aliis dictorum locorum officialibus quatenus praesentes publicent et publicari faciant. Et quod earum transumptis, etiam impressis, manu notarii publici subscriptis et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem fides adhibeatur, quae adhiberetur eisdem praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die i maii MDLXXVIII, pontificatus nostri anno vi.